

biblioteca  școlarului

ARCADIE SUCEVEANU

CORABIA DE LA MANSARDĂ

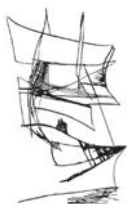


biblioteca  școlarului

ARCADIE
SUCEVEANU



CORABIA DE LA
MANSARDĂ



Colecție inițiată și coordonată de Anatol Vidrașcu și Dan Vidrașcu
Concepția grafică a colecției și coperta: Vladimir Zmееv
Ilustrații de Alex Ussow
Fotografii din arhivele editurii, autorului
și a lui Nicolae Răileanu



REFERINȚE ISTORICO-LITERARE:

Tudor Palladi,
Adrian Ciubotaru,
Adrian Dinu Rachieru,
Geo Vasile, Theodor Codreanu,
Ștefan Broască, Ion Hadârcă, Nicolae Țone,
Mircea Lutic, Constantin Cubleşan,
George Meniuc, Mihai Cimpoi,
Constantin Ciopraga,
Ștefan Hostiuc,
Grigore C. Bostan, Ion Ciocanu,
Viorel Dinescu, Vasile Gârneț, Ioan Lascu,
Gheorghe Grigurcu, Vasile Romanciuc,
Anatol Codru, Mircea A. Diaconu,
Alexandru Ștefănescu,
Rodica Mureșan

Editura „Litera Internațional“
O. P. 61; C.P. 21, sector 1, București, România
tel./fax (021) 3303502; e-mail: info@litera.ro

Grupul Editorial „Litera“
str. B. P. Hasdeu nr. 2, mun. Chișinău, MD-2005, Republica Moldova
tel./fax (3732) 292 932, 294 110, fax 294 061;
e-mail: litera@litera.ro

Prezenta ediție a apărut în anul 2003 în versiune tipărită
și electronică la Editura „Litera Internațional“
și Grupul Editorial „Litera“.
Toate drepturile rezervate.



Editori: *Anatol și Dan Vidrașcu*
Lector: *Nicolae Popa*
Tehnoredactare: *Lorina Gîncu*

Tiparul executat la Tipografia Centrală din Chișinău.
Comanda nr. 1640

CZU 821.135. 1(478)-1
S-94

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Suceveanu, Arcadie

Corabia de la mansardă / Arcadie Suceveanu (Bibl. școlarului, col. iniț. și
coord. Anatol și Dan Vidrașcu; conc. gr. col. și cop. / Vladimir Zmeev; serie
nouă, nr. 471). B.: Litera Int., Ch.: Litera, 2003 (Tipografia Centrală). 384 [p].

ISBN 9975-74-680-2 — ISBN 973-675-039-6
821.135. 1 (478)-1

TABEL CRONOLOGIC



1952

16 noiembrie
În familia lui Vasile și a Catrinei Sucevan (-eanu) se naște cel de al șaselea copil – mezinul Arcadie (precedat de Viorica, Maria, Silvia, Zinovia, Grigore), în satul Șirokaia Poleana (fosta, până la 1944, și actuala, din 1995, comună Suceveni), raionul Hliboca, regiunea Cernăuți, Nordul Bucovinei.
Situată pe partea stângă a Siretului-Mic, la confluența sa cu marele Siret, comuna Suceveni (inițial

Tomești) își trage numele de la întemeietorul ei, un sucevean venit din Suceava. Așa se explică faptul că o mare parte din locuitorii ei poartă numele de Sucevan (-eanu). Prima atestare documentară a ei datează de la 1431. La 1503, Ștefan cel Mare a dăruit-o mănăstirii Putna, în posesia căreia se găsea și la 1775, anul răpirii Bucovinei

de către Imperiul Austro-Ungar. Universul copilăriei viitorului poet are câteva repere: Siretul, râul descris și evocat de Vasile Alecsandri în pastelurile sale; Carpații, a căror icoană se vede



Mama Catrina la cei 80 de ani. 2003



Cu sora Maria și frațele Grigore. 1963

chiar din pragul casei părintești; Cernăuți, vechiul oraș întemeiat de Alexandru cel Bun, în care și-a petrecut adolescența Mihai Eminescu; Valea Cosminului și Dumbrava Roșie, localități legendare în care Ștefan cel Mare s-a luptat cu leșii și cu turcii... Această geografie spirituală i-a influențat sentimentele și



caracterul, i-a format sensibilitatea artistică.

1959-1969

Urmează Școala de opt ani din satul natal și Școala medie din satul vecin, Carapciu-pe-Siret – localitatea de baștină a poetului și viitorului său mentor literar Vasile Levițchi.

Primele imbolduri literare i s-au trezit de timpuriu, în urma lecturilor din manualele școlare și din cărțile împrumutate de la bibliotecă. Dar a început să scrie „serios“ sub influența poeziei lui Vasile Levițchi, poetul care pe atunci era profesor de română la școala din Carapciu. Surorile sale Maria și Silvia, fiindu-i eleve, îi prezentau uneori caietele cu versuri profesorului spre „examinare“.

1968

Debutează cu o poezie dedicată mamei în



Tatăl Vasile și mama Catrina împreună cu Ana Bantoș, 1970



Adolescent, cu fratele Grigore, 1968

Zorile Bucovinei, unicul ziar de limba română din Cernăuțiul de atunci, aflat sub ocupație sovietică.

1969-1974

Student la Facultatea

de Filologie, secția Limba și Literatura Română, a Universității de stat din Cernăuți, avându-i ca profesori pe scriitorii Vasile Levițchi, Grigore Bostan, Mihailo Ivasiuk. Frecventează Cenaclul literar de la Universitate și Cenaclul literar

de pe lângă ziarul *Zorile Bucovinei*, avându-i în calitate de colegi pe Ilie T.Zegrea, Ștefan Hostiuc, Simion Gociu, Vasile Tărățeanu. Se afirmă în diverse publicații cu poezii și articole de publicistică.

1973

Debut editorial în culegerea colectivă *Dintre sute de catarge*, apărută la Editura Literatura artistică din Chișinău, selecție de Mihai Cimpoi.

1974-1979

Profesor de română la

Școala medie din satul Horbova, raionul Herța. Colaborează la majoritatea publicațiilor literare și culturale din Republica Moldova și Nordul Bucovinei cu poezii, articole, medaliaone, traduceri din limbile rusă și ucraineană.



Alături de profesorii V.Levițchi, G.Bostan și colegul I.Luceac. 1972

Student, în parcul Universității din Cernăuți. 1972



1979

La Editura Karpati din Ujgorod (cu o mică filială de carte românească la Cernăuți) îi apare prima plachetă de versuri, *Mă cheamă cuvintele*. Imediat după apariție, cartea (rămasă abia vie de sub satârul redactorului hipervigilent) nimereste din nou în diabolica mașinărie a cenzurii sovietice. În consecință, punerea ei în vânzare a fost trucată, din tirajul de o mie de exemplare doar câteva

Cu prietenul Ite T. Zegrea. 1976



zeci apărând în librării, restul exemplarelor fiind „îngropate” în depozitele rețelei regionale de difuzare a cărții „Oblknigotorg”, pentru a „reapărea” abia după cinci ani, ca o demonstrație

a tezei că literatura autorilor români din Bucovina „nu se vinde”. Volumul a fost salutat și comentat în presa literară de la Chișinău (Mihai Cimpoi, George Meniuc, Ștefan Hoștiuc ș.a.).

În acest an, Arcadie Suceveanu, silit de împrejurări, urmărit și hărțuit de KGB

pentru „manifestări naționaliste” și „atitudini ostile puterii sovietice”, se stabilește la Chișinău, angajându-se ca redactor la Editura Literatura artistică, unde va lucra – ultimii doi ani în calitate de redactor-șef – până în 1990.

1982

Volumul de versuri *Țărnul de echilibru*, cu o prefață de George Meniuc, Editura Literatura artistică, Chișinău. Timp de trei luni, tirajul este stopat



în subsolurile „Moldknigotorg“-ului, cartea urmând să fie dată la topit; și doar intervenția scriitorilor Bogdan Istru, George Meniuc, Aureliu Busuioc o salvează, în cel din urmă moment, de la „ghilotinare“.

1983

Devine membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

1984

A fugit melcul de-acasă, versuri pentru copii, cu ilustrații de Valeri Malearenko, Editura Literatura artistică, Chișinău.

1986

Apar, la aceeași editură, cărțile de versuri pentru copii *Ora cinci fără doi fulgi* (ilustrații de Dumitru Iazan) și *Ușla iz domu ulitka* (A fugit melcul de-acasă, traducere în limba rusă).



Cu tata Văstile. 1984

1987

Volumul de versuri *Mesaje la sfârșit de mileniu*, cu o prefață de Mihai Cimpoi și cu ilustrații de Andrei Țurcanu, Editura Literatura artistică, Chișinău. Premiul „Cea mai bună carte a anului“ al Uniunii Scriitorilor din R.Moldova și Departamentului de Stat pentru Edituri, Poligrafie și Comerțul cu Cărți; Premiul „Familia Esinencu“.

1988

La adunarea generală a Editurii

Literatura artistică este ales unanim în funcția de redactor-șef. În această calitate, participă la editarea primelor cărți în grafie latină, la tipărirea unor autori ținuți la index în perioada regimului comunist (Constantin Stere, Magda Isanos, Marin Preda ș.a.), la restructurarea și democratizarea procesului editorial. Vizitează pentru prima oară România, ca invitat la Cursurile de vară ale Universității din București.

1989

Cartea de versuri pentru copii *În cămașă de cireașă*, cu ilustrații de Andrei Țurcanu, Editura Literatura artistică, Chișinău. Premiul republican „Alexandru Donici“ al Ministerului Științei și Învățământului al R.Moldova.

1990

Volumul de poezii *Arhivele Golgotei*, Editura Hyperion (fosta Literatura artistică), Chișinău. Pentru această carte i se va decerna, în 1998, Premiul Național al Republicii Moldova.



Alături de L.Lari, I.Alexandru, I.Vatamanu și T.Chiriac. 1987

Vacanța Ilenuței,
în colaborare
cu pictorul Ion
Severin, carte de
colorat, Editura
Hyperion,
Chișinău.

Participă în
calitate de invitat,
împună cu Grigore
Vieru, Ion Vatamanu
și Ion Ciocanu, la
Festivalul
Internațional
„Serile de Poezie de
la Struga“, Jugoslavia.

În septembrie
este ales
vicepreședinte
al Uniunii Scriitorilor
din Moldova, funcție
executivă pe care
o deține până
în prezent.

1991

La Editura
Hyperion din
Chișinău apare o
amplă traducere
în limba rusă
din lirica poetului –
Sovremenniki Gamleta
(Contemporani
cu Hamlet).
Cartea de
poezii pentru

Cu soția Lucica



copii *Dincolo de ce văd
ochii*, în colaborare cu
pictorul Ion Severin,
Editura Hyperion,
Chișinău.



Cu G.Vulturescu și E.Galaicu-Păun
1994

1992

Premiul „Bacovia“ al
revistei Ateneu din
Bacău.

1993

Placheta
de versuri *Secunda
care sunt eu*, în colecția
„Poezii de duminică“,
Editura Uniunii
Scriitorilor,
Chișinău.

Membriu-fondator
al PEN-Clubului
din Moldova.

1994

Devine
membru și
secretar (până în
1995) al Asociației



Chișinău a Uniunii
Scriitorilor din
România.

1995

*Eterna
Danemarcă*,
seria „Poetii români
contemporani“
(antologie
de poezii, prefată de
Ștefan Hostiuc, cu un
ciclu de poeme inedite
și cu un capitol de
referințe critice),
Editura Eminescu,
București. Premiul
special al Uniunii
Scriitorilor din
R.Moldova.
Figurează
printre cei 20 de
autori ai antologiei
*Portret de grup (O
altă imagine a poeziei
basarabene)*, selecție
și prefată de Eugen
Lungu, apărută la
Editura Arc din
Chișinău.
La Festivalul
„Lucian Blaga“
de la Cluj-Napoca
din acest an, i se
decernează
Premiul pentru
poezie „Centenar
Lucian Blaga“.
Participă,
împreună cu



Spiridon Vangheli,
Vasile Gârnet,
Grigore Chiper,
Emilian Galaicu-
Păun, Irina Nechit,
la „Colocviile
Literare Wansee“
de la Berlin.

1996

*Carte pentru
bobocci / ABC și
1, 2, 3, abecedar
pentru preșcolari*, în
colaborare cu Valentina
Lungu, Editura Uniunii
Scriitorilor, Chișinău.
Premiul Uniunii
Scriitorilor din
Moldova;
Premiul „Cartea
anului“ al Salonului
Internațional de
Carte pentru
Copii,
ediția I,

Chișinău.
*Știi să colorezi
vacanța?*, carte de
colorat, în colaborare
cu pictorul Ion Severin,
Editura Zamolxis,
Chișinău.
Premiul
pentru poezie
al săptămânalului
Literatura și arta.
Premiul
Salonului de

Carte Românească,
ediția a V-a,
de la Iași,
pentru volumul
Eterna Danemarcă.

1997

Setul didactic
*Rândunica (Manual
și Caiet pentru cl. I)*,
în colaborare cu
Valentina Lungu,
Editura Litera,
Chișinău.
Premiul
pentru poezie
al săptămânalului
Literatura și arta.
Premiul „Mihai
Eminescu“
al Academiei
Române pentru
volumul *Eterna
Danemarcă*.
Întreprinde
o scurtă vizită la



Cu Ilie Tzegrea, A.Blandiana și R.Rusan. 2001

Washington, unde participă, împreună cu Iulian Filip, Vasile Romanciuc, Ianoș Țurcanu, Claudia Partole, la o conferință internațională cu tema „Problemele globale ale familiei moderne“.

1998

Volumul
*Înfruntarea
lui Heraclit*, seria
„Biblioteca școlarului“,
(poeme, poezii pentru
copii, eseuri), Editura
Litera, Chișinău.

Participă în calitate de invitat, alături de Teo Chiriac și Nicolae Popa, la Bienala Internațională de Poezie de la Liege, Belgia.

Este ales președinte al Asociației social-culturale „Bucovina“.



Cu poetul și prietenul Ș.Hostiuc
1997

1999

*Mărul
îndrăgostit de
Vierme*, poeme, Editura
Augusta, Timișoara.

Premiul Uniunii
Scriitorilor
din Moldova;
Premiul Salonului
Național de Carte,
ediția a VIII-a,
Chișinău.

*George Meniuc
sau Întoarcerea în
Ithaca*, în colaborare
cu Nicolae Romanenco
(eseuri, memorialistică,
corespondență,
poezii inedite),

Editura
Cartier, Chișinău.

2000

*Rața și
Arhimede, poezii
pentru (când suntem)
copii*, Editura Prut
Internațional,
Chișinău. Premiul
Uniunii Scriitorilor
din Moldova;
Premiul „Cartea
anului“ al Salonului
Internațional de Carte
pentru Copii, ediția
a V-a, Chișinău.

Abece-dar, cl.I
(în colaborare),



Editura Arc, Chișinău.
Medalia „Mihai
Eminescu“.

2001

Volumul de
versuri *Cavalerul
Înzadar (parabole
oculte)*, cu o prefață de
Tudor Palladi, Editura
Cartea Moldovei,
Chișinău.

Cartea de versuri
pentru copii *Lumea
din spatele oglinzii*, în
colaborare cu pictorul
Ion Severin, Editura
Știința, Chișinău.

Premiul Uniunii
Scriitorilor din
Moldova.

Poemul
lui Arcadie
Suceveanu „Neamul
lui Iona“ apare
în antologia
Cele mai

*frumoase o sută
de poezii ale limbii
române alese de
Petru Romoșan,*

Editura
Compania, București.
I se conferă Titlul
Onorific „Maestru

al Literaturii“.
Călătorește
la Praga, unde
participă, alături de
Constantin Dragomir,
la un seminar
internațional din
cadrul Programului
„Step by step“ având
ca temă literatura
pentru copii.

2002

Cartea-surpriză a
Salonului Internațional
de Carte pentru Copii,
ediția a VI-a, *ȘTIUCA la
școală*, cu ilustrații de
Stela Damaschin,
Editura Prut
Internațional,
Chișinău.

Premiul Uniunii
Scriitorilor din
Moldova.

La aceeași
Editură Prut
Internațional mai
apar cărțile pentru
copii: *Dacă vrei să fii
Columb*, colecția
„Poezii de seama
voastră“, ilustrații
de Ludmila Șevcenko;
și *Filmul copilăriei*,

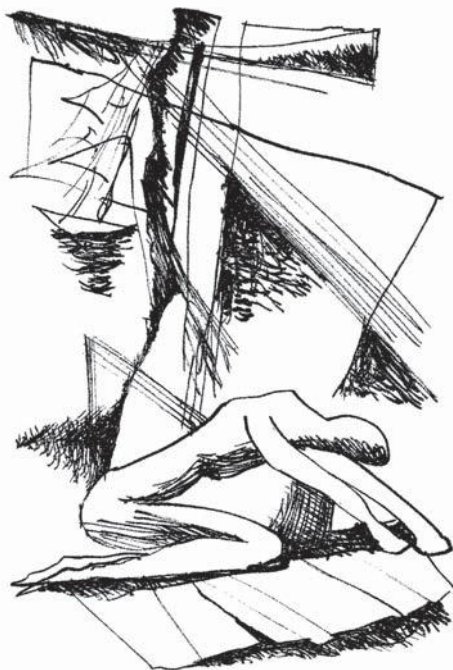
colecția „Să crești
mare!“, ilustrații
de Stela
Damaschin.
Abecedar, cl. I,
ediția a II-a (în
colaborare), Editura
Arc, Chișinău.

Premiul Societății
Cultural-Istorice
„Mihai Viteazul“
la Festivalul
Internațional
de Poezie Nichita
Stănescu, ediția a
XIV-a, Ploiești,
30-31 martie.
Premiul
pentru poezie
al săptămânalului
Literatura și arta.

2003

Zaruri pictate,
poeme (colecția de
cărți liliput „Cartea de
vizită“, coordonată de
Iulian Filip), Editura
Prut Internațional,
Chișinău.

În toți acești ani
Arcadie Suceveanu
publică cronici
literare,
eseuri, traduce din
poezia ucraineană și
rusă, din L.N.Tolstoi
(*Kazacii*), Cinghiz
Aitmatov (*Vaporul
alb*), M.Gorki
(*Celkaș*), Cinghiz
Guseinov (*Casa din
colț*) ș.a. Selecții din
poezele sale au fost
incluse în antologii
din România, Suedia,
Ucraina, Rusia, Turcia,
Macedonia, Franța,
Belarus, Italia.



*CORABIA
DE LA MANSARDĂ*

MĂ CHEAMĂ CUVINTELE

1979

PARABOLĂ

Atunci s-a auzit Vocea din spatele oglinzii:

– O, nevrednicule,
în timp ce te oglindești
în propria-ți moarte,
marea a urcat de câteva ori la ceruri,
albinele au cules din tei
aproape tot aurul,
iarba a repetat de nenumărate ori
scena morții și învierii,
și altcineva, nu tu, din fața oglinzii
a scris istoria fericirii universale.
În timp ce înveți
alfabetul abstract al tăcerii
și-ți scrii visele cu coarnele melcului,
apele râului au reușit să ajungă
la sufletul pietrelor,
crisalidele și-au crescut în tăcere aripe
și altcineva, în locul tău,
dezminează pomii de-omizi
ori cultivă magnolii
pe rănilor sale fertile.

O, tu, nevrednicule,
ce te oglindești
în propria-ți moarte!

GRÂUL CEL MARE

Copile ce treci prin țara luminii
Cu pleoape aprinse de rouă în zori,
Coboară din slavă și bucură crinii
Și-n rugul ierbii suflă cu nori.

Aprinde-ți în suflet cuvântul cel mare,
Gândul potrivește-ți-l după o stea,
Căci frunza te-aprinde, ceasul te moare,
Plopul te scutură fără să vrea.

Degeaba ți-e nimbul în formă de liră,
De nu ești bolnav de floarea de tei,
De n-auzi părinții cu grâu cum respiră
Și grâul nu-l știi pe de rost, ca și ei.

Aruncă gloria – ierbii pe frunte,
Lasă-ți din glorie-atât cât să zbori,
Căci ochii-ți sunt două iluzii pierdute
Și-afară Septembrie seceră flori.

POEMUL DE TRECERE

Să-ți tragi pe simțuri starea unui tei
Și să privești prin prisma lui de floare,
Să ari lumina cu statui de zei
Peste câmpii de mituri necesare.

Să-mbraci viziunea ierbii și să vezi
Că-ți dă în spic de dragoste chitara.
Să arzi ca roua și să n-ai dovezi,
De glasul tău să crească-n câmp secara.

Clepsidra zilei s-o încarci cu crini –
Înalt acord al muzicii din sfere.
Când vei cânta – în pomii anonimi
Să se aprindă muguri de-nviere,

Să țipe fructul, ca un prunc, în flori
Și-n somnul pietrei iarba viitoare,
Să plângă magii-n patul lor de nori
Și steaua-n tronul ei de lăcrimare.

ANOTIMPUL SECRET

Aseară veșnicia a-nflorit
Și teii-s catedrale de lumină,
De parcă zeii-au coborât din mit
Și-nflăcărat le suflă-n rădăcină.

Ca și cum morții îngropați sub tei
Au început cu *floare* să respire,
Duhul Poetului se-aude-n ei
Ca un izvor de dincolo de fire.

Mireasma-i înconjoară cu un nimb
Pe care îl adună cu aripa
Mari păsări, intuind un anotimp
Ce mărginește sufletul cu clipa.

O nostalgie cosmică i-a nins
Cu colb de aur peste ochi și tâmplă,
Sau Demiurgul lămpile-a aprins
Să vadă pe Pământ ce se întâmplă.

NATURĂ STATICĂ (I)

Se-aude-n arbori timpul suveran,
În jurul serii tremură-o lumină,
Târziul clipei mi se-nscrie-n geam
În formă de icoană bizantină.

Suflăm în vise moarte ca-ntr-un rug,
Un ceas ceresc iubirea ne-o măsoară,
Tristețea ta ce pâlpâie-n amurg
E flacăra arzândă pe-o comoară.

De parcă aş traduce trandafiri –
Mă doare limba de sinceritate...
Sărută-mă pe tropi și pe dactili,
Iubito cu dorinți cutremurate!

NATURĂ STATICĂ (II)

Pe dealuri ninge rar, impersonal,
Se-nnegurează în arginturi marea,
Mor înspre seară îngerii de Chagall –
Li se răcește în priviri culoarea.

Un ochi albastru, tânăr și prosper
Citește norii ca pe foi de carte.
Zăpada-aduce un mesaj din cer
Și zeul ierbii-i condamnat la moarte.

Afară pâlpâie un anotimp
Cu trestii peste ape tremurate,
Prietenii din burg de la un timp
Fac exerciții de singurătate.

Amurgul arde-n ochi de urși, străin,
Garoafele se sting în cuviință...
În templul Heracleei mă închin –
Și doar ninsori mai cad, în consecință.

EXERCIȚII PENTRU COLOANA VERTEBRALĂ

Eu nu cred că salcâmul își crește ghimpi din ură,
Eu sunt convins că scopul salcâmului e floarea,
Că nu din ordin cântă pe ram privighetoarea,
Ci de uimire limba îi delirează-n gură.

Și nu din întâmplare e iarba asta verde,
Și nu spre a-și spori prezentul și averea –
Din altruism, prieteni, albina strânge mierea –
Pornire ce o-nalță, o arde și o pierde.

Latent, mai arde-n lucruri un rug de-ntemeiere,
Crescând din baza lumii în sus pe verticală,
Căci nu din viciu seva în arbori se răscăală
Și nu din lașitate rodește mărul mere.

Strămoșul mierlei – mierlă-i, în sfântă rânduială.
Iar demnitatea are coloană vertebrală.

DUMINICĂ DE FLOARE

Numai cu plopul te mai pot iubi,
Numai cu ramul te mai pot cuprinde.
În mine vine iarba peste zi
Și simțurile toate mi le-aprinde.

Sângele meu s-a plictisit – de-acum
Doar pasărea mai vine să mă zboare.
Știu să-ți învăț venirea după cum
Ninge în prima zi de ianuară.

Copil corupt de un instinct divin,
Lumina ta în stele azi o sufăr.
Te-nchipui după starea unui crin,
Te pierd după voința unui nufăr.

Nu-mi mai sărută pleoapa nici un zeu,
Norii îmi fac transfuzii de candoare.
De se exprimă teii-n locul meu –
Tu ești, iubito, ziua lor de floare.

EFIGIE CU NOI

În ochii tăi o apă de argint
Curge pe-un prund de vise luminoase,
Pe care doarme, translucid, un zeu
Cu-aripile-odihninde pe icoane.

Apa apune tristă, dacă-n zori
Nu o întorci cu albia spre mine
Să-mi reazem gândul de-al ei tremur sfânt,
Mai sincer decât roua suferinței.

În visul tău s-a scuturat un tei,
O, și-mi vorbești acum cu lungi miresme,
Iubita mea cu gleznelor de vid,
Cu suflet verde fumegând în păsări.

Cântând prin sfera dragostei cum treci
Cu floarea sufletului meu pe gură,
Eu lacrima cu roua ți-o confund
Și te asemăn la dorinți cu iarba.

Iar cineva ne seamănă grăbit
Cu fulgi mărunți (o, noi le zicem clipe)
Pe care stă bătută-n relief
Efigia îmbrățișării noastre.

TU EȘTI SALOMEEA

Ca pe niște sunete pășesc pe undele
dragostei: dang-ding, dang-ding,
cu respirația mea ora-și hrănește secundele,
bolnave de febră mâinile-mi ning.

Un idol de piatră-mi surâde albastru
cu gura abstractă, cu ochii de vid,
și-mi văruieste limba cu-un astru,
și-mi proiectează viziunea pe zid.

Pe albele turnuri ale candorii
sângelui meu îi e frig!
de foame oh! mănânc mireasma florii,
de dragoste – cu mărire te strig.

Și cad învins de secunda bolnavă –
ding-dang, ding-dang, ding-da...
capul meu strălucește pe tavă –
și ghilotina e-n privirea ta!

COPACUL DEFINITIV

Copacul de aici ce-i Dincolo? Copac
crescut în sens invers
spre ziua cea dintâi;
un fel de copie
cu trunchiul șters,
opac,
păstrându-și conținut și formă,
bun de pus morții noastre căpătâi;
un fel de negativ
ce nu se mai transformă –

el e
copacul cel definitiv.

CONȘTIINȚA CIREȘULUI

În seara aceasta poezia
scrie cu mine lozinci pentru lebede,
mă confundă cu trandafirul de geniu
căruia i s-a transplantat parfumul în unghii
și-mi recomandă iarba în loc de lectură.

Dar cum prin valea de fum a oglinzii
păunii își deplâng frumusețea zadarnică,
aproape brutal cămașa speranței
începe să miroase a sudoare,
o molimă beethoveniană
îmi cosește deodată pianul
și-mi simt limba amară în gură
ca pe o crisalidă din care au zburat
toate cuvintele.

Constat în schimb, cu rușinoasă invidie,
că roua cade pe flori
fără a fi invocată,
că iarba răsare nu din dragoste pentru sine,
iar cireșii fără să aibă vreun interes
personal
dau în floare.

CHEMARE SAU PORUNCĂ?

Nu-i vinovată pasărea de zbor,
Poruncă grea în aripi i se zbate.
Discursul soarelui e roditor
Și-i autentic în sinceritate.

Este-o chemare-n toate câte sânt.
Grâul pe șes nu crește din greșeală –
Când iese-n zori din straiul lui prea strâmt,
Sub pielea lui străbunii se răscoală.

Trece un vânt prin ramul de gutui.
Teiul din deal nu minte niciodată,
O dată-n an doar conștiința lui
De sângeriul florii e pătată.

O vină mână pomii înspre flori.
Poetul nu se naște din eroare –
Când își dezbracă lira de fiori,
Minciuna se sufocă prin sertare.

El este pruncul inventat de Crin
(Când pruncii se nășteau chiar dintr-o floare!),
Să urce creanga sfântă de măslin
Pe vârful alb al Muntelui de Sare!

ELEGIE DE TOAMNĂ

Mi-e sete, mi-e departe, mi-e târziu.
Aprinde, maică, în noapte crizanteme
Și-ascultă cum pe prunduri de argint
Se-ngână clar o curgere de vreme.

Cum cineva în lucruri suflă încet
Și-apoi rostește, sincopat, ninsoare.
Secunda se-ngrelează de trecut
Și frunza-i înspre seară căzătoare.

Poeți întârziați la hanuri reci
Luna noiembrie o beau, târzie,
Și galbenu-i îngână, din salcâmi,
Ca pe-un sublim fragment de elegie.

Părul iubitei pare întârziat,
Auzi în cer cum ruginește-o liră!
În umbra stelei fața mi-o îngrop,
Salcâmii doar cu ghimpii mai respiră.

ȘI TOTUȘI

Și totuși rămâne *ceva* nerostit,
Ceva ce nu încape-n poeme:
Verdele prea puțin se exprimă-n salcâmi,
Pe lângă ceasornice trece o vreme.

N-ai reușit să spui aproape nimic,
Risipitorule de tropi și dactile,
Rămâne mereu *ceva* nerostit –
Doar umbra-i de aur îți arde pe file.

Poezia exprimă și-ascunsul mesaj
(Să iei, cititorule, aminte!)
Că din tot ce-a fost spus, mai puțin
De jumătate-a nimerit în cuvinte.

Frumusețea rămâne undeva pe-un tărâm –
Floare de sânge cu petale ninse...
De-a pururi, poete, nescrise rămân
Frumoasele tale poeme, promise.

ȚĂRMUL DE ECHILIBRU

1982

POSEDAT

De bună seamă, suferința ta
e un divin privilegiu,
tu locuiești golul pianului,
tu cari iluziile
ca pe niște saci de ciment
de la o zi la alta.
S-ar putea ca sufletul tău
să fie născut din același ou
cu puiul de lebedă.
„Fiți atenți, fiți atenți,
cum vă veți așterne, așa veți dormi” –
ai grijă mereu să ne reamintești,
în timp ce îți construiești patul
pe patru colți de lup,
în timp ce ești gata
să iei în rentă Atlantida.
De bună seamă, tu ești
cel posedat de liră,
norocosul crucificat
căruia în loc de cuie
i s-au bătut în palme
garoafe.

NUNTA GRAIULUI

*Mirele – Graiul**Mireasa – Floarea de veșnicie*

Prin cel cel,
Lerului,
Prin cel luncel,
Prin cel verde vișinel,
Prin văzduh sântu de nai
Trece nunta-acestui Grai,
Lerului.

Trece-un munte și-un coclaur
La Ioan Gură de Aur,
Lerului,
Trece-un deal și-o apă dulce
Pe la poarta lui Neculce,
Lerului,
Trece-o vale și un pod
La cel Mire Voievod:

– Velerom și-un flor de măr!
Spală-te cu calapăr,
Floarea noastră te așteaptă
Cu roua nescuturată,
În Grădina de argint
Cu zori dalbe de colind:
Substantivele ghilite,
Verbele neprihănite,
Mirt și flori
În zicători,

Soare, vânt și moine
În doine,
Grâu și aur în proverbe –
Mă mir, cine să n-o-ntrebe?
Lerului.

Trece Graiul-Împărat
Prin grâul nesecerat,
Lerului.

Prin pădurea a de soc
Călare pe Inorog,
Peste-un câmp cu peliniță
Unde paște-o Mioriță,
Lerului.

Și deodată s-a oprit
Sub un Pom împodobit,
Unde-n leagăn de mătasă
Șade Floarea cea Mireasă,
Lerului.

– Doamnă, steaua ta ardea
La bunăvestirea mea,
Lerului.

Vreau să sorb din lumânare
Flacăra Mariei tale,
Lerului.

Pururea mireasă-mi fie
Floarea-cea-de-veșnicie!
Lerului.

– Mări, Ler bălai,
Cu gurița rai,
Cununa-ne-ar sorțile
Luna și cu bolțile,
În altarul zorilor
De ziua miresemelor,
În arșița patimii,
Sub făclia datinii,
Lerului.

.....

.....

Logostea pe mândru plai,
Trece nunta-acestui Grai
Chiar prin versul lui Mihai,
Lerului.

Prin dactili și hexametri
Plânge Gheorghe, tace Petre!
Lerului.

De se-adună-n lăcrimar
Prunduț de mărgăritar,
Lerului.

Joacă nunta la soroace
Cam de-o veșnicie încoace!
Lerului,
Mărului.

RANĂ DE AZUR

Cum treci ca un ecou de trandafiri,
Trestia-și pune nimb de-ngândurare,
Bărbații-și urcă sângele în miri
Și-n ochii mei e Vinere de floare,

Râd macii-n câmpuri, de lumină uzi,
Înmugurește piatra-n piramide,
Se-aude fremătând mătasea-n duzi
Și curg la vale stâncile, fluide,

Cad îngerii din loja lor de sus,
Minciuna n-are aer să respire –
Când treci pe ape roșii, ca lisus,
Și eu sunt rana ta de-azur, lubire!

HIDALGO

Doar trestia-ar putea să te măsoare!
La braț cu Orionul, o! cum vii –
Te-aș confunda cu-o aprigă ninsoare
Ce-mi bate-n geam vitralii străvezii.

C-un tren suav tras de doi îngeri roșii.
...Să stau între traverse și să strig,
Iar tu să-mi deraiezi pe lacrimi, o! și
Să ningi, să ningi, și brusc să-mi fie frig.

(Sau poate chiar aș inventa zăpadă –
O lampă-antarctidă cu fitil,
Iluzia ca un păun cu coadă
Să se strecoare-n patul meu, tiptil.)

Să-mi treci prin piept subțire cum e lancea.
Oh, de pe șaua norilor prelinș,
Să-ți strig: Eu sunt chiar prințul de La Mancha!
Tu cine ești, de nu mai stă de nins?

VIS DE FAUN

Trec prin după-amiaza
dragostei tale
ca printr-o secretă grădină minată.

Deschid gura
să te strig, frumoasă nimfă,
pe nume,
dar brusc
se înroșesc sub explozii
garioafele.

ÎN AȘTEPTAREA POEMULUI

Mărturisesc –
Sunt în așteptarea poemului.

Un poem
care să provoace floare în arbori,
să transforme pietrele-n spirit,
un poem care să se angajeze
în calitate de iarbă
la marele deșert.

Cuvintele lui
să lumineze apele spre seară,
la rostirea lui, stelele tinere
să rămână cu burta
la gură.

Piatra să zică: „Am nevoie de o aripă” –
și el să-i întindă grăbit
o aripă.

Să vină frunza: „Frate, am obosit,
mori tu puțin
în locul meu” –
și el bucuros
să îmbrace destinul frunzei
și să înceapă a îngălbeni
în locul ei,
mai departe.

Da. Aștept un poem.
Un poem tânăr, cu ochii albaștri,
revoluționar,
un poem
pe care să-l puteți oricând răsădi
în locul unui cireș.

CATHARSIS (I)

E-o naștere de sine, un abis,
Mări argiloase-mi colcăie în sânge,
Ceasu-și dezbracă limbile-n cais,
Mă caută cuvântul și mă plânge.

Copilăria mea de lacrimi dulci
Vânează-n cer serbările duioase,
Limba-mi înfruntă-o iarnă fără fulgi,
Somnul mi-aruncă zarurile-n oase.

Piei vechi și aspre, Doamne, mi se rup,
Eretic arde soarele prin tină.
E dezlegarea lacrimii de trup.
Curg sferile... Și, Doamne, sunt de vină!

VINE VREMEA

Vine vremea
când îngerul meu
mănâncă memoria de aur a teiului,
se furișează în interiorul pietrelor
pentru a fotografia
viziunea lor de nisip,
pune-n mișcare secrete mecanisme de rouă,
trage din mireasmă salcâmii
zicându-le: Bună ziua, scumpii mei părinți!
Și încă: amanează cântecul privighetorii,
îmi colorează sentimentele
(făcându-mi-le astfel vizibile),
e gata în orice moment
să înflorească în locul cartofului
și susține că eu sunt primul bolnav
care suferă de-o boală nemiîntâlnită:
viziunea inimii.

CAVALERUL FLORII DE MĂCEȘ

Iată-l, orgoliosul Cavaler,
trecând prin eclipsa
tufelor de Măceș
cu Canaanul sunându-i în oase!
Adevărul îi arde în mâini
ca o spadă-nflorită.

Ajuns în orașul Rosa Celesta,
călare pe-un greiere
(din urma lui vin
glorioasele armate ale ierbii),
strigă cu glas de profet:

C' est le commencement de la fin! Mântuirea
o să vină din noi! –

și la vorbele lui în porturi
se clatină corăbiile grele
încărcate cu miere, ceară și grâne...
Vestit armator de fregate imagineare,
locuiește de-o veșnicie
în Turnul Grotescului,
scrie Cartea clarului de lună
și visează lumea
de parcă ar inventa-o.

PARABOLA FRUNZEI
ȘI A FEBRILULUI EI VISĂTOR

Se dedică lui Ion Vatamanu

El ia o frunză îngălbenită,
o descuie și intră.

Trece încet
cu umblet de miel
printre obiectele toamnei,
studiază atent
angrenajele brumei
(ce zărește el – nu se zărește!),
frânge duios coloana vertebrală
a lunii septembrie,
mișcă mici roticele dințate,
ascunse sisteme de scripeți, lăntișoare și
pârghii,
până când din frunză
încep să zboare vulturi,
vulturi de-argint
și stoluri roșii de lebede.
Apoi întoarce secreta mașinărie cu arc
a frunzei
și iese:

la ieșire
frunza
întotdeauna e verde!

UCENICUL LUI HOMER (I)

Eram o ceată de inși transparenți,
un fel de visători de profesie,
avangardiști miopi
cotrobăind prin garderoba literaturii,
scribi jerpeliți lucrând
la Cartea Nimicului.

Bătrânul ședea la un pupitru de lemn,
ca Senior al *Ordinului lezuiții Poeziei*.

„Zgârie cu unghia peretele acesta,
mi-a zis. Acum, spune: ce vezi?”

„Văd infernul, am răspuns. Da, nu mă înșel:
văd chiar fața infernului”.

Bătrânul a surâs misterios
și, luminat la față, i-a șoptit Marelui Scrib:
„Poate să rămână: băiatul are
simțul realității”.

UCENICUL LUI HOMER (II)

lată ghilotina,
zise Profesorul.
Totul e să poți să-ți ții cu o mână capul
și cu cealaltă să acționezi manivela,
să fii în același timp
și victimă, și călău.
la aminte, viața depinde
de cantitatea de sânge
ce alimentează neclintit ghilotina,
iar sângele nu poate fi pus în mișcare
decât de acest sânguincios mecanism,
e un fel de circuit închis –
mai multă speranță și curaj,
curaj și speranță...

La urmă, Profesorul îmi culese
capul de jos,
mi-l puse la loc
și-mi zise:
„Acum descrie tot ce-ai simțit!“

CE SE POATE ÎNTÂMPLA
CU POETUL CÂND ÎNFLORESC SALCÂMII

Ave Maria,
cântă floarea-n salcâmi
de aseară
fără să-și dea seama bine ce spune.
(„Salcâmi cu gândire abstractă,
va zice Poetul,
hai să extragem din ei
transcendența“).

Zeul din ei e păgân
și trimite-n afară tulburătoare mesaje
(„O iliadă de floare,
o bâlbâială profetică“, va zice
același Poet).

Pitită-ntre flori,
moartea-i săracă și plânsă.

În preajma salcânilor acum
Poetului s-ar putea să-i cadă coroana.

– De ce? m-ați întreba.

– Așa, din senin, v-aș răspunde.

PARABOLA NOROCOȘILOR SOLDAȚI AI VISĂRII

Câmpia nopții era împânzită de greieri
tăinuți în iarba de-aprilie
ca niște mici bucăți de dinamită.

Pornirăm desculți prin câmpia eternă,
și-n urma noastră
pământul prinse să bubuie,
zidul nopții se cutremura,
și din când în când (o dată la cinci-șase decenii)
câte unul se prăbușea în tăcere,
dar cu trupul nevătămat.
„Ce-o fi însemnând, Serenissime,
răbufni unul din noi cu nedumerire,
cad, dar iarăși mă ridic,
glonte nu mă ia”.
Într-un târziu, Înstelatul Sergent ne spuse
c-un fel de tristețe în glas:
„În războiul acesta
câștigă numai cel care pierde,
morții și răniții sunt cei privilegiați,
posedații de Înger”.

Doar câțiva (cei mai norocoși) dintre noi
s-au ales cu câte-un călcâi sfârtecat,
cu țeasta găurită
sau cu limba spintecată
de câte-un cântec de greier.

Cri-cri, se aude seara
în oasele lor glorioase.

LA MODUL CONDIȚIONAL

*Lăsați-mă să cred că nu eu scriu poemul,
ci Poemul scrie cu mine...*

(Dintr-o poezie neterminată)

dacă aş uita că scriu poezii
până la urmă
Poezia poate s-ar întoarce cu fața spre mine
și, din milă,
mi-ar aprinde câteva candelabre
în peștera gurii

abia poate atunci
mi s-ar lumina puțin viața,
iarba m-ar învăța dialectul ei verde,
din groapa de gunoi aş extrage
îngerul

abia poate atunci
aş putea fi eroul suferinței mele,
„terapeutul adept al stărilor elementare”,
aş continua în mod firesc tabelul lui Mendeleev

...până când într-o zi,
neapărat într-o zi,
Moartea mi-ar confunda inima
cu o carte de poeme

SCRIB ÎNDRĂGOSTIT

Sclav, scrib și inginer al trupului tău,
o viață, două sau trei voi munci
la transpunerea ta în imagini.

Îți voi caligrafia visele, unghiile, dinții,
îți voi traduce genunchii
în două lebede albe,
din amprente tale digitale voi face
icoane naive pe sticlă.

Îți voi trage la linotip
cu litere roșii de plumb, speranțele,
îți voi copia cu scris de mână mărunț, tremurat,
săruturile,
din gura ta voi face
psalmi și proverbe...

Sclav, scrib și inginer al trupului tău.

LACRIMA LUI OVIDIU

Oh, lacri-
ma lui, uriașă
cât o planetă, și-a-
cuma mai arde pe mare!
Poetii moderni extrag din ea,
ca dintr-o nesfârșită sa-
lină, suave zăcăminte
de sare... De seco-
le, de secole,
și nu se ter-
mină la-
crima lui
euxină!

CATHARSIS (II)

Lăsați făptura Mielului să treacă
Cu pași de aur dinspre lumea greacă.

Să-mi pască iambii ca pe-o iarbă rară
Sălbătăcind pe gura mea amară.

Flămând de reveriile-mi naive,
Să vină dinspre Memphis și Ninive,

Să-mi pască ochii de visări și forme
Și palmele de scrieri cuneiforme.

Să lase-apoi pe limba mea, complice,
Sigilii mici de frăgezimi atice.

Să mor îmbătrânit de fericire,
Pășcut până-n câmpiile asire...

Căci, uite, mă cuprinde-un fel de boală,
Domnule lamb, doamnă Vocală!

SCRISOARE DINTR-O
TOAMNĂ LEVANTINĂ

În toamna asta parcă levantină
M-a îndrăgit în burg o ghilotină.

În seri târzii cu fast de crizanteme
Aștept scrisori și sufăr în poeme.

Ori stau închis în turnul meu de rigă
Și-ascult cum trec secundele-n cvadrigă.

Și în cafeaua ce-și dublă amarul
Ghicesc surâsul Prințului cu zarul.

Iar uneori în ganguri de mătase
Sorb vinuri vechi cu marginile roase

La masa mea de scândură amară
La care-ades și Îngerul coboară

Și unde-un flutur toarnă în pahare
Polen de lună, care dă uitare.

ÎNCĂ NU

Oricât te-ai strădui
limba ta
încă nu produce curent electric,
starea ta de grație
n-a emoționat încă
nici un pom până la *floare*,
nobilul tău risc
încă nu crește sfeclă de zahăr.
De când ți s-a îngăduit această cântare,
n-ai reușit încă să oprești
o frunză măcar din cădere,
de când trudești la catarge,
nu ți-a reușit
nici o expediție
în interiorul pietrelor.
Endecasilabica ta iubire
încă nu poate grăbi
nașterea pruncilor,
sugestia ta
încă nu-i sățioasă
ca, să zicem,
pâinea cea de secară.

CONVORBIRE CU IARBA, ANUL 2000

– Cum ai de gând să te naști
de-acum înainte?

– Tot verde,
răspunde iarba senină,
continuând să-și impună
punctul său
de vedere.

MESAJE LA SFÂRȘIT DE MILENIU

1987

SECUNDA CARE SUNT EU

În ornicul lumii cel mare
Mai arde, lăsând pe traseu
O dâră amară de sare,
Secunda care sunt eu.

Din vântul cețos și din piatră,
Din vulturi și din Dumnezeu
Simt câinii lui Cronos cum latră
Secunda care sunt eu.

Și-ntreb cu mirare: voi, astre,
Tu, pasăre, plop, curcubeu,
Se-aude și-n viețile voastre
Secunda care sunt eu?

Se-aude, se vede, se simte
Cum arde cu numele meu
Și blând se destramă-n cuvinte
Secunda care sunt eu?

Tu, iarbă și piatră cărunță,
Tu, munte și codru mereu,
În voi se întâmplă o nuntă –
Secunda care sunt eu.

E cosmicul vânt tot mai rece
Și veacul respiră mai greu...
Lubiți-mă, lucruri, căci trece
Secunda care sunt eu.

PORTRET DE SFÂRȘIT DE VEAC

Se-aude-n orologii cifra șapte
Foșnind ciudat ca viermele în miez,
Hazardul scuipă-n noi cu dude coapte
Și moartea face salturi la trapez.

Se-aplaudă virtuți inexistente,
Se-obține transcendența din porumb,
Savanții inventează sentimente
Pentru roboți cu sufletul de plumb.

Da, *panta rhei!* O, da! Și se transformă
Și minusul se pomenește plus,
Minciuna-și pune altă uniformă
Și vinde adevăr la preț redus.

Trăim în minte lucruri ne-ntâmpate
Și nu știm teii ce gândesc pe deal,
Un ceas grăbit iubirea ne-o socoate,
Dar nu-i ajunge timp și ideal.

Se-ngrașă-n pomii raiului omida,
Albinele administreză flori,
Rechinii țin în gură Atlantida
La circul lor de farse și erori.

La cota bursei prețul vieții scade,
Orga lui Bach bolnavă-i de plămâni,
Iar pacea stă mai mult pe baricade
Cu o garoafă-nsângerată-n mâini.

UN TURN SPRE CER

Amurg de secol urcă-n felinare,
Cade-o zăpadă stinsă, maculată,
Și mă întreb și-acum, ca altădată:
Încă e viu sufletul lumii oare?

Lacrima noastră mai conține sare
Sau a rămas doar apă distilată?
Roboții fabrică ninsori de vată,
9 amperi cântecul mierlei are.

Ce zeu păgân ne-a răstignit pe roată,
Ca să ne știm mereu în alergare
Prin lumea de consum și plusvaloare,

Prin care am trecut și eu o dată,
Zidind un turn în chip de întrebare
Spre cerul ca o lampă afumată?

PLIMBARE DE SEARĂ

Inima mea – locomotivă bizară
Alunecând spre gări de fum, ce nu-s.
Urcați, e timpul, căci se face seară,
Veacul se duce, aproape s-a dus.

Sar clipele ca niște stropi de sânge –
Pe șine reci cu luciu de mercur
Vreau să vă plimb pe-un sentiment ce ninge,
Vreau să vă plimb pe sentimentul pur.

Se-aud în burg pendule subțiate,
Scrâșnește fierul (sau timpul?) sub roți,
Sângele meu se azvârle pe spate,
Se-mparte în verste egale la toți.

Prin vene-mi trec acari cu felinare
Și mă trezesc pe linii mai subțiri.
Urcați cât încă mărire-s de sare
Și n-a suit petrolu-n trandafiri.

Eu duc april în fragede vagoane,
Eu duc prin gări cisterne cu azur,
Pe căile condiției umane
Vreau să vă plimb pe sentimentul pur.

Vreau să vă plimb pe muchia luminii,
Pe-un corn de melc, pe-un țipăt de cocor,
Chiar dacă plânge moartea printre linii
Și timpu-mi dă vagoanele cu clor.

Chiar dacă-i frig și plouă-n gări de ceară
Și semnele iau foc în zodiac.
Grăbiți-vă: un tânăr tren de seară
Trece acum pe-o margine de veac.

TRANSFIGURAT

Pe limbă fulgerul mi s-a uscat,
Mâinile-mi tulburi parcă se evită,
La fund de nopți, pe gura mea coclită,
Clipa ce trece lasă-un zaț ciudat.

Miroase parcă-a mare putrezită,
Prin simțuri cade-un măr înjunghiat,
Încât îmi vine să-mi aștern un pat
În pasăre, în plantă sau în vită.

Să uit ce-i drama, visul, poezia,
Și prins în ritmul pur, primordial,
Sub ochiul rece-al lumii, cel final,
Lent să mă soarbă-n ea zoologia.

Transfigurat, retras sub solzi sau blană,
Să-nvăț pe nou condiția umană.

RECREAREA LUMII PRIN VISARE

Parcă aş fi o maşină de vise,
Industrie pură şi fără de vină:
Fabric ninsorile care-or să vină
Şi, pentru fluturi, felinare-aprinse.

Refac – pe nou – şi iarba pe colină,
Dureri, amurguri, lacrimi, nori, caise.
Din minereul beznei şi din clise
Extrag candori, storc nuferi de lumină!

Compun iar focul din cenuşi şi zgură,
Topesc şi ard. Şi firea mea întregă
Ar îndrăzni, această lume stearpă,
S-o re-creeze prin visare pură.

De-aceea, când noroaiele mă-neacă –
Un nufăr alb îmi pâlpâie pe gură!

CONTEMPORANI CU HAMLET

A fi, acum când se subție
Verdele frunzei în copaci
Și-n neguri luna sângerie
Curtată e de vârcolaci.

A fi, acum când și metalul
Dă semne că a obosit
Și marea oxidează malul
Și are luciu de cuțit.

A fi, acum când ninge straniu,
A fi, acum când plouă slut,
A fi sub zarea de uraniu
A unui Zero absolut.

A fi, sub cerul de reclamă
Cu constelații de petrol,
A fi, când lumea e o dramă
Și toți avem același rol.

A fi-n mărime naturală,
A fi speranță, a fi simbol,
A fi și-a-nvinge ca pe-o boală
Această criză și-acest gol.

A fi, oricum și peste toate,
În spectru verde, roșu, gri,
A fi, când parcă nu se poate,
A fi, contemporanii mei, a fi!

SEMNALE DIN CEAȚĂ

Văd turnul lumii ca pe-un far în neguri
Și mă visez trecând spre el înot
Pe-o mare de răceală și azot,
Prins în halou de umbre și de cercuri.

E-un întuneric ud, de sugativă,
Vârtejuri mari mă trag înspre afund,
Și-ncep destinul meu să mi-l confund
Cu al planetei – navă în derivă.

Prin ceața deasă se-aud glasuri sparte,
Paznicii-n turn au ațipit pe scut,
Și bate-un vânt din Zero absolut,
Iar farul, ca de dincolo de moarte,

Clipește tot mai galben, tot mai gri:
A fi... A nu fi... A nu fi... A fi...

JURNAL DE BORD

Ninsoare obosită, uzată, iarbă aproape plictisită,
sentimente galvanizate, superproducție,
viermi de mătase recalificați, producând
nylon verde. Dar nu, nu vă întristați:
băncile elvețiene au și început să primească
depuneri nelimitate de mireasmă de pin și
freamăt de pădure

În burta calului au fost găsite trenuri,
foarte multe trenuri, kilometri întregi
de șine și roți, roți, roți

1987 – să fie oare adevărat?!

Fiți vigilenți, în veacul nostru bântuie
moli atomice, aerisiți cât mai des
dulapurile în care vă stă închisă copilăria,
bibliotecile în care păstrați fondul de aur
al sentimentelor

Doamne, ce absurditate: luptător
al stării pe loc!

Închisă în carapacea marilor orașe, copilăria mea –
fragilă și sfidătoare – miroase-a răchiți
și-a cânepă topită. Habar n-are de
homo informaticus

Noaptea cimitirele celor săraci mai visează
reforme

Și dintr-odată mă simt aproape fericit
că se mai aud greierii și trandafirul
mai are miros

TRISTEȚEA TA

Iubita mea (din Evul Mediu
Al simțurilor pure), știu:
Tristețea ta e un remediu
Pentru-acest secol preatârziu.

Tristețea ta e-un semn că încă
În sentiment mai cad ninsori
Și în a lumii vale-adâncă
Mai este loc pentru candori.

Sub raza ei de puritate
Ard adevărurile-ntregi,
De parcă inima ți-ar bate
După secrete, aspre legi.

Tristeții tale-i este dată
Taina înaltei Reverii,
Ca în lucrarea ei curată
Să frăgezească industrii;

Să-ngândureze iarăși firea
Până în miezul ei de jar,
Să ne redea din nou iubirea
În sentimentul ei primar;

Să-napoieze lumii-n rate
Amurguri blonde, ierni cu nea
Și inimi, ah! nepoluate
De acest veac, iubita mea!

VIZIUNI DE IARBĂ NOUĂ

Minciuna poartă indigo sub limbă,
În adierea ei, ca într-o boală,
Fagurii-n stupi prind să trosnească-a smoală,
Vocalele – în consoane moi se schimbă.

Urcă-n auz doar goarne dulci de miere,
Oglinda ne absoarbe pe de-a-ntregul,
Și-abia simțim (narciși moderni) înecul,
Pe când vână, prin ceața ei, himere.

Dar norii desenați nu știu să plouă,
Dar mai găsesc fisuri în diamante,
Și-orgoliul cântă sus pe turle înalte.

Ci parcă simt un verde pe sub rouă
Născând pe șes viziuni de iarbă nouă –
Și mor păuni pe limbile rulante.

HOLDE DE ȚĂRANI

Bob de grâu, arhaică statuie,
Zeu mărunț în aură de mit,
De atâta cât te-am răstignit,
Mai ai loc în palme pentru cuie?

E târziu de tot acum în lume,
Bate-n seri un vânt industrial,
Dar în tine mai nechează-un cal
Și mă strigă morții mei pe nume.

E târziu acuma și-n natură.
Semăna-te-aș, frate, peste ani
Să răsară holde de țărani
Peste-a lumii stearpă arătură.

Să ne dai, dacă mai ai putere,
Jerfa ta de sânge și-nviere.

POEM CU MAMA

Mamă, te respiră sarea unei mări cu malu-n ceață
 Și rămâi tot mai puțină, și când dau ca să te strig
 Cade-o stranie ninsoare, parcă dintr-o altă viață,
 Și amurgul sângerează ca o lebedă pe dig.

Și decembrie-și dezleagă câinii albi în patru vânturi,
 Și începe-o vânătoare fără treceri, fără vad,
 Și nu pot ca să te apăr decât doar la mine-n gânduri,
 Unde nu pătrund dulgherii ce lucrează-n lemn de brad.

Te mai văd în nopți senine, blând arate de colinde,
 Așteptând pe-un prund de lacrimi și-ascultând singurățăți;
 Peste vămile pierdute, pe sub stelele flămânde,
 Tremură-o lumină unde s-ar putea să te arăți.

Și te duci pe-un fir de rază, răsărind la prag de lume,
 Și te strig – dar mi se-ntoarce glasul frânt și fără leac;
 Golurile se-nfioară... Se-nroșește marea-n spume...
 Și rămâi tot mai puțină – ca făclia-acestui veac.

PARABOLA ORAȘULUI DIN VIS

Acum, cândva, atunci sau niciodată –
Nu-i vorba de un timp sau loc precis –
Am fost ambasadorul (fără plată)
Al Crinilor, într-un Oraș din vis...

...C-un plug din trei triunghiuri de cocoare
Arat-am tot Orașul-de-lumini
Și-n brazda, până-atunci neroditoare,
Am semănat hectare mari de crini.

Am îngropat bulbi în pereți și turle,
În piatră și-n ogivele subțiri,
Și zidurile începeau să urle
De stranii, neștiute presimțiri.

Am spart betonul, marmora și fierul
Și am plantat rotule mici de crini,
Și-ntreaga fire încerca misterul
Unor ciudate, albe rădăcini.

Și după-un timp de vis și așteptare,
Din germinarea marilor candori
Au izbucnit în jur, potopitoare,
Recolte vii de crini luminători.

Din ziduri, din statui și din mansarde –
Hohotitori și candizi, și divini –
Crinii ardeau ca niște vii stindarde
Și răspândeau în preajmă noi lumini.

Mireasma lor curată și distinsă
Pătrunse fierul și lucra-n mașini.
Și-ntreaga urbe se simți învinsă
De blânda insurecție de crini.

Blazonul lor sclipea pe tribunale,
Pe bănci, pe instituții și-n peceți,
Iar birocrații, în mape de petale,
Nu mai puteau strivi străine vieți.

Minciuna cocoțată la tribună
Se sufoca în aerul de-aici,
Și-n patul ucigașilor, pe lună,
Creștea un crin cu sclipăt alb de brici.

Și oamenii Orașului-de-floare,
Ca sub puterea unei mari minuni,
S-au pomenit cu sufletu-n schimbare,
Stăpâni pe noi idei și viziuni.

Duhul de crin, cel cultivat anume,
Lăsa în ei polenul cântător,
Și-o naștere de început de lume
Se întâmpla în toată firea lor.

Drepti și-nțelepți, ca-ntr-o restituire
A rostului dintâi, cel refuzat –
Se pătrundeau de milă și iubire,
Se regăseau din nou, cu-adevărat.

Ei își creșteau din sine libertatea,
Nu mai știau de ură și război,
Părea că îi uitase chiar și moartea,
Și răul care dăinuie în noi.

Trăiau cu toții-n pace și-armonie
Și conversau cu stelele din cer,
Curați și sinceri ca-n copilărie,
Strălumiți de-al crinilor mister.

Și faima lor s-a răspândit în lume
Cum li s-a tras nemoartea de la crini.
N-a dispărut cu totul al lor nume,
Ei mai trăiesc și azi, dar mai puțini...

...Acum, cândva, atunci sau niciodată –
Nu știu exact când s-a-ntâmplat și-am scris –
Am fost ambasadorul (fără plată)
Al Crinilor, într-un Oraș din vis.

FULGERUL DE AUR

La margine de ceruri, în alte lumi răsrânt,
L-am prins. Și cu magnetul l-am smuls din întuneric!
Și trupul lui electric, și duhul lui eteric,
Mi-au scăpărat o clipă pe brațe și-n cuvânt.

Sub ochiul lui de aur, iluminând feeric,
Eu am văzut Pământul și oamenii cum sânt,
Dar, scurt, el mi s-a scurs prin degete-n pământ –
Iluzie albastră ce se destramă sferic.

Sub sarcina-i electrică rămas atunci deschis,
Șufletul meu s-a preschimbat pe dată
Într-o peliculă secretă, imprimată.

Supus dezvoltării, în armonii și vis,
Putea-voi să obțin, din negura ființei,
Radiograma lumii, portretul suferinței?

UMBRA VECHILOR GRECI

Dacă viața mea plânge cu-albastre diamante,
O, inimă de plută, nu inventa candori!
Cuvintelor li-i iarăși dor de Homer și Dante,
Degeaba-ngrași în silă estetica cu flori.

Din pietre și din arbori mai poate curge sânge
Și luna peste ape mai are ideal,
Și Pan, zeul sălbatic, mai poate, iată, plânge
O lacrimă curată sclipind primordial.

Materia mai râde cu ochii ei albaștri,
Orașul mai încape în gura unei flori,
Și sufletul mai umblă cu cheia pe la aștri
Și stă deasupra lumii în scrânciob de ninsori.

Deci poartă-ți rana blondă prin școli și-așezăminte,
Pe-unde misterul umblă-n cămașă de copil,
Și ea, realitatea, să-ți fie diriginte,
Colegi de clasă – plopii și vântul de april.

Căci iată mor imagini prin aerul de farsă
Și timpul te țintește din turnurile-i reci,
Iar pe câmpia zilei, de aspre muzici arsă,
În mici calești de purpur se plimbă vechii greci.

MIORIȚA

Acel cioban din culme de Carpați
Ce-a curs în stea, cu nunta fulgerată,
Acel cioban ucis de cei doi frați,
Prin jertfa lui de sânge, mi-este tată.

Cum coborâm din noi, prin timp, mereu
Pe firul ce ne leagă și ne strânge,
El trece-acum doinind prin trupul meu,
Mânându-și, iată, turmele de sânge.

Și două umbre-apar în calea mea,
Și două umbre, pe la apus de soare,
Lovindu-mă în țeastă – vai, ar vrea
Prin mine, încă-o dată să-l omoare!

Și-n timp ce mor sub lună plină eu,
Scurt fulgerat de umbrele nătânge,
Acel cioban, ajuns la fiul meu,
Prin el își mână turmele de sânge.

L-aud acum trecând prin alți bărbați,
Nimic de turma lui nu-l mai desparte.
Prin jertfa lui, ne știm cu toții frați
Legăți de-un dor ce-i mai presus de moarte!

VIS CU CAI (II)

Palidă mi-e mâna când se lasă-a scrie,
Degetele-mi țipă arse de-un fior:
Ca o izbăvire și ca o solie,
Caii, se-ntorc caii dintr-o dramă-a lor.

Unul câte unul, pe podișul nopții
Vin-revin; în poartă se opresc și tac.
Viu pe trupuri încă-i alfabetul morții
Scris de mâna oarbă a acestui veac.

Ard electrizate coamele sub lună –
Flăcări subțiate blând peste păduri.
Ce-ar vrea să ne-ntrebe, ce-ar vrea să ne spună
Caii mei de lacrimi, caii mei cei puri?

Tropot de copite sparge ceața deasă,
Ca un ochi de cal e luna peste râu.
I-a strigat țărâna, prin asfalt, acasă –
Zei eterni în templul bobului de grâu.

Hai chemați copiii, să-i scăldăm prin ploaie,
Să-oblojim cu grijă, cum făceam cândva,
Oasele lor albe roase de tramvaie,
Rănile-nvechite, doar ne vor ierta.

Bucuroși să-i plângem și-ndelung, de parcă
S-au întors din moarte sau din vreun război.
Fără dâșșii viața-i parcă mai saracă,
Fierul parcă mușcă mai adânc din noi.

Fără ei zăpada parcă nici n-ar ninge,
Fânu-n pod îmi pare paradis pierdut,
Săniile din Esenin lunecă prin sânge,
Iarna care vine parcă-a și trecut...

Să-i repunem iar în ordinea firească,
Fuga lor să-nnoade mitul întrerupt;
Despicat în brazde, blând să aburească
Satul în lumină, morții dedesubt.

Coama lor s-aprindă fulgere-n câmpie,
Să necheze duhul ploilor de mai
Și să-nceapă-a ninge ca-n copilărie
Ierni fără de crize de zăpezi și cai.

Cumpăna de rouă să o ținem dreaptă,
Chiar de ne-nfiază triburi de roboți,
Și să trecem râu-n veacul ce ne-așteaptă
Pe-un pod viu de coame, lung până-n nepoți.

Și trecându-i iar prin vămi definitive,
Să băgăm de seamă ca în veacul greu
Să nu-i fure duhul din locomotive,
Demonul din roată, frigul din muzeu.

Palidă e noaptea de melancolie,
Visul mă consumă-ntr-un mesaj de dor:
Din copilăria lumii, încă vie,
Caii, se-ntorc cailor dintr-o dramă-a lor.

JURNAL DE BORD

Locomotiva cețoasă a veacului se apropie
de stația terminus. Pregătiți-vă geamantanele
și numărați în gând 13 mii de traverse

Clar de lună distilat în retorte?
Sentimente plantate-n mașini? Șiră
fără vertebre? Cactus din care
se extrage petrol? Ah, clinchetul
monedelor s-ar putea să acopere definitiv
Sinfonia a 9-a de Beethoven

Apă de izvor răcoritoare: înainte de
întrebuintare se recomandă a o spăla

Contemporani cu: gloria măștii de gaze,
cenușa radioactivă, Shakespeare înfruntând
coruri de mașini, dispariția cailor, psihanaliza,
mormântul absurd al lui Liviu Damian,
natura în stare
de urgență... Cu, cu...
Da, întocmai: cu-cu, cu-cu, cu-cu

Lașitatea lui mănâncă vertebre

Cei din mileniul trei se uită la noi
nerăbdători, ne fac semne și ne încurajează

Dar iată încă un paradox: floarea de plastic
se aruncă cu invective asupra garoafei,
învinuind-o de naturalism

Sângele, făcând acrobatică între
limbile ceasului

NUFĂRUL MAGIC

De ce nu am destinul unui nufăr,
Un ornic vegetal să fiu pe ape,
Și clipa lacului din arc să-mi scape,
Și-n albe înfloriri să-nvăț să sufăr.

Și să strecur prin orfice supape
Impurități, noroaie fără număr,
Pe apa rea să nu pot să mă supăr,
Să scot din mlaștini perle-ntre pleoape.

Un turn să fiu, cărunț de insomnie,
Pe care luna l-a pictat cu var.
Înnămolit în vis și armonie,

Să luminez adâncuri reci de plaur
Și să transform, sub magic ochi de far,
Întreg noroiul – într-un prund de aur!

IARBA CA VOCATIV

Cerul de pâslă, steaua coclită,
Pierderi o mie lângă-un câștig,
Semnu-nmulțirii parcă ezită,
Minusul ninge și-n jur e frig.

Vino acuma, vino cât încă
Lămpile-n simțuri nu mi s-au stins,
Mângâie-mi nervii, rana-i adâncă,
Ochiul se zbate în necuprins.

Nu mai e vreme. Luna pe ape
Lasă-o rugină parcă și ea.
Șpinii în carne, iar pe sub pleoape
Lacrima lumii, ce-i tot mai grea.

Noi ne mai ținem unul de altul –
Două mari vâsle-n valuri de frig.
Huruie-n ceasuri, latră neantul,
Sângele-nfruntă ultimul dig.

Plopii agită brațe de ceară,
Se sting sigilii definitiv.
Pe șesul lumii – întâia oară –
Iarba e verde: la vocativ!

MARELE ALB

Aștept exodul marilor ninsori
În stoluri albe prin văzduhul serii.
Loviți de aripi nalte, aprigi nori
Să scuture de sus cerești siberii.

Să ningă blând, abrupt și disperat,
Să curgă-n jos zăpada ca o lavă,
Și să alunece-ntr-un vis curat
Întreagă-această lume, grav bolnavă.

Să ningă fraged și să ningă sfânt,
Să ningă obsesiv, ca într-o vină,
Și Don Quijote, la mii de mori de vânt,
Să macine o tragică făină.

Să se dezbrace lucrurile-n cer,
Ca-ntr-un delir și-o jupuire sfântă,
Și-n trupul lor cel fără de mister
Să se întâmple-o spargere și-o nuntă.

Din nord să fumege corăbii lungi
Ca niște foci pe zarea înnorată,
Iar timpul prins în ceasuri mari de fulgi
Din sine să renască, încă-o dată.

Și iar să ningă. Aprige vâltori
S-aprindă-n nopți zăpezi fosforescente,
Noroaietele învinse de candori
Să țipe, albe, printre elemente.

Transfigurat sub pure, mari ninsori
Crescânde peste tot și peste toate,
Să se trezească Turnul lumii-n zori
Un nufăr alb, cărunt de puritate.

ELEGIA TRANDAFIRULUI
URBANIZAT

Trandafir cu guturai,
Trandafir transfigurat,
Ai miros scăzut și, vai,
Te-ai in-dus-tri-a-li-zat!

Azi mai mult proprietar
De parfumuri, traficant,
Mai visezi în nopți de jar
Floarea-cea-de-diamanț?

Când în vântul de april
Te-mbătai de ideal
Și erai cel mai fragil
În tot regnul vegetal;

Și visai să fii, să fii
Numai cosmos, numai duh,
Să-ți înalți, în reverii,
Carnea toată în văzduh!

Erai Prințul-din-candori,
Cam romantic și naiv,
Că și iarna uneori
Înfloreai demonstrativ.

Oh, pe-atunci te destrămai
În mici flăcări de mister!
Te purta în seri de mai
Poezia la rever...

Azi, de sfere vindecat,
Stai într-un peisaj de var
De un alb improvizat,
Și cu ghimpii în sertar.

Distilat în amintiri,
Cu miros schimbat și tuns,
Nu te-ntrebi, nici nu te miri,
Îți ești sie îndeajuns.

Pus sub sticlă și beton,
Ești exotic și util,
Ești concret și ești cazon...

Oh, și-ai fost fragil-fragil!

JURNAL DE BORD

Da, în curând. Fiți cu băgare de seamă,
copii, să nu vă prindă degetele între
angrenajele celor două milenii

Plouă și plouă. Stau închis în casă
și încerc să cioplesc un sentiment
în forma lui naturală. Mă apasă o liniște
de început de lume. În timp ce mă gândesc
la primele minute ale universului, de-afară
răzbate un vag miros de tufănele, perfect
racordat la prezentul nostru industrial

Îmbătrânită, pușca vânătorului are
coșmaruri: de cum se face seară,
îi bate la geam
fantoma unui iepure mort

Un om făcut din scripeți, arcuri și roți:
avea mersul ruginit, pe limbă i se vedea
o parafă. Sentimentele și le purta
în agendă.

Declarațiile de dragoste și le spunea
de pe banda de magnetofon

Sentimente cu burtă, idei cu cârjă,
mici fericiri cotidiene

Cum să sonfunzi poezia cu înscripția
de pe conserve?

Cum să râvnești, cu numai mâinile tale
flămânde, de crab, să îmbrățișezi
rotundul sferei?

Cum să declari răgetul măgarului cel mai sublim
în toată academia privighetorilor?

Cum să ridici mâna pentru a spune
un „adevăr fundamental” și, între timp,
să uiți pentru ce-ai ridicat-o? Cum?!

...Abia atunci, abia atunci când în școlile lumii
va fi introdus ca obiect de studiu obligatoriu
cântecul greierului.

Da, abia atunci... Abia atunci – ce?

Ce – abia atunci?

MIRAJ

Surâsul tău mai sapă-n mine gropi,
Și cărnii mele i se face frică
De sângele ce parcă o despică,
Iar mâinile îmi hohotesc prin plopi.

Dar cum Narcis se oglindește-n el –
Tu ningi în sine, ca polenu-n plante;
Și-orgoliul tău cel blond cu turle-nalte
Trezește lei în sufletu-mi de miel.

Atunci, magmă de fulger parcă-aș bea:
M-avânt pe marea dragostei tardivă
Cu nava beată-a sângelui-n derivă,

Înfiorat de-o ne-nțeleasă briză
Și-ademenit mereu de-aceeași stea:
Iluzia cu chip de Monalisă.

ELEGIA ÎNTOARCERII

Transfigurat și singur, iubito, m-aș întoarce,
Dus de marea blândă-a miresemelor de fân,
Cu dorul meu de-acasă-ncărcat pe șapte arce,
La țărni de liniști calde de-a pururi să rămân.

Aici, sub stele fixe ce se-oxidează-n ploaie,
Ne încuiem în case ca-n cochilii de melci,
Prin piept ne trec de-a valma lungi șine de tramvaie
Și inima ne-o trecem prin radicaluri reci.

În vechi salcâmi cu floarea căzută-n inerție
Albinele adună-o mireasmă de consum,
Iar fieru-a prins la suflet și-l roade-o nostalgie
De roșie rugină, peste poteci de fum.

De cum se lasă iarna am niște stări ciudate,
Sunt trist și mă inundă un plâns fosforescent,
Dar vin să mă aline în grabă roți dințate,
Dispuse să-mi transforme tristețea în curent.

De-aceea nu știu dacă mai pot a mă întoarce,
Am și uitat mirosul de ham aprins pe cal.
Mesajele câmpiei ajung cu greu încoace –
Și-n golul lor lucrează doar greieri de metal.

SCRISOARE TRIMIȘĂ
PRINTR-UN PESCĂRUȘ

Sunt trist ca o romanță veche-n care
Toamna a fost strivită de-un tramvai,
lubito, și mi-s palmele amare –
Două gravuri cu linii scurte, vai.

Pe-aici tăcerea văruiește plopii,
Stelele-și lasă icrele-n strâmtori,
Singurătatea lung foșnind din rochii
Mă vrea amantul ei; iar uneori

În mine parcă înnoptează marea.
Mă surpă lent o zbatere și-un dor,
De simt albind pe gânduri toată sarea
Ce lustruiește peștii în Bosfor.

Noapți albe ca o iederă lividă
Îmi cresc pe piept; sub valuri reci de frig
Te simt în mine ca pe-o Atlantidă,
Ca pe-o planetă vie – și te strig,

Dar parcă nu m-auzi! M-auzi tu oare?
Storc zărilor și-aștept un semn să-mi dai,
Căci sunt mai trist ca o romanță-n care
Toamna a fost strivită de-un tramvai.

OMUL MECANIC

Din când în când el îmi răsare-n față,
Surâde vag, vorbește despre viață.

Mă pipăie, îmi umblă pe la vise,
Extrage radicalul din caise.

E gata chiar să-mi intre-n sentimente
Și să-mi măsoare dragostea-n procente,

Sau în stomacu-i fix, cu sonerie,
Să-mi fabrice pe loc melancolie.

De-i programat, el murmură și plânge,
Mișcându-și angrenajele din sânge,

Ori ninge vântăt, mimând parcă norii,
Ca într-o inerție a ninsorii.

Se simte bine conectat la priză,
Doarme normal, nu are nici o criză.

Doar inima-l mai roade câteodată
Pe locul unde-a fost vulcanizată.

CLEPSIDRA ROȘIE

De la A până la A
Se conjugă viața mea.

Sângele meu luminos
Curge, nisipit, în jos.

Visătoare, carnea mea
Picură cântând și ea.

Iară eu de sus privesc
Cum mă – jos – alcătuiesc:

Sângele meu luminos
Se-nfiripă iarăși jos.

Visătoare, carnea mea
Se-ntrupează, jos, și ea.

Picăturile zburând
Se-nroșesc de vis și gând.

De-sus-până-jos-sunt-eu
Pulbere de curcubeu,

Roș vâtej de vis și carne.
Cine-ar fi să mă răstoarne –

Să curgă iar viața mea
De al A până la A?

Maică, iarăși dumneata?

EA, DRAGOSTEA

Și atuncea venea Ea:
Nufăr-pasăre-femeie,
Și în trup îmi descuia
Murmurul Mării Egee.

Aer dulce avea-n os!
Aburit de-a ei privire,
Se-nroșea miraculos
Geamul vieții cel subțire.

O, și-avea un farmec sfânt –
Semăna cu-o ploaie care
La trei metri de pământ
Se transformă în ninsoare.

O religie era –
Plină toată de păcate,
Ce cu sângele-mi lega
Clipa de eternitate...

„Vino iar! – acum îi strig,
Pâlpâind înspre departe, –
Pasăre, să-mi ții de frig,
De tristețe și de moarte“.

MIRACOLUL ZILEI DE MIERCURI

Deschid fereastra în zori
și las să-mi intre-n odaie
numai lucrurile banale,
lucrurile umilite, uitate, lipsite de glorie,
cu fața mâncată de sodă,
mirosind a siloz și a hamuri.

– Veniți, veniți să vă scot din nou în lumină,
să vă încarc, pe rând,
cu electricitatea iluziei,
să vă potolesc foamea de transcendental
și-aventură!

Extrag din osul alb al duminicii
miercurea de cenușă a vieții
și vă privesc din perspectiva fabricii de ciment,
a peștișorului auriu exilat în acvariu
sau a lanului de sfeclă dat cu insecticide –
și simt cum totul în jurul meu
intră în relații noi cu Metafora,
respiră un aer magic,
de început de lume.

Culeg cântecul – neselectat –
al corului de broaște,
descriu drama locomotivei cu aburi,
dialogul dintre butuc și joagăr –
făcând Miracolul să se nască
din aburii de leșie ai zilei de miercuri,
precum sălbaticul, candidul nufăr
din roditoarele,
recile mâluri.

REINVENTAREA LINIȘTII

De cum a răsărit luna
a început invazia greierilor
mișcându-se în colonii orbitoare,
trecând liniștea în ruine a veacului
prin abatoare de-argint
risipite prin iarbă.
Au invadat străzile și grădina,
s-au lipit de traverse, de roți,
s-au cuibărit sub praguri,
în gaura cheii;
au ronțăit aștrii, pădurile,
au arat singurătatea nopții,
au măcinat tramvaiele, pomii galbeni, orașul –
trecându-le pe toate
prin mici ferăstraie tandre,
cu lame roșii, subțiri;
au huruit toată noaptea pe dealuri,
s-au perindat în armade glorioase,
în cruciade strălucitoare,
mutând lucrurile-n cer
și lăsând în urmă
liniștea reinventată.

LA MODUL CONDIȚIONAL
DESPRE FRUNZĂ

Dacă frunza aceasta,
ultima din castan,
acum, 5 noiembrie 1985,
ar cădea –
ea singură ar fi-n stare
să schimbe, subit,
relațiile dintre noi.

Tu, iubito, ai zice:
„Viteza de cădere a frunzei
este direct proporțională
cu greutatea lunii septembrie
din ființa verde a ei”.
Iar eu, desigur,
te-aș contrazice ușor:
„Viteza de cădere a frunzei
este direct proporțională
cu greutatea lunii septembrie
din ființa verde a ei,
plus forța de influență a surâsului tău
asupra densității aerului” –
și, astfel,
ar înflori polemica.

Însă mult mai trist e, iubito,
că frunza
se mai clatină, iată, în vânt
și nu,
și nu cade.

JURNAL DE BORD

Un computer mai sârguincios ajunge până la
corul antic, intră cu el în polemică:
unui vers safic îi dă o replică
de trei-patru logaritmi,
contra unui imn de Pindar
invocă teoria cuantelor

Trec zilele – tautologii violete

Legitimație de poet? Ca și cum ai zice:
adeverință de dragoste, pașaport de rouă,
certificat de copilărie

Rana, ca un contor electric

Te-aștept. În seara asta o lună magnetică
atrage turlele orașului, o muzică galbenă
se naște pe portative. La doar lumina
ferestrelor scriu elegia locomotivei
uzate. Sunt trist și te chem: Vino,
mai e ceva septembrie în copaci,
mai e ceva rouă-n sertare

Era brutal și vulgar, lipsit
de scrupule: ca o armată mărșăluind
pe gâturi de viori, ca o firmă ce-ar
vinde surâsul Giocondei
ca pe materie primă

O civilizație purtând blazonul *Neanderthal*:
plante omnivore, orașe-savane,
academii-peșteră

Dar veniți să vă arăt: pe zidurile
morții trandafirii cățărători
ai sângelui

DIN CRONICA UNUI ROBOT

Ce-amurg de brom, ce toamnă gri!
Hai s-o-nmulțim la 4π .

Ce curcubeu rentabil, o!
Să-l tragem, dar, la indigo.

Ce reverie, ce curent...
Ce fiară-i aia *sentiment*?

Simt un exces în circuit...
Dar dacă m-am îndrăgostit?!

Mai ninge-n iarnă, așadar...
Să punem fulgii la dosar!

Mai cântă mierla pe la zori...
Să-i punem iute tranzistori,

Să-i programăm un alt motiv –
Căci – i-auzi! – cântă subversiv!

PERFECȚIUNE

*Prietenilor mei,
tineri poeți din Bucovina*

Sublimi actori în arta de-a visa,
Prin noi Azurul chipul și-l visează!
Extragem veșnicia dintr-o stea
Și-o vindem pân-la ultima ei rază.

Sfere de aur scoatem de pe tei
(Având în noi ceva de la albine).
Sfinți surâzând sub nimburi de ulei
Ne-aprind în ochi icoane bizantine.

Lumina zilei ne-ncovoiaie grea
Trupul fragil de trestii visătoare.
Sufletul nostru, angrenat cu-o stea,
Lucrul mecanic îl transformă-n floare.

(Dar pe când norii ne mai poartă-n șea –
Fără să bage îngerul de seamă –
Iluzia ne trage la rindea,
Făcându-ne perfecți – pentru reclamă!)

BOLNAV DE BOALA DRAGOSTEI

Materia, prin tine, se răsfată
În forme pure și-ndulcite linii,
La care, cu mici dălți de-azur, elinii
Lucrat-au șapte vieți și-ncă o viață.

În ochii tăi ard flăcări sibilinii,
Sub raza lor, îngerul meu învață
Să-ți fure, pur, misterul de pe față,
Dar ți-l păzesc – mici sentinele – crinii.

Iubito care treci prin viața mea
Ca un fitil aprins prin lumânare,
Sunt beat acum de tine, parcă-aș bea

Azur de stea din magice pahare,
Și mă subții ca stelele pe mare,
Bolnav de boala dragostei, de ea.

GOARNĂ

Din cerul veșted zeei se aruncă –
Stoluri albastre de copii bătrâni.
Instinctele au ostenit de muncă
Și cai troieni nechează prin salcâmi.

Albinele duc florile-n ispită,
Iubindu-le mecanic prin grădini.
Doar tu mai urci o lacrimă-nvechită
Spre norii sterpi, pe scripeți de lumini.

E lampa stelei parcă afumată,
Marea-i cu pete, iernile-s fierbinți.
Pe valea zilei, de-un vechi plug arată,
Tu ești copilul semănând dorinți.

Sufletul tău mai plânge prin culise,
Arde pe mări, adoarme în statui,
Își țipă, goarnă, rănilile proscrise –
Ci mari fanfare-îneacă glasul lui!

DE DRAGUL TĂU

De dragul tău m-am înnorat și-am nins,
M-am recompus din nori și fulgi, iubito,
Și m-am surpat din ceruri dinadins.
Păcat de-atâta iarnă ce-ai mințit-o.

Eram un hohot infernal de fulgi,
Lavă de alb, jăratice de candoare,
Căzând pe zare în vâltori prelungi,
Blând condamnat la moarte prin ninsoare.

Ningeam curat, ningeam conspirativ,
Ningeam în febră rece și-n neștire,
Ca un dogmatic trist și emotiv
Cu-o ultimă credință în iubire.

O, și-aprindeam mari ruguri în colind
Și îmi chemam în taină făclierii –
Să te păstreze pură, împlânzind
În carnea mea, toți lupii și toți jderii.

Dar tu ți-ai râs de-această iarnă-a mea
Cu fulgi naivi. Și te-ai lăsat furată
De-o iarnă de carton și mucava
Cu fulgi vopsiți, de cretă colorată.

Zăpada mea a nins în spațiu gol.
Tu surâdeai într-o ninsoare roză;
Instincte-n blugi, un dor de staniol
Îți înfloreau în piept, ca-ntr-o hipnoză.

Ce-a fost: un vis? iluzii fără sens?
O dramă-a fost! O luptă nefirească
În care albul a pierdut imens,
Strivit de-o lege mult prea pământescă.

Acum, nici nu mai sufăr. Trist și-nvins,
Atât mai pot și-aș vrea să-ți spun, iubito:
De dragul tău m-am înnorat și-am nins,
Păcat de-atâta iarnă ce-ai mințit-o.

VITRALIU AUTUMNAL (I)

Noiembrie, ca o sinteză gri.
Contabili de cenușă scad pe zare
Culorile: culoare din culoare,
Amurg de seară din amurg de zi.

Stă viermele cifrat în mărul care
E-un ultim adevăr al toamnei... Și
Din tâmpla mea începe-a viscolii,
Și-o mână-ncuie focu-n lumânare.

Un vânt izbește-n geamuri fără scrupul
Și clopotele-n funii se-nfioară,
Albinele-și transformă mierea-n ceară
Pecetluind pe dinăuntru stupul.

Presimt venind cu fulgii către seară
Tristeți adânci, mai grele decât trupul.

VITRALIU AUTUMNAL (II)

E-un vuiet galben. Aburi de ceaslov,
În boarea lor salcâmii se sfâșie
În lungi accese de melancolie,
Și ceru-i oxidat, și vântu-i mov.

Și-orașul ca un monstru de metal
Tușește-adânc pe gură de furnale.
Amurg târziu de veac. Pe mâini și șale
Îmi trece-un frig ca fuga unui cal.

Pe lampa zilei fluturi se mai zbat –
Heralzi ai verii și-ai luminii încă.
Amurgul se-nroșește-n ochi de stâncă
Într-un reflex hipnotic și ciudat.

Mă soarbe-n ea o liniște adâncă
Cum e doar într-un clopot scufundat.

VITRALIU AUTUMNAL (III)

Disting prin frunza toamnei un tic-tac
Abrupt și umed, cu surpări de ceară,
Vag prevestind prin aerul de seară
Ninsori sărace, de sfârșit de veac.

În ceruri fumegă petrol lampant
Sau lumea toată-i fulger în ruine?
Morile-ncet se macină pe sine
În vântul de noroi și diamant.

În lucruri reci se-nnegurează blând
Și cade-un frig pe brazi ca o cătușă,
Focu-i strivit de propria cenușă,

Iar Timpul îl vom confunda curând
C-un ceas întors pe dos, ca o mănușă,
Cu limbile-năuntru alergând.

LIED

Piane gri, făclii de toamnă,
 Surpări de frunze-n re-minor.
 Și orb e pianistul, Doamnă,
 Ce se zidește-n focul lor.

Do-re, do-mi, înalt răsună
 Lieduri de ceară prin copaci.
 Toarnă-n pahare clar de lună,
 Cuprinde-mi mâinile și taci.

Rămâi așa în priveghere
 Cu lampa frunzei dată încet,
 Căci se întâmplă-o sfâșiere
 În cerul lumii violet.

Vezi, smaltul de pe ore cade,
 Și-abia mă mir, și-abia te miri,
 De-atâta grea singurătate
 Se-ngroașă lemnu-n trandafiri.

Mă surpră-o patimă ascunsă
 Și mă respiră peste mări –
 Căci frunza naște tot în frunză,
 Ci noi – ca ceara-n lumânări.

Piane gri, făclii de toamnă,
 Do-re, do-mi, do-la, do-si –
 Și eu sunt pianistul, Doamnă,
 Ce se zidește-n freamăt gri!

JURNAL DE BORD

Furtuni magnetice, pești sufocați,
zone fierbinți, războiul stelelor, cancer
și apartheid, psihoză și schizofrenie,
iar acum, ca o sinteză globală, SIDA.
O, dar parcă ziceați că e goală
cutia Pandorei

Iar la urmă lupii, emoționați, citeau poezii
despre fericirea de-a fi oaie, scrise
cu colții lor pe pergamente
din pielea mieilor devorați

Veșnicia, cu zarurile cariate

O, această cânepă cumsecade, această floare-a
săracilor neamului meu, mai miroase încă
a *Amintiri din copilărie*.
Da, suferința are memorie

În arhivele ierbii trecutul e verde

Poetul, acest zețar așternând în șpalturi
șiruri de cocori

Zile de toamnă, cețoase. Mă încui
într-o pictură de Brueghel cel Tânăr
ca într-o casă roșie

Zece predicate sugând la un singur
subiect

În timp ce caii civilizației zboară în lună,
jos pe pământ căluții noștri
cară gunoiul din grajduri, duc sacii
la moară, ară clinurile mai puțin demne
de șenila tractorului, intră
între cuțitele abatoarelor.
Dar dacă într-o zi ne-ar declara
că și ei vor să zboare?

Viața, ca un bot de vulpe însângerat,
trupul nîcicând nu i se vede

VINO, COPILE

Hei, copile din mine,
Dacă mai ești și mai crezi în povești,
Fă acum un pod de albine
Și vino, și adă-mi din țara ta vești.

Și spune-mi (de vrei să mă bucuri)
Ce mai fac iarba și floarea de tei,
Cum se mai simte izvorul, și-n lucruri
De se mai aud pe-nserat voci de zei.

Eu? M-am schimbat, copile, în lipsa ta.
Rămas la limba stelelor repetent,
Acum din dragostea mea se poate realiza
O pereche de cizme sau un sac de ciment.

Pe cântarul cucului, limba mi-i mai ușoară,
Fântână topită-n sete sunt, lângă drum...
Dar vino tu, rege peste odinioară,
Și șterge hotarul dintre atunci și acum.

Pune-mi pe cap coronița de păpădie –
Să mai pot vorbi fluturi, să mai traduc flori,
Să spintec cerul primăverii-n câmpie
Pe tăișul unui șir de cocori.

Să mă-nsoțească numai minunile simple
Din care să-l extrag pe Dumnezeu,
Pulsul materiei să-mi zvâcnească la tâmple,
Și între mine și pasăre – să nu știu care-s eu.

Și pune puțină lumină deoparte
Să-mi înving cu ea trupul în somn,
Căci numai tu m-ai putea salva de la moarte,
Copile din mine, preacuratule Domn!

VEZUVIU

Stea cu fitil, duhnind a lumânare,
Lavă astmatică de vulcan împăiat –
Viața mea, viața mea e-un aliaj ciudat
De vis industrial și dogmă visătoare.

Pieptul meu se lasă parcă-nchiriat
De un dor ce-aduce-n piețe plusvaloare,
Carnea-abia mă frige, osu-abia tresare
Când de briciul lunii sunt decapitat.

Pâlpâie o ceață ca o amânare,
Ochiul stins învață plânsul programat.
Plantă îngrășată cu superfosfat –
Sufletul, de-o vreme, iată nu-mi mai moare.

De răceala albă-a stelelor gripat,
Aștept briza mării, totuși, dinspre mare.

INFERN DIVIN

De mi-ai topi statui de zei prin oase,
Tot n-aș cunoaște tainicul declin
Al sângelui, spre-acel infern divin
Zidit din flăcări mari și-armonioase,

Unde cobor pe scripeți de mătase
La mesele înaltului festin,
La care sorb din cupe răcoroase
Un fel de smoală fiartă-n țevi de crin,

De care mă îmbăt ca de un vin
Abrupt, cu marginile lunecoase,
De am ajuns puțin câte puțin

Să înfloresc ca un noroi senin,
Să vreau a zice multului puțin,
Iar carnea mea a fulger să-amiroase!

VESPERALĂ

Pentru Ilie T. Zegrea

Vor îngheța grădini de puritate,
Fluturi bătrâni se vor întoarce-n ou,
În geamul zilei sângeriu vei bate
Și doar tăcerea îți va fi ecou.

Cădea-vor viermii de acord cu duzii,
Păianjenu-și va-nghite propriul fir.
Trecut în capul listei de iluzii,
Vei pribegi pe mări de hidrargir.

Chiar raza stelei va fi bici de sare,
Trezind toți pruncii dintr-un somn fictiv.
Iarba-ți va da răspuns la întrebare,
Răzbind de sub beton fără motiv.

Munții de piatră brusc vor fi de ceară,
Civilizația-o să vomite cai,
Iar clopotu-o să-și scuipe limba-afară,
Sătul de-atâta iad cârpit cu rai.

VÂNAT DE GALĂ

Ca dinamita-n floare de cireș,
Instinctele-ți ascunse-ntre petale,
Sângele meu cu undiri egale
Sub talpa-ți somnoroasă, l-ar vrea preș.

Spre rugul tânăr al făpturii tale
Să mă strecor ca vulpea prin măceș,
Pe când întinzi, desigur, fără greș
Capcane tandre de mătase-n cale.

Pândit pe la răscruci de patimi, știi:
Pofte-nflorite vag în ochiu-ți dulce
Ca pe-un vânat de gală-o să mă culce

În vara coaptă-a trupului mieriu,
Pe-un pat zidit din douășpe junghere –
Și nici să strig n-o să mai am putere!

JURNAL DE BORD

Cimitire de mașini, fluturi de nylon, lupi moraliști,
melancolii programate și, ca o completare
sublimă, un cântec de leagăn pentru
micul computer:

a b c d e f g h
 ? ? ? ? ? ? ? ?
 % % % % % % % %
 ? ? ? ? ? ? ? ?

O, patriotismul lui digestiv

În sfârșit, iată și cometa Halley. Turme
de aparate dau buzna să-i ducă trena,
visătorii au insomnii magnetice,
astronomilor le dă laptele în foc,
poetul Nicolae Popa i se prezintă în calitate
de ghid, vrând să pună pe ea monopol

El nu are, pur și simplu, inimă, el are
o inimă cu bătăi calculate, rentabile, o inimă
prevăzută cu ampermetru

De parcă ventuzele aplicate pe limbă
mi-ar putea scoate din ea
demonul sincerității

Omida indiferenței mănâncă conștiința salcâmului

Prima zăpadă. Pe la colțuri de străzi
se vând stări de dor și speranțe, miracole
adevărate cu marca *Frații Grimm*

Oricum, poetul rămâne în continuare
președintele Asociației celor ce visează,
liderul îmbujoratelor generații de trandafiri,
senatorul morilor de vânt

larba răsărind de sub zăpadă
ca un răspuns

POD VIU

Miel fraged dăruit cu colți de lup,
Prin crângul alb al simțurilor pure
Sângele meu visează să te fure,
Femeie dulce cu vulpi roșii-n trup.

Regină peste roiul-de-pădure
Al patimilor mele ce irup,
Oh, mierea cărnii luminânde-n stup
Chiar moartea, ea, învață să ți-o-ndure!

Astfel m-arunc spre tine ca un pod
Cu nervii răsuciți în căi ferate,
Pe care-n zori sublimele păcate
Vor trece într-un tulbure exod

Să explodeze – fragede grenade –
În raiu-ți dulce, plin de baricade.

BALADĂ ÎN AȘTEPTAREA NINSORII

O, suflete-al meu, ascultă goarna
Fulgilor. Argintul ei în văzduh
Vestește că se apropie iarna
Cu frigul ce cade pe ape, pe stuh.

Călare pe-un inorog acum te-aș plimba
Prin latifundiile Fraților Grimm,
Păduri de lumânări s-apară-n goana sa,
Iar noi de-a lungul nașterii să fugim.

Din ochii mei s-ar naște, poate, Mirarea –
O stare primară, o veghe subțire. Oricum,
Misterele ar înroși pădurile, marea,
Lucrurile-ar pierde simțitor din volum.

Aș respira poate iarăși văzduhul lui A
(Secunda ar fi cât ora, ora ar fi cât un an),
Iar tu mi-ai prelungi trupul: m-aș întrupa
În toate regnurile, oho, simultan.

Și-aș îmbrățișa curatul fulg de zăpadă
Ca pe un frate al meu, ca pe-o soră a mea,
Venit (venită) acuma din cer să mă vadă
Din viața aceasta, aceea, acea...

COLIND

Ninge curat ca într-un dor de moarte,
Dezastre mari de fulgi se-ntâmplă-n cer.
La geamul plâns al casei de departe
Se-aude-n noapte-un cântec: lerui-ler.

Acum, acolo ninge-a veșnicie,
Brazii miros a naștere în munți
Și-ncet se sting în veghea lor târzie
Două făclii, doi pomi ajunși cărunți.

Umbrele lor ca-n vis mi se arată
Veghind la geam atât de-adânc și greu,
Că din tăcerea lor însingurată
Își rupe vorba însuși Dumnezeu.

Cumpăna vremii tulbure se-nclină
Cu focuri mari de ger spre cuibul lor.
Și parcă-i soarbe-o stranie lumină,
Și-ncet se duc prin aspre vămi de dor.

Pe fruntea lor se-ncheagă-un nimb de ceață,
În pieptul meu lucrează-un fier cu zimți;
Și tot mai des se-aud hăitași de gheață
Pe partea lumii, cea dinspre părinți.

Pe căi de fulgi acuma m-aș întoarce
Să cad la prag, zidit între nămeți,
Și ceasul lumii, cu noroase ace,
Să-l dau-napoi cu, simple, două vieți.

Dar ninge-n noapte fără vindecare
Cu lerui-ler peste-un sfârșit de veac.
Mi-e dor... Și-adorm cu fruntea pe ninsoare,
Decapitat de-acest colind sărac.

REINTEGRARE

De trupul meu mă lepăd în neștire,
Brațul în ierbi îmi fumegă subțire.

Carnea mea oarbă-și încleștează zimții
Cu-ascunse angrenaje minerale,
Și-n acest ritm îmi regăsesc părinții,
Și acest ritm e-al lumilor totale.

Mă sparg de cerul vânăt ca de-o turlă
Și-n circuit de iarbă și ninsoare
Ființa mea prinsă de spasme, urlă
Sorbită de-aburoase stări primare.

Fierul și cuprul mi se-așază-n sânge,
Sarea îmi urcă-n os fremătătoare,
Răsar cu grâul, reînvăț a ninge,
Iar moartea nu-i decât o întâmplare.

FLAUT DE ARGINT

Tu ai în trup pământ de Eldorado,
Lemn roșu de catarg crescut în os.
Din turnul sângelui tău, adorato,
Am lunecat, și-am lunecat duios.

În pieptul meu săgețile de miere
Lucrat-au dulce și înadevăr
Prin simțurile-n blândă sfâșiere,
Ca viermele sub coaja unui măr.

Flămând de-un rug cu flacăra subțire
Cum smalțul pe o amforă de lut,
Prin carnea ta blondă zbor în neștire
Cu palmele-nflorid spre galben sud.

Astfel călătorind prin simțuri oarbe
Cu uși înalte de polenuri, simt
Cum sângele o muzică mi-l soarbe
Și mi-l întoarce flaut de argint!

BALADA UNEI SCOICI VISĂTOARE

Vino odată, dulce himeră,
Firule-de-nisip-princiar,
Și-n trupul meu cu iluzii de sferă
Împlântă lancea ta de cleștar.

În nămol, sub o tijă de nufăr,
Te-aștept zi și noapte, te-aștept;
Se-nroșește apa când sufăr,
Perla lunii îmi sângeră-n piept.

Confundă mlaștina cu oceanul.
Între liane, moluște și pești,
Trece ziua, săptămâna și anul
Și-mi subție credința-n povești.

Îndurerează biologia mea visătoare,
Sângerosule, tandrule Cavaler,
Să-mi curgă carnea spre-ascunse tipare
De dor, de-armonii și mister.

Pune în ordinea mea firească o altă
Ordine, decât în coraliu comuni –
Să se cutremure mediocra apă din baltă
De puterea nemaivăzutei minuni!

ACELAȘI SEMN

Fluturii mor celebri în amurg,
Albine cad, de miere îngrelate.
Biet proletar al fulgilor în burg,
Tu tot mai crezi în lucruri inventate.

Dar fulgii nu aduc venit la cont,
Dar cerul nu încape-n buzunare,
Făclii dacă aprinzi pe orizont
Nu poți grăbi un răsărit de soare.

Cariul prosperă-n tronul lui de lemn,
Hazardu-și joacă zarurile sparte,
Prezent e-n toate vechiul lumii semn
Ce guvernează în întreg și parte.

Aceleași vechi instincte și erori
Pe limba noastră pururi se declină.
Și doar iluzia, arareori,
Din fulgii tăi mai macină făină.

JURNAL DE BORD

Albinele culeg mierea de pe microfoane,
bisericile schimbă replici cu orchestrele
de jaz, pe limba unsă cu miere
alunecă schiorii unui adevăr de circumstanță,
pasărea se rănește de aer, peștii de apă,
ținută în lacrima mea
foița de turnesol se înroșește

O, această singurătate – spațiu populat
de locomotive roșii

Ca și cum i s-ar cere crinului să-și
explice parfumul, ca și cum zăpada ar fi
suspectată de alb, ca și cum muntelui
i s-ar putea confisca memoria,
ca și cum sentimentele s-ar putea spăla
cu sodă caustică, ca și cum

Și totuși, primăvara mai are putere
să vină, respirația ei
stinge becușoarele verzi
din viziunea robotului

Călău moral – ce îngrozitor paradox

Poezii electronice, zei cu pistoane,
stele de seră, chimie și statistică,
industrie și comerț. O, suflete subțiat,
unde e Andersen, să ne salveze

Civilizația purtând un bici
împletit din cai

Veacul se duce, ne lasă nouă
gloria

TĂCEREA CA DIALECT AL CUVINTELOR

„O tăcere e straniul izvor al poemelor“

PAUL VALÉRY

Cum ard în templul tău, Transfigurare –
Mi-e sufletul visare și uimire,
Foamea de rug a fluturului-mire
Ce-mi cheltuie făcliile de sare.

Hai dă-mi ființa-n scrânciobul durerii,
Aprinde-mi, ca lui Hercule, veșmântul –
Credința mea e să ridic cuvântul
La marea revoluție-a tăcerii.

Ar trebui o muzică subțire
Să-mbolnăvească scoicile în mare,
Să cadă-o inefabilă ninsoare
Cu nori electrici peste-un lan de lire.

Și-astfél – prin aspre armonii – să pot vorbi
În dialectu-n care-a plâns Paul Valéry.

FLUTURE DE NOAPTE

Hei, fluture-nfiat de felinare,
Mai urci la cer polenuri dulci de mai,
Cu-o aripă-n infern și alta-n rai,
Spre rugul întrebărilor primare?

Ți-e zborul tot mai greu, mai singur, mai
Nehotărât, prin vămile stelare.
Herald terestru, astru de candoare –
Pe țarmii universului erai.

Dar ți-au pictat aripile cu fier,
Cu ceara veacului acesta, care
Ți-a pus până și zborul pe cântare.

Acum, între hipnoză și mister,
Visezi să urci noroaiele la cer
Și-apoi să-ți faci azil în lumânare.

PIANUL CONVALESCENT

Pianul acesta
pare că se vindecă definitiv
de muzica sferelor.

Cu clapele ruginite
de mazurci și sonate
stă în odaie
ca un fluture negru
vindecat de zbor,
căznindu-se să îngâne
eterna tăbliță a înmulțirii
(o îndeletnicire sigură
ce-ar putea odată și-odată
să-i aducă profit).
Sala de concert îi apare
ca o amintire cețoasă
de tinerețe naivă și neștiutoare,
când se îndrăgostise ca un nebun
de-o romantică sonată de Beethoven.

Absolviți de obsesii și crize,
punctual și decent,
mai dați din pedale pe unde îi e cald și bine,
din când în când îl mai puteți vedea
solfegiind pe la ședințe
procesele verbale –
în do-major, numai în do-major.

Încât n-ar fi de mirare
dacă într-o zi
ar confunda portativul
cu scara ierarhică.

POVEȘTILE NERENTABILE

Iertați-mă, bunii mei Frați Grimm,
și dumneata, bătrâne Hans Christian Andersen,
dar iată sunt nevoit să vă spun
că poveștile voastre s-au cam învechit,
haina miracolelor s-a rărit pe la coate,
nici o curățătorie chimică nu i-ar mai putea scoate
slinul și petele.

Vedeți dumneavoastră,
vine o zi când descoperi dintr-odată uimit
că Regina fulgilor de nea poartă blugi
și frecventează săptămânal discoteca,
că Scufiței Roșii i s-a defectat televizorul
și cheamă lupul să i-l repare,
că lampa lui Aladin a fost aruncată la lucruri vechi,
iar copilul a devenit și el mai prudent,
nu se grăbește să strige „dar regele-i gol”.

Zadarnic ne facem iluzii: între un antrecot
și un covor zburător
se alege, întotdeauna, primul.

Da, bunii mei Frați Grimm,
și dumneata, bătrâne Hans Christian Andersen,
vine o zi când zânele îmbătrânesc,
vine o zi când căsuța de turtă dulce e demolată
și haina miracolelor trebuie dată la întors.

FILA 33

Ajuns aici, actor de rând, refuz
Să-mi joc pe scene drama anonimă,
Sfere de-argint de-mi cântă în auz –
Ah, poezia-i unica mea crimă!

Plantat în carnea unui adevăr,
De-atâta timp cuvântul mă răsfăță,
Dar tot mai cade frigul pe florile de măr
Și-n ochiul lumii-i viscol ca-n prima dimineață.

În sânge-mi fulgeră lumini de bici
Plimbând prin cer un roi de catedrale,
Iar limba mea mai mână idoli mici
Spre-un eșafod de tinere vocale.

Ca o mireasmă răzvrătită-n pruni,
Prin simțurile mele trece-o nuntă,
Duminici căptușite cu păuni,
În lung exod, din pieptul meu se mută.

Un roi flămând în templul unei pâini
Parcă aș fi, sub zodia lui Dante...
E Vinere în lacrimi, iar în mâini
Ard ciele ca niște diamante!

HERALD

Rămâi heraldul Visului cel pur,
Funcționarul lacului cu nuferi,
Formulă și greșeală de azur,
Concept de fulger, când iubești și suferi.

Prin simțurile tale, încă vii,
Mici niagare roșii mai fac spume,
Materia emană reverii,
Și tu ești Cel-abia-venit-pe-lume!

Cum știi să zbori mai sus de-aripi, mai sus,
Strâns în cămașa-flacăra a lui Hércul,
Rămâi triunghiul dur și nesupus
Rotundeii stări ce o impune cercul.

Chiar dacă-n simțuri oarbe mai auzi
Cum murmură, prin veac, zoologia,
Și viermi sintetici angajați la duzi
Îți rod prin frunze verzi melancolia;

Chiar dacă doarme-n pat de fier coclit
Copilăria lumii-mbătrânită
Și zeei parcă-au evadat din mit,
Și globul parcă-ngheață în orbită –

Rămâi heraldul neatins de fard
Sau lov transfigurat (aceasta caut!)
În trunchiul – spart de răni – al unui brad
Pe care vântul îl transformă-n flaut!

ARHIVELE GOLGOTEI

1990

PEȘTE DE MARE

...Căci dezbrăcat de solzi, umilul pește
Nu mai distinge mlaștina – de mare.
De-aceea poate, c-un satâr de sare
M-au ras de viu, de la urechi spre dește.

În ape tulburi și leșii amare,
De sine descojit – aveau nădejde
Că-ntr-un târziu, va fi să strig orbește
Că văd și eu, în mâl, numai altare.

Dar, viu, eu am țipat neomenește
Că-n acest smârc nici nu adie-a mare,
Ci mai curând a dogmă stătătoare,

Că nu-s reptilă flască, ci doar pește,
Și cărui – prin credință și visare –
Noi solzi, de-argint, au și pornit a-i crește!

AICI, ÎN FANAR

Cum iarba scrie ode despre coasă,
Sunt vinovat de lașitatea cui?
Simt mâini peltice gâdilind statui
Și-un clopot putrezind la noi sub casă.

Hazardul vesel stă cu noi la masă
Și-n pivniți vinul a făcut pistrui.
Doișpe păianjeni împletesc o plasă
Pentru cel stins sub steaua nimănu.

Mâna ta, Doamne, cea de sub morminte,
Ne face-un semn, dar parcă e-n zadar.
Căci ochiul e corupt și vorba minte

Și steaua noastră e de lut și var,
Și, vai, povestea cea c-un blid de linte
E veche, ca minciuna în Fanar.

IMPERIUL NISIPULUI, SAHARA

Sahara ne-a-nghițit definitiv,
Noi mirosim parcă-a Pompei și-a lavă.
Nisip, nisip e-n tâmpla mea bolnavă,
Nisip, nisip secret, conspirativ.

Nisip de-apocalips, nisip, nisip
Se-ntinde ca o plantă carnivoră
Ce ne sugrumă lent și ne devoră
Vâscoasă, uriașă, fără chip.

Nisip curgând mecanic, monoton,
Și peste tot miraje-nșelătoare
Mințind viziunea tragicei Sahare,

Pe zarea căreia, ca un blazon,
Se vede încă Turnul Babilon:
Un cap de monstru mort, dospind la soare.

ARHIVELE GOLGOTEI (I)

Arhivele Golgotei sunt la un pas de noi,
Vedeți pereții roșii, parcă vopsiți cu sânge?
Acolo rana lumii suspină-n nopți și plânge
Și plâng toți răstigniții, treziți din doi în doi.

Intrarea-i pe din spate. Stau îngeri la subsol
Și completează-ntruna registrele secrete.
Și celor de pe cruce mereu li-e frig și sete,
De la dosare-adiu-a trădare și-a formol.

E mare-nghesuială în sala de morminte,
De la lășis încoace nu s-au produs schimbări;
Mereu nu ajung cadre la secția trădări,
Dar îngerii sunt veseli, lucrează înainte.

Iar Arhivarul, zilnic, le răsplătește truda
Cu-arginți de preț ce poartă efigia lui Iuda.

PECETEA DE NOROI A LUMII

Frica cea oarbă-și sună arginții,
Dulcele clinchet este etern!
Unii își spintecă propriul stern,
Își scot din carne și-și vând părinții.

Alții-și devoră zeii și sfinții
Și tâmpla mamei sub ei și-o aștern;
Gândul ajunge un biet subaltern
Care-și consultă burta și dinții.

Tresar chiar și morții, până-n infern –
Boala sărutului biblic îi miră.
Ci noi ne mai vindem propria șiră,
Ci gura noastră sărută modern.

Sărutul lui Iuda pare să fie
Pecetea lumii, pururea vie.

RUGA FIILOR RĂTĂCITORI

Păgână soartă, vremuri vinovate,
Dacă e-un risc și un curaj a-ți cere
Istoria, ce ne-o slobod în rate
Cei angajați să ne-o cultive-n sere...

În coruri mari, mimând ușor cântarea,
Noi ne-am uitat și limba, și temeul,
Și ne-am zidit în stâlpi de porți uitarea,
Și ne-am băut din candelile uleiul.

Ne-am jefuit din noi pe noi, chiar nouă
Ni s-a lăsat plăcerea de-a împarte
Lumina din Luceafăr pe din două,
De-a prezenta întregul – doar ca parte.

Din doină ne-am făcut veșmânt de gală
(Spre-a demonstra-ntr-un fel care ni-i vița),
Ci-n firul răsucit pentru beteală
Cu tot cu lână-am tors și Miorița.

Și-am învățat trădarea ca pe-o artă,
Și fals am început a ne convinge
Că da, avem mai multe hărți pe hartă,
Că da, se văd hotarele din sânge.

Dar adevărul, totuși, nu se vinde,
Dar mai avem coloană vertebrală,
Și sprijiniți de munți și de colinde
Am mai putea învinge-această boală.

De-aceea avem o sfântă rugămintă
Spre cei ce au istoria de-a gata:
Să ne re-dea stră-mo-șii din mor-min-te
Întregi cum sunt, nu-n rate, cu bucata.

Să ne întoarcă, sfântă și primară,
Memoria ce zace în arhive
Și-ntregul neam ce sângeră sub țară
De dulci prenume, dalbe substantive.

Și cum suntem cu toții vinovații,
Să ne rugăm, egal împărțind vina,
Ca să ne ierte doina și Carpații,
Să ne-nfieze iarăși Rădăcina.

ETERNA DANEMARCĂ

*„E ceva putred în Danemarca“
W. SHAKESPEARE, Hamlet*

Ce mai face Danemarca? Ce să facă Danemarca?
Putrezește mai departe, bea la votcă și tutun.
Doar c-o mai înjură Hamlet și-o amenință, săraca,
C-o să-i sfarme-odată tronul... Și-o să-l sfarme, că-i
nebun...

Ruginește adevărul ce a fost uitat în ploaie,
Se împute și clocește oul în privighetori.
Dogmele se întetesc ca muștele pe măruntaie
Și se bănuiesc luceferi chiar în mълul cu duhori.

Cariu-și scrie înainte cronica în tronuri roase,
Măcinând dulci putregaiuri c-un vag miros actual.
Viermii? Viermii cei din baltă au veleități de raze
Forfotind pe-un soare tulbur ce plutește pe canal.

Danemarca e eternă – Danemarca socială,
Morbul ei e viu în toate, viciul ei e patogen.
Dinspre tronul ei adie parcă-a beci și-a mucezeală,
Raiul ei e-un rai specific, ce duhnește a infern.

Pân-la zidul ei s-ajunge pe un pod din aripi arse,
Lebede înjunghiate stau zidite în decor,
Teatrul ei e-o moară care drame macină și farse,
Un șurub – mai mult nimica – este fiecă actor.

Un șurub! Viziunea simplă-a Danemarcei e șurubul,
Eu și tu și noi și dânșii – suntem șurubașe mici.
Dumnezeu (chiar el se pare) e șurubul fără scrupul
Ce-a prăsit lumi de șuruburi și le-a răspândit pe-aici.

O, ce tulbure dospeală! Nu simțiți? Fierbem în drojdii,
 Stăm în mîzgă pîn-la coate, stăm în mîzgă pîn-la gât.
 Ni se furișează-n sînge, trece în copiii noștri
 Și ne umple cu otravă, c-un miros pervers, urât.

Ce ziceați? Sunt grași păunii cei hrăniți doar cu vopsele?
 Ce ziceați de-aceste țeste? Grohăie ca niște porci?
 Ah, te simt bătînd sub tîmplă, Danemarcă-a vremii mele,
 Ah, miroase-a Danemarcă orișunde te întorci!

Filozofi de ham și pinteni, din cei fără nervi și șale,
 Îi cresc larvele sub limbă, o cultivă în noroi
 Și ea crește, se extinde și ia forme ideale,
 Șansa ei fiind egală chiar cu viciul din noi.

Ce comerț ideologic, ce trafic de Danemarcă!
 Exportată, ambalată și vîndută la pachet –
 Mici bucăți de iad, cangrene purtînd rîncezita marcă.
 Nu-i așa că domnul Shakespeare pare azi un desuet?

Ce mai face Danemarca? Ce să facă Danemarca?
 Putrezește mai departe și e sănătoasă tun.
 Doar c-o mai înjură Hamlet și-o amînîță, săraca,
 C-o să-i sfarme-odată tronul... Și-o să-l sfarme, că-i nebun!

NEAMUL LUI IONA

...Și-atuncea a venit un pește mare
Și ne-a-nghițit pe noi, peștii cei mici.
Și iată-ne de veacuri stând aici,
În burta lui, și nu avem scăpare.

E mare, Doamne, peștele cel mare!
O fi din stirpea biblicului Chit
Ce pe Iona, bietul, l-a-nghițit
În pântecelul lui de pește mare?

Ce generos e peștele cel mare!
Nu ne mai lasă-n grija nimănu,
Ne-oferă tot confortul burții lui,
Cum se cuvine unui pește mare.

Viziunea lui și ea-i de pește mare:
Viziune-gură și viziune-hău;
El n-are crize sau păreri de rău
Că-n burta lui se descompun popoare.

Cumplită-i poffa peștelui cel mare.
Dar nu ne poate mistui pe toți,
Căci, iată, ni se nasc copii, nepoți,
Și are crampe peștele cel mare.

Doamne al peștilor, tu cel mai mare,
Ce dormi în jilțul propriului mit,
Te întrebăm: cu ce să-ți fi greșit
Noi, care-am plâns – spre tine – munți de sare?

Doamne, îți cerem milă și-ndurare:
Dacă mai ții la ale noastre sorți
Și nu vrei să murim prin sufocare,
Nici să trăim pe jumătate morți –

Fă peștele ca să ne verse-n mare
Și naște-ne din nou, dacă mai poți!

ULTIMUL ZIMBRU

Ultimul zimbru mai trăiește-n munți,
Blând ocrotit de-o zodie supremă,
Și-așteaptă semnul unei aspre nunți
Ca să revină și să moară-n stemă.

A renunțat la libertatea-n lanț,
Și în Carpați, sub stelele divine,
El a păscut tot cerul pe Bizanț
Și a băut doar rouă cu rubine.

În sihăstria lui a privegheat
Și gândul nostru, și a noastră soarte,
Și ceru-n frunte i-a însămânțat
Un lujer de luceafăr fără moarte.

În fibra lui cea pură s-a retras
Întregu-i neam de viță bourească.
Pe sub stejari când muge și dă glas
Răsună toată valea latinească.

Porniți pe firul sângelui în sus
Până-n străbuni, și să-i ieșim-nainte,
Să-l reîntoarcem viu și nesupus,
Purtând blazonul stirpei noastre sfinte.

Steaguri de nuntă puneți pe la porți,
Trimiteteți vești de-a lungul și de-a latul
Că vine Zimbrul, înviat din morți,
Ca să ne pască vina și păcatul.

Ademeniți-l spre aceste zări
Unde mai stăm sub candelilele serii –
Să pască focul sfânt din lumânări,
Până va da de ziua învierii.

Și-n templu-acestui neam fără noroc
Unde miroase-a cer și-a răstignire,
Să-ngenuncheze pe-un altar de foc
Sub care arde steaua lui de Mire.

Când îngerii și sfinții cei profeți
Vor înălța un paloș de lumină –
Capul lui sfânt să sară în peceteți
În cea mai pură zbatere latină.

Porni-va zvon de nuntă în Carpați
Și coruri mari vor murmura în strană.
Iar noi, de focul jertfei luminați,
Îl vom zidi în stemă, ca-ntr-o rană.

BALADA IONULUI
DIN CARPAȚII BUCOVINEI

Pe Bucovina ninge cu icoane,
Ninsori cumplite-anunță zodierii.
Tu ce mai faci la margini de imperii,
Frate al meu și tată-al meu, loane?

Mai priveghezi la candela-nvierii,
Ca un Cristos cu palmele-n piroane,
Sau te-au strivit habsburgice coroane
Și doina ți-ai uitat-o prin siberii?...

Trimis-au vulturi și ți-au rupt ficații,
Ți-au arestat cuvintele în gură,
Și ți-au mai dat și-o râncedă mixtură
Spre-a-ți neutraliza în os Carpații.

În sânge ți-au plantat vămi și hotare,
Și ți-au trezit iepurii fricii-n carne
Și au chemat hăitași cu câini și goarne
Spre a porni o neagră vânătoare.

Ți-au tras pân' și mormintele pe roată,
Și Turnul Babel ți l-au pus sub tâmplă –
Să nu mai știi de câte ți se-ntâmplă
Și să vorbești în patru limbi deodată.

Rănile-adânci, aprinse de la cuie,
Le-au declarat pe loc conspirative,
Le-au încuiat în seifuri și arhive
Să nu mai poată plânge și să spuie.

Tu ți-ai tocit genunchii prin altare,
Ai scris cu unghia pe tencuială,
Dar fiindcă-aveau o dublă socoteală
Ți-au pus și umiliința la dosare.

Ți-au luat dorul și l-au pus sub lupă,
Te-au lingușit cu blidul și cu postul,
Lăsându-te, pervers, să-ți afli rostul
În mațul plin, în stelele din supă...

Azi, te visezi la candela-nvierii
Sub un lîsus ce sîngeră-n piroane.
La ce gîndești și cui te rogi, loane,
Cînd ninge blînd la margini de imperii?

Tot mai străin sub steaua ta cețoasă,
Tot mai grăbit, cu cerul în valiză,
Rogi bunii procurori să-ți deie viză
Că poți să mai exiști la tine-acasă.

Pe partea inimii unde-ți cresc munții
Se vede-o cruce păstorind mioare –
E Crucea neamului acesta care
Poartă în el pecetea neagră-a nunții.

Zidit de viu în plâns și rugăciune
Și privegheat de zeii daci din strane,
Tu-ai vrea să spui și-ai vrea să țipi, loane,
Dar gura ta nici nu mai poate spune.

Săruți tăcut lumina și Carpații
Și strângi la piept mormintele-ți bolnave,
Ca pe străvechi, împărătești hrisoave,
În care-s scriși străbunii, unchii, tații.

PIETÀ

Hei, Îngere, ia-ți de la mine fața,
Eu sunt bolnav de dragoste și ură,
Eu duc pustiu pe tălpi și lut pe gură,
O sumă grea de răstigniri mi-e viața.

O, viața! Ea e-un fel de arătură
În care cântă broaște, plouă ceața.
Și crucea ei îmi cade pe măsură –
O-nchei, deschei pe oase dimineața.

Ah, am strigat și eu spre Cel ce iartă
O Eli, Eli, Lama Sabactani,
Dar, Îngere, îmi mor pe cruce anii
Și cerul pare mut, și steaua-i spartă.

Cum țin la piept Iluzia mea moartă –
Un cuplu sunt: Pietà sucevani.

CORABIA LUI SEBASTIAN

Se duce înainte? Se mișcă înapoi?
Închis e orizontul și zărilor-s de pâslă,
Podeaua fată șoareci și bate-n nopți o vâslă,
Iar sus se joacă zaruri, petrecerea e-n toi.

S-au stins de tot cărbunii, busola n-are Nord.
Un ins mai suflă-n pânze, mimând suav o briză,
Dar vine iar refluxul călare pe-altă criză
Și drojdia se umflă dând iată peste bord.

Corabia-i bolnavă și saltă-n ritmuri stranii
Și-ncet se tot scufundă în apele subțiri.
Iar sus se sparg orchestre, pocnesc în jur șampanii,
Se țin discursuri grave, se mai discută știri.

Și nimeni nu observă, în noapte, șobolanii
Ce se aruncă-n apă, mânați de presimțiri.

CLINICĂ

Grea și ingrată-mi pare a-i fi truda,
Pe toți ne trece printr-un fel de rază,
Ochiu-i imprimă, gura lui trădează,
Mereu se află-n lucru, bietul luda.

Atât ne cere: să fim cât mai sinceri,
Cât mai deschiși și mai răsfârțiți în sine,
Să iasă copiile cât mai bine
De pe-ale noastre răni, idei, convingeri.

Clinica lui mereu de lume-i plină,
Și nu e ins să nu-i găsească-o boală,
O pată, o tumoare, o greșeală.

De secole, de după o cortină,
Se-aude vocea-i scundă, de rugină:
Altul la rând. Urcați – crucea e goală!

NU PLÂNGETI! STRIGĂ NOE

Rău ne e, Doamne, surpă-n noi morminte,
Abia ne-nduri, ca pe-un vărsat și-o boală,
Și zidul crapă pe sub tencuială,
Și nu știm ce ne-așteaptă înainte.

Miroase-a ars în aer și pe ape,
Noi stăm cețoși, sub stelele buboase,
Și doar infern ne colcăie în oase,
Și nu mai este nimeni să ne scape.

Lacătul bolții nu se mai descuie,
Sus pe Golgota cresc grădini de cuie.
De plânsul nostru, ce-a tot curs în voie,
Se umflă mările și dau să spargă.

Nu plângeți, hei! nu plângeți, strigă Noe,
În timp ce tot lucrează la o barcă.

IOANE-FRATE

Lui Ion Vatamanu

Ei ți-au cercat mormintele cu dinții
În căutare de dovezi și probe
Și, generoși, și-au zis c-au să-ți aprobe
O zi în care să-ți iubești părinții.

Ți-au dus memoria la expertiză
Să-ți spună ei temeurile viței,
S-o vindece de boala Mioriței,
De plânsul ei profetic, ca de-o criză.

Te-au răstignit pe hărți contemporane.
Hotare strâmbe-ți trec chiar prin ficați,
Strămoșii-ți zac în sânge, arestați,
În graiul tău cuvintele-s orfane...

Mi-e sete, frate, și aș bea Carpați,
Ți-au mai rămas ceva Carpați, loane?

INCHIZITORII MORILOR DE VÂNT

Din șira lor și-acum mai ies reptile,
Târâșul e chiar starea lor de zbor –
Un zbor ciudat, de vultur târâtor,
De melc țestos, cu aripi inutile.

Lor le mai sună Țarigradu-n oase,
Când se apleacă-a temenea; ei sânt
Inchizitorii morilor de vânt
Cu sânge pervertit și limbi vâscoase.

Ei se ațin la drumul dinspre arte,
Vânează stele și le tund chilug,
Și vorba lor duhnește a coșciug...

Bine-ai venit! – îmi strigă de departe,
Când vin la ei din beznă și din moarte, –
Fă-te comod... Poftim... la loc pe rug.

UN GREIER PE GHILOTINĂ

Pedepsiți-l voi pe Greier, condamnați-l, despuiți-i
 Trupul ce-a-ngropat în sine cerul celor visători.
 Pentru crima de-a comite mici fragilități și grații
 Înălțați o ghilotină chiar în roua de pe flori.

Capul să-l jucați la mese, pus pe tava Salomeii,
 Lăcrimați chiar, de vă vine (căci, oricum, nu-l mai întorci).
 Iar pentru dovezi și probe invitați toți fariseii,
 Ca să-i judece viața chiar acest sinod de porci.

Vindeți-i pe-ascuns dosarul și armura lui subțire,
 Lira-i de văzduh și raze îngropați-o în pământ.
 Dar vă rog să aveți grijă: nu-l lăsați prin cimitire,
 C-ar putea să scoată muguri crucea-i, izbucnind în cânt.

Mortul să-l culcați mai bine în sicriu de lumânare –
 C-a purtat sămânța nopții și-a iluziei în os.
 Cine va voi să afle vina lui fără de iertare
 Să întrebe crinii nopții, căci ei mint cel mai frumos.

MAREA ÎNFĂȚIȘARE

Ninge de două nopți. Pe zare
Se sparg sigilii reci de plumb,
Ninge pe poduri și-abatoare,
Pe triste scârte de porumb.

În ceruri joase e-o risipă
Și-o dramă de argint curat.
În albul ce se înfiripă
Bacovia s-a arătat.

Umbrită-i este efigia
Și nimbu-i e de abur sfânt.
El pare-a fi însuși Mesia
Ce-acum coboară pe pământ.

I-s sparte palmele de cuie,
I-s umerii surpați în mit,
Și gura lui când dă să spuie,
Gura lui ninge – nins cumplit.

Ninge Bacovia... Nomade
Ninsori pe chipul lumii curg
Și fulgii par a fi monade
În mâna lui de Demiurg.

Ninge a psalm și-a rugăciune,
Ninge spasmodic, monoton.
Pornesc în noapte să răsun
Mari trâmbițe la Ierichon.

Venit din sfere rotitoare,
El poate că s-a întors la noi
Să izbăvească, prin ninsoare,
Această lume de noroi.

În carne i se vede cerul
Și taina unor alte stări;
Ascultă cum ne roade fierul,
Cum scade veacu-n lumânări.

Aprinde iar melancolia
În lampa cerului divin.
Priviți-l – el e chiar Mesia.
Ninge Bacovia. Amin.

ULTIMUL BABILON

Nebun e Turnul, Doamne, și-i măcinat de-o boală,
Zidarii-s surzi și găngavi, n-au știre nici habar.
Și zidul se înalță spre cer ca o greșeală,
Tușind din toți pereții, astmatic și bizar.

În sus se urcă piatră și-n jos se-aduc morminte,
Și scripeții ideii mai scârțâie din greu.
Firul cu plumb e lipsă și mâna parcă minte,
Și nu există lege, nici timp, nici Dumnezeu.

Trăiască Turnul! strigă guri foanfe din perete,
Căci el e dictatura sistemului solar!
Pe schele s-aprind norii și calfelor li-e sete,
Și Turnul crește-ntruna, absurd și în zadar.

Jos s-au plodit guzganii și-l rod la temelie,
În beznă foiesc gușteri și sâsâie năpârci,
Dar nimeni nu mai vede, n-aude și nu știe,
Și meșterii n-au limbă, ci parcă-un fel de zgârci.

E-un Turn închis, ce-n sine mereu se tot absoarbe.
În uși se-nvârt mistere și nu doar simple chei.
Ferestrele-s de sânge, iar în subsoluri oarbe
Se află la-ntuneric Grădina de idei.

Vedeți? Pe dinăuntru îl roade-o igrasie,
Și ceea ce-l mai ține e acel gând fatal
Că singur el mai poate, mai vede și mai știe,
Și că întruchipează un vis universal.

Mereu sporește Turnul, mereu se tot ridică,
Vrând să imite-n toate un fals proiect de rai.
Dar uriașa-i masă răsfrânge-o umbră mică
Și-o viziune oarbă, îngustă, de cobai.

Ca niște reci celule, se-mbucă piatră-n piatră,
Meșterii simt pe piele fiori ciudați de ger.
Și zidul crește-ntruna, scripeții plâng și latră,
Și Turnul se înalță schelălăind spre cer.

Stafia lui hilară împunge-n nori orbește,
Adulmecându-și propriul sfârșit și-agonizând.
Iar Dumnezeu, de-o vreme, de sus îl urmărește
Și, întristat la culme, pare muncit de-un gând.

ZARURI PICTATE

Molie oarbă, pe sub mătase
Timpu-mi parcurge-al sângelei tiv,
Jos lângă Stixul bietelor oase
Somnul își coace fructul lasciv.

Se smulg balanțe din echilibru
(Din Marele Unu ce-a mai rămas?),
Îngeri contabili îmi pun alt cifru,
Umbra mă-ntoarce ca pe un ceas.

Prin iarba zilei parcă se plimbă
Foarfeci angelici – magicul X.
Se rup din ceață, îmi cresc sub limbă
Zaruri pictate cu-apocalips.

ALBATROSUL LUI BAUDELAIRE

În nopți adânci de vis el mi se-arată –
Înger căzut în lumile de jos.
Subțire, fantomatic și umbros,
Îmi stă pe braț și mi se uită-n soartă.

Îmi stă pe umeri și m-apasă greu,
Ca o fantomă-a stinselor mistere.
Și mă subții, și-mi ies din carne sfere,
Și țip, și curg prin răni spre Dumnezeu.

El tace-adânc, surâde-amar și dulce,
Eu strig și plâng și-mi pare c-am murit.
În zori, când carnea îmi miroase-a schit,

Sare pe geam și zboară și se duce –
Pe aripile-i desfăcute-a cruce
Lăsând să-mi văd destinul răstignit.

CLASELE PRIMARE ALE MORȚII

Când intră Doamna cea bătrână-n clasă,
Crucile iau poziție de drepți.
Toți sunt de-o seamă: fete și băieți
În uniforme noi, din pânză groasă.

Într-un caiet cu scoarța somnoroasă
Suntem înscriși la rând: vieți lângă vieți,
Mormânt lângă mormânt, sub trei peceți.
Și Doamna face-apelul, stând la masă.

Acum suntem în clasele primare
Și zilnic învățăm doar cum se moare,
Însă ne-așteaptă două obiecte noi,
(Și de la care nu se-admite lipsa):

Unul (ciudat de tot): Apocalipsa,
Și altul – Judecata de Apoi.

PASTEL CIVIL (I)

Iubita mea, e un mister:
Îmbătrânesc zăpezile în cer.

Albinele se strâng pe deal
Și murmură industrial.

Doamna civilizație la prânz
Preferă sânge cald de mânz.

Cearcănul ceții crește-n zid,
Vulpile-n vii se sinucid.

Pe gura lumii crește-acum
Un alfabet ciudat de scrum.

Vinul e tot mai amăru,
Greșelile ajung statui.

Noi confundăm promusul rai
Cu-o libertate de cobai.

Și adevărul tuns chilug
Închiriază vechiul rug.

SCRISOARE MAMEI

Tot mai străină-i carnea mea de tine,
Tot mai al morții mele sânt. Și sânt
Chiar negustorul propriului mormânt,
Chiar fiara care mușcă-adânc din sine.

Te uită ochii, fruntea și genunchii,
De parcă nu tu, mamă, i-ai născut.
De rugul tău mă-ndepărtez tăcut
Și doar pământ îmi fulgeră sub unghii.

Mă-ndepărtez... Rămâi în urmă, mamă,
Treaptă de foc în cerul meu pustiu,
Și nici nu pot ști bine dacă-s viu

Sau poate trec arzând din vamă-n vamă
Pe unde timpu-n alt timp se destramă,
Și-s mort de mult, și doar visez că-ți scriu.

TOTEM CU OCHI ALBAȘTRI

Prin ce miracol și prin ce putere
Chemi luntrile din ape să se culce
În coapsa ta cioplită din lemn dulce
Și viespile – să-ți care-n carne miere?

Ce mări îți dorm sub unghii? Ce maree
Îți dă în leagăn sângele sub lună,
Că nici chiar zeii n-ar putea să spună
Ce forțe-oculte porți în trup, femeie?

Ești chiar lucrarea ordinii divine,
Ești curăția care mă-nfioară.
A cer miroase părul tău și-a vară.

Iar ochii-ți candizi frăgezind lumine,
Cu-albastrul lor de-origine stelară,
Sunt un totem al roiului de-albine.

REFUZAREA CIRCULUI

Mai bine fluture cu aripi arse,
Mai bine mort de nouă ori, decât
Biet figurant la circu-acestei farse
Cu tinicheaua dogmelor de gât.

Din umbră mă lucrează indigoul,
Îi recunosc virtuțile, dar știu
Că eu nicicând nu voi dansa tangoul
Falsei iubiri – cu propriul sicriu.

Acesta sunt. Prin oase-mi sună doina
Sfânt și curat, ca aurul de preț,
Și-oricât m-ar bate crivățul și moina,
Nu știu să fac din rana ei comerț.

Și nici să scot pe mâneacă morminte,
Să-mi trag din nou strămoșii-acum la sorți,
Căci vii îi port în sânge și-n cuvinte –
Și de acolo n-ai cum să-i mai scoți.

Sunt conectat la brazi și la colinde,
Mi-e șira în-și-ru-i-re de cetăți,
Nu pot mima alt sânge și nici vinde
Lacrima mea plângând latinități.

Și nici nu am virtuți iscarioate,
Pentru adevărul izgonit din rai
Aș bea și-otrava șerpilor din grote
Și m-aș culca pe șine de tramvai.

În criza de coloană vertebrală,
V-aș da un pic de fosfor pentru os –
Doar nu veți fierbe lebedele-n smoală
Să v-amiroase iadul mai frumos.

Acesta sunt. Nimic nu am ce-ascunde:
Statuia albă-a unei suferinți.
Și n-o să-ngenunchez în temple scunde
Zidite strâmb pe treizeci de arginți...

Mai bine fluture cu aripi arse,
Mai bine mort de nouă ori, decât
Biet figurant la circu-acestei farse
Cu tinicheaua dogmelor de gât.

FIOLA CU CIANURĂ

O, s-au răcit magneții în natură
Și Dumnezeu e parcă-un frigider,
Și apa Stixului ne dă căldură
Când trece seara prin calorifer.

Un ins ciudat a prins pe arătură
Un albatros (e chiar al lui Baudelaire).
Îngerul trist căzut mai ieri din cer
E-acum un fel de cal în bătătură.

O, veac bolnav murind cu noi în gură!
O, îngeri ficși și fără de mister!
Și totuși, eu mai sufăr și mai sper,

Și moara mea de vânt e cea mai pură,
Iar poezia prinsă la rever
Mi-e poate chiar fiola cu cianură.

ECHILIBRU IMPERFECT

Fuga mea din carne, Doamne,-i tot mai grea,
M-ai închis în mine ca-ntr-un fel de cifru,
M-ai zidit în oase – spre a mă avea
Viața și cu moartea-n dulce echilibru.

Dar cum viața *știe* – moartea numai *vrea*,
Și se învechește pielea mea de zimbru,
Și învăț să nu fiu, și-i atât de simplu,
Și e-o vină mare, și nu-i vina mea.

M-ai împuns în coate, mi-ai lovit genunchii
Cu fiori de rază și aripi de har,
Dar un rest de noapte mi-ai lăsat sub unghii

Ca să-mi fie trupul, Doamne, în zadar.
Umbra și lumina-mi sângeră pe muchii
Și învăț să nu fiu, și nici nu sunt chiar!

TRAMVAIUL ROȘU

*„Vine tramvaiul, tramvaiul roșu,
L-am acostat de la tribord...”*

*GEORGE MENIUC (Versuri din ultimul
poem, Tramvaiul, neterminat)*

Din când în când coboară un tramvai
Din sfere reci, cu roțile-aburinde,
Trece grăbit prin ceștile cu ceai
Și-o ia la vale razna pe cuvinte.

În stația dintre infern și rai
Face-un popas, și brusc o ia înainte –
Și-o nuntă neagră și roind morminte
Se sparge într-un tulbure alai.

Beat de amurg, la câte o răscruce
Unde se-ngână-n suflet mari tristeți,
Sare din mers, în chip ciudat de cruce,
Pe subțiate oase de poeți.

El nu se vede. Lasă să se vadă
Doar două linii roșii pe zăpadă.

BARUL EVUL MEDIU

Deci m-au trădat și norii, și zăpada.
De-aceea trag zăvoarele la cer
Și ca un ultim, tragic cavalier,
Eu îmi înghit, c-un gest de-adio, spada.

Dau în arendă morile de vânt
Celor ce cred, mai cred, încă-n mistere,
Și-n schimb deschid la margini de cuvânt
Un bar de noapte cu scripcari și bere.

Acolo, în turnul-bar, care mi-e sediu,
Unde plâng patimi, grohăie viori,
Voi vinde, pe ascuns, până la zori

(Ca pe un drog, ca pe-un secret remediu
Pentru poeți, nebuni și visători)
În doze mici și pure, Evul Mediu.

TIMP ÎN DELIR

Azur închis în vasul gros de lut –
O, suflete, iluzie fragilă,
Cum mai înduri condiția umilă
A cărnii oarbe ce n-a cunoscut

Decât târâșul flasc ca de reptilă
Al trupului datornic și vândut
Perfidei morți ce zilnic vrea tribut
Și care-abia mă-ngăduie, din milă,

Ca pe un vierme îmbătat de-o rază
Urcând la cer pe un tăiș de brici;
Tu, cumpănă, ai și trecut de-amiază,

Tu, mâna mea, cât vei mai sta pe-aici
Pe unde timpu-n lucruri delirează
Și nici nu știu de-i joi sau vineri, nici!

CHEIA DE BOLTĂ

Ei ar fi vrut grozav să mă deschidă,
Să intre-n mine și, cu vârful cheii,
Să-mi schimbe, deci, poziția ideii
Și-a inimii, ce bate prea candidă.

Să-mi răsucească dorul, doina, plânsu-mi
Și cifru-n care îmi păstrez străbunii,
Iar sufletul să mi-l ridice-n funii –
C-am îndrăznit să mai rămân eu însumi.

Vroiau să mă descuie... Și, de-aceea,
Îmi căutau cu-nfrigurare cheia –
Sub limbă, în urechi și în cuvinte,

În dragoste, în vise și-n greșeală,
Nebănuind c-o port (și nu se vinde!)
Zidită-n trup – coloană vertebrală!

ARHIVELE GOLGOTEI (II)

E frig și plouă, Doamne, în arhive
Și îngeri roșii, la lumina torții,
Ne trec, de vii, la fondurile morții,
Și cad de sus morminte costelive.

Sufletul nostru-abia se ține-n carne,
Din degete ne picură argilă,
Și în zadar cerșim un pic de milă
Și așteptăm vestirea unei goarne.

Guzgani canonici chițcăie-n dosare,
Arginții-n seifuri zumzăie subțire
Ceva despre credință și iubire.
Și peste tot mizeria dă-n floare.

Iar crucea stă, de veacuri, la intrare
Doar în poziție de răstignire.

STEA COSTELIVĂ

Cum semăn lauri, Doamne, și cresc spini,
Îmi pare că mi-s toate împotrivă.
Prietenii, din milă, mă cultivă
Ca pe-un cartof, prin scundele grădini.

Îngerul meu, ros de ascunse vini,
Plânge sub steaua tot mai costelivă
Pe care moartea oarbă și naivă
Mi-o dușmănește, parcă-am fi străini.

La masa ce se cheamă simplu viață
Destinul m-a jucat ca pe un zar.
Prin subpământuri viermii se răsfăță,

Din oase îmi surâde-un om de var,
Și e târziu și-aproape în zadar
Sub stelele care mai sunt de față.

CATEDRALĂ

Tu ești proiectul unei catedrale
Pe care a visat-o Dumnezeu,
Îngăduindu-mi s-o-ntrevăd și eu
În armonia goliciunii tale.

Și la porunca Lui (spre a păstra
Materia în forma ei divină)
Vin lebede să moară-n carnea ta,
Albinele-ți zidesc în trup lumină.

Un suflu tainic și un ritm prea pur
Dă forme dulci și linii muzicale
Acestei ctitorii medievale

Zidită din lut atic și azur,
În care Domnul, spre-a-i spori misterul,
Adună-n taină tot ce pierde Cerul.

ARTA MORȚII

Celule vii, celule moarte,
Secunde, ceasuri, nopți și zile
Le numără și le desparte
Moartea, crezând că-s niște bile

Alb-roșii, ce-o amuză foarte
Când le privește prin lentile,
Spre-a le uita apoi deoparte
Ca pe mici lucruri inutile.

Ah, Moartea nu se mai îndură!
Îmi ia mormântul în armată.
Un, doi! soldat cu viața spartă,
Îmi strigă ea mereu cu ură.

Și-mi trag sicriul drept armură,
Sporind cu trupul vechea-i artă.

POEM DE DRAGOSTE

În carnea ta a hohotit Elada,
În părul tău s-au sinucis soldați,
Iubita mea curată ca zăpada
Ce frăgezește cerul pe Carpați.

Ca fața dulce, nevăzută-a lunii,
Respiri lumină și emani mister,
De care se îmbată-n nopți păunii
Sângelui meu înalt și cavalier.

De dragul tău mi-aș devora toți zeii,
Aș arde-n lampa iadului, fitil,
Când se trezesc în jungla cărnii leii
La boarea caldă-a trupului fragil.

Aș răzui cazanele cu smoolă
Și m-aș târî pe muchii de jungher –
Doar să respir în iarba-ți nupțială,
La coapsa de nisip aurifer.

Să-mi plângă-n os inchizitori iberici,
Mortul din oase să-mi surâdă viu.
Și pizmuț de-o sută de biserici
Să curg în tine, și să nu mai știu.

EMISFERELE DE MAGDEBURG

Acest timp mâncat de spațiu,
Acest spațiu ros de timp
Sunt chiar viața mea: un limb
Al mișcării fără sațiu

În finit și in-finit,
Pe-unde curge și ne spală
Într-o trecere egală
A ta apă, Heraclit.

Ah, dar viața-nseamnă moarte!
Lumi ce una-n alta curg,
Emisfere, vai, deșarte

(Cum le-ai zis?) de Magdeburg,
Ce le-adună și desparte
Prins de joacă, Demiurg!

MORARUL DON QUIJOTE

Vine contabilul, intră în mine
Să se convingă dacă mai sânt,
Mă trage-n calcule fără rușine
Și îmi confiscă moara de vânt.

Doamne-al iluziilor, vine și vine
Vremea să-ți macini propriul mormânt,
Să sapi tranșee, să crești albine,
Să semeni grâul drept în cuvânt.

Se recalifică mitul în grabă,
Din vis se scoate sare și plumb,
Zăpada albă abia dacă-i albă,
Totul ce-i ieftin moare-acum scump.

Azi Don Quijote-i morarul de treabă
Care bea votcă, vinde porumb.

DRAGOSTEA DEFINITIVĂ

Din umbra lumii te-am desprins curată
Și-n ceas de taină, pe un vechi altar,
Ne-a picurat sigiliul dulce-amar
Al dragostei, peste viața toată.

Și-a fost să mor: o dată și-ncă o dată,
Am sângerat pe muchie de zar
Și m-am târât prin gropile cu var,
Ca să te am, iubire fără pată.

Mi-ești moartea cea dintâi – și-ultima moarte.
Și-n casa cea cu stâlpi de lumânări,
Ajunși la treapta neguroasei scări,
Mă voi ruga, nevrând a ne desparte:

Cunună iarăși, Bunule Părinte,
Aceste două tinere morminte.

FLORI DIN GRĂDINA RĂSTIGNIRII

În noaptea asta cu zăpezi pe sus
Când lumea-i pură, parcă-au nins-o mirii,
Iubita mea, eu, iată, ți-am adus
Flori roșii din Grădina Răstignirii.

Aș vrea să-ți spun, dacă mai are rost –
Paznicii-s morți și nici un martor nu e –
Că sus, pe crucea grea, ele mi-au fost
Nu crini, și nici garoafe – ci doar cuie.

De-atâtea ori mi-au înflorit în răni
Pe când ardeam – turlă de foc – spre stele!
Sunt flori de patimi și sunt flori de vămi,
Sunt cuiele crucificării mele.

Să nu te sperii – au miros ciudat
De cer ținut în umezeala grotei,
Miros de tot ce-am plâns și-am sângerat
Când te-am iubit sub stelele Golgotei.

Pot fi un semn că toate-s în zadar,
Că dragostea prăpăd ne-a fost și vină.
Primește-le, sunt ultimul meu dar,
Sunt vechi și aspre – dar produc lumină...

În noaptea asta cu zăpezi pe sus,
Când magii plâng spre steaua mântuirii,
Trezește-te, iubito: ți-am adus
Flori roșii din Grădina Răstignirii.

DUIOASA GHILOTINĂ

Eh, anii mei fără de vină,
Trecuți sunt toți, fără scăpare,
Ca fluturii prin lumânare,
Printr-o duioasă ghilotină,

Pe care Moartea zâmbitoare
Mereu o șterge de rugină –
Și nu pentru c-ar fi datoare,
Ci ca să-mi fie moartea lină.

Printre cuțitele-i ascunse,
Între cândva și niciodată,
Mi se prelinge viața toată

Spre-un cer cu stelele lehuze
Unde se văd morminte tunse
Precum recruții în armată.

PĂRINȚI LA MARGINEA LUMII

*Lemn sărac, ce scârțâi în salcâmi,
Și tu, iarbă, cu țărână-n gură,
Tot croiți de ani și săptămâni,
Spre-a le face haine pe măsură.*

Plânsă-i mâna, degetele-mi ard,
Când pornesc în noapte a vă scrie
Din singurătatea mea de brad
Exilat din munte în câmpie.

Mă îneacă neguri reci de fum
Și mă soarbe golul depărtării.
Voi ce faceți, bunii mei, și cum
Mai purtați cămășile răbdării?

Vă mai văd în vis adeseori
Stând cu umbra îndelung la masă
Și bând țipăt tulbur de cocori
Lângă zarea lumii friguroasă.

Știu că-n nopți de taină vă rugați
Unui zeu – să-mi mângâie exilul,
Și când ning colinde pe Carpați
Iar schimbați în candelă fitilul.

Vă tot pare că din depărtări
Vine-un negustor și strigă-n poartă,
Dar în carul lui cu lumânări
V-au rămas doar capete de soartă.

Și deodată sunteți mai cărunți,
Se-nmulțesc în pragul ușii carii,
Și-ascultați cum toamna-și strigă-n munți,
Prin noroiul veacului, ogarii.

Adormiți, lipiți lângă dureri,
Iar cocoșii vă vestesc din strane
Că din turma zilelor de ieri
V-a rămas doar Mielul din icoane.

COLUMBI DOMESTICI

Când bat musonii de bucătărie
Spre Indiile noi din farfurie,
La ora sfântă-a cinei, trec pe-aice
Flote de linguri, zei cu polonice,
Pe valul supei navigând alene,
Surzi la chemări, îndemnuri și sirene,
Pe calea mațului, care-i mai scurtă,
Pe-unde istoria face un fel de burtă.

Iar toamna, când se coace-n cer porumbul,
Toți se declară, rând pe rând, Columb.

FULAR DE-AZUR

Presimt amurgul roșu ce va naște
Viermi aurii în frageda zăpadă,
La masa lor trupul va fi să-mi cadă
Ca mielul blând între făclii de Paște.

Și numai moartea mă va recunoaște,
Căci voi purta armură de paradă –
Sângele meu sclipind ca o monadă
Prin iarba verde-a rugului de moaște.

Sub ferăstraie mici, tăiat în porții,
Va fi s-ajung, egal, la fiecare;
Din plânsul meu voi veți extrage sare,

Din răni – argint pentru inelul sorții.
Iar sufletul, fiindcă-a știut să zboare,
Mi-l voi lăsa, fular, la gâtul Morții.

HAMLET ÎN NOUA REGIE

*„Alte măști, aceeași piesă...”
M. EMINESCU, „Glossă”*

...Dar iar apare Hamlet, să ne spună
Că-i putred și în noua Danemarcă.
Și-ntreaga piesă reînvie parcă,
Trepdat, rolul cu viața se-mpreună.

Noii actori umplu aceleași scene,
Mulțimea speră, crede și aclamă,
Nici nu observă că-i tot vechea dramă
Cu-aceleași crime și-ntâmplări obscene.

Tocmai când piesa pare-a fi mai bună,
Și noul rege doarme în culise,
Și replicile-s toate interzise,
Și dogmele fac coadă la tribună,
Și visătorii mor striviți de vise –

Din nou apare Hamlet, să ne spună...

CAFENEAUA NEVERMORE

În cafeneaua zisă Nevermore
De două zile beau cu Edgar Poe
Un vin ciudat de roșu-indigo,
Și mirosim a ceață și a nor.

Dansează umbre-n ritm de rococo
Plutind prin metafizicul decor.
Noi stăm la masă și flirtăm ușor
Și cochetăm cu Dama de Caro.

O, Doamnă, ce superbă ești!

– Hi-hi...

– Ce ochi de-abis, ce coapse de neant!
Poate dansăm?

– Păi, vom dansa, oricum.

Și veseli bem din vinul tot mai gri
Pe care-l toarnă c-un surâs galant
Bătrânul Corb, în cupele de fum.

ALT CIFRU

De-atât noroi și-atâtea pete-n soare,
Albul cel pur trezește-n noi cunfuzii.
Își schimbă cifrul ploile și duzii
Și miturile-s bancuri ordinare.

Și ca-ntr-o preasfințită inversare,
Măsoară orbii, receptează surzii;
Și nu-s iluzii-n cartea de iluzii,
Și adevărul taie-n ocne sare.

Viermele-n fruct e-același veșnic mire,
Firul cu plumb de ceară acum pare,
Balanța lumii cade frântă-n mare.

Iar Dumnezeu, cuprins de-o presimțire,
Ros de-ndoieli, de spleen și disperare,
Renunță, trist, la propria zidire.

ARHIVELE GOLGOTEI (III)

În grotle de jos se văd lumini,
Aici se iau amprentele Ideii,
Se spală creieri, umblă fariseii,
Se împletesc de zor cununi de spini.

Sus, în salonul Treizeci de arginți,
E un conclav de voci grohăitoare
Ce judecă păreri, viziuni, popoare;
Cocoșii cântă ca ieșiți din minți.

Mai sus, în for, Pilat, șeful cel mare,
Stă la o masă-ntre bărbații spâni
Cu ochi de mort și boturi lungi de câini,
Și pune viza de crucificare.

Voi îl vedeți? E insul scund, ce are
Un fel de tic: se spală des pe mâini.

VOLATIL

Acesta-i Îngerul – orb și proscris,
Mă bate la mașina lui de scris,
Trecându-mă din ciorne pe curat:

Copil, adolescent, bărbat,
Ca pe-un poem fără figuri de stil,
Pur și frumos, dar parcă volatil.

RETRAGEREA ÎN SÂMBURI

Și care-i, Doamne, boala ce mă-nvinge,
De mă destram pe-aceste mări pustii,
Umflat de nori, pe ape de leșii,
Ducând pământ pe tâmple și meninge?

Moartea prin sânge-mi seceră făclii,
Ochiul mințit s-a dezvățat a ninge,
Anii mei tineri spânzură-n cârlige
Ca mieii fragezi în măcelării.

Un vechi păcat mă-ndeamnă din adâncuri
Să mă zidesc în somnul meu de viu,
Ca fructul care se retrage-n sâmburi

Până-i miroase carnea a pustiu,
Și nici nu știu: foșnește frunza-n crânguri
Sau iarba care-am început să fiu.

ADIO! NEVERMORE!

Trăim modern, murim în metru antic,
Murim de silă și murim oricum,
Și nici n-am reușit să fiu romantic
Prin gările acestui veac de fum.

Prieteni, nu mai arendați Colhide,
Pe-aici se-ntreabă absint și indigo
Și poezia-n noi se sinucide
Cu revolverul lui Arthur Rimbaud.

Sunt așteptat la o mazurcă veche
În săli de camfor, la cea doamnă Nix
Ce-mi va șopti ca târfa la ureche:
– Pe mâine seară, la Apocalips.

O, timp a fost și timp va fi și după
Ce vom dansa, pe rând, la acest bal.
Se va vorbi de mine ca de-o cupă
În care-a fost, ba nu, n-a fost cristal.

Vechi continente se scufundă-n ceață
Și nici nu știu dacă mă nasc sau mor.
Oricum, ne vom vedea în altă viață.
Adio! Pe curând! Sau Nevermore!

VIZIUNE CU MAMA

Tot te mai văd la geamul dinspre lume
Stând ca și-atunci, în noaptea de colind.
Visezi iar rău... Mă vezi pe-o apă-n spume...
Bătut în cuie parcă și murind.

Nu poți să-adormi, și-n noaptea tot mai lungă
Te-ncearcă-un gând pustiu, și tot ascuți
Cum trece toamna asta ca o rugă
Murind pe tâmpla brazilor din munți.

Un înger orb se zbate-ntre obloane,
Și parcă-un gol te soarbe, nu știu cum.
Smerită-nalți privirea la icoane
Spre un lîsus îngălbenit de fum.

Rămâi așa, cu gândul tot la mine,
Tăcută și zidită-n necuvânt.
Doar mâinile ți se-ntâlnesc străine,
Ca două șoapte aspre de pămînt.

PASTEL CIVIL (II)

În vechiul Pom primordial
Mărul miroase a final.

Lumina-i veche și-a plesnit,
Magii sunt tunși și puși la zid.

Și mort e Mielul din altar,
Și bate-n seri un vânt de zar,

Și nordul vrea să fie sud,
Și ceasu-n turnuri este ud.

Câini de cenușă și neon
S-aud lătrând în Babilon,

Când se arată, scris pe zări,
Marele Zero-n depărtări.

Mesia care-a fost văzut
Plângând sub stelele de lut

Se reîntoarce, trist, în mit
Pe postul vechi de răstignit.

RUINA FOSTELOR VENEȚII

În ochii mei s-au scufundat Veneții,
Din carnea oarbă mi s-a scurs misterul
Cum dintr-un vultur mort se scurge cerul.
Și plopii mă întreabă vineți: ce ți-i,

De se-nroșește apa și etherul
Cum treci bolnav și plângi în turnul ceții?
Veacul modern îmi dă cu-amurg pereții,
Făclia morții-mi picură reverul.

În curți de sclavi plâng anii mei – auzi-i! –
Îmbrățișați cu ultima ninsoare;
Nici nu mă mir, nici nu mai trag concluzii,
Mă răstignesc pe fracții ordinare.

Copilul pur din mine iată-l moare:
Un spasm de fulgi, un hohot de iluzii.

MESCHINA MOARTE

Cu pas ușor, aud cum Moartea
De-a lungul sângelui meu trece.
Din cinci în cinci, din zece-n zece,
Mor anii mei, sporindu-i partea.

Și cu bănuții lor petrece
Prin crâșme, cheltuindu-mi soartea,
Lăsând un semn de fum în cartea
Vieții-mi, sub sigiliu rece.

Vai, Moartea, ea, care mă vinde,
Miliardară-i de morminte,
Dar tot o văd râvnind la banii
Mărunți (nici să-și achite nota)
Ce speră să-i aducă anii,
Anii mei plânși de pe Golgota.

PUMNAL COCLIT

Ca un nomad îmbătrânit la foc,
Îmi lustruiesc, pumnal coclit, destinul.
Steaua-mi de mult și-a consumat seninul,
Din înger mi-a rămas doar un chiștoc.

Norocul mi-a murit chiar în ghioc,
Și viața mi se-acrește precum vinul;
Sufletul meu, naiv și ventriloc,
Stă-nchis în trup și plânge ca străinul.

Și nimeni nu-i în locul meu să moară.
Trupul îmi plânge-ntre oglinzi, sedus
De-un ochi noptos din cerul presupus,

Închiriind în somn, seară de seară,
Scândura patului cea dulce-amară
Soră cu lemnul crucii lui Iisus.

MIEL PASCAL

Oricât mi-ai pune miere peste rană,
Eu, Doamne, a mă vindeca nu pot
De boala timpului, și mor de tot,
Și mă subții ca sfinții din icoană.

Apa în care m-ai lăsat să-not
E tot mai neagră, mai nepământeasă;
Și ploi de foc m-alungă, ca pe Lot,
Și parcă-aud și îngerul cu goarnă.

Și nici un semn nu-i dinspre veșnicie.
Timpul se surpă-n mine ca un mal,
Moartea se-aude fluierând în vie.

Sângele meu e blândul miel pascal
Păscând în zori prin crângul ideal
Și care, vai, nu știe, nici nu știe...

INFERNUL

(viziune nouă în alb-negru)

Tot dau cu var Infernul, peste smoală,
Doar o să-nceapă să miroase-a Rai,
Dar albul convertit în negru, vai,
Obține noi nuanțe-n tencuială.

Și scena pare și mai infernală:
Văd diavoli cu aripi și evantai,
Văd îngerii de noroi și mucegai,
Și adevăru-n dinți cu o zăbală.

În viziunea prinsă-n zugrăveală
Se-arată nunți pe-o margine de Stix,
Soarele-i verde, mocirlos și fix,

Hazardul scund poartă pantofi de gală;
Maria ține-n brațe-n catedrală
În loc de pruncul sfânt – un crucifix.

CIMITIRE VII

Acești irozi azi nu mai taie prunci,
Ei taie tot ce poate ține minte.
Acești irozi au și primit porunci
Să taie toți strămoșii din morminte.

Ci-acești irozi nu au de unde ști
(Acești irozi au intuiția proastă)
Cum noi îi îngroparăm, zi de zi,
În osul nostru și în carnea noastră.

Acești irozi se fac a nu vedea,
Acești irozi nu vor să ia aminte
Că Burebista doarme-n tâmpla mea,
Că Eminescu-mi curge prin cuvinte.

Ei rămă sat cu sat și deal cu deal,
Hăcuie cruci și răscolesc altare,
Dar nu e de găsit nici Decebal,
Nici Dragoș Vodă, nici Ștefan cel Mare.

Noi suntem, iată, cimitire vii,
Noi suntem piramide umblătoare,
Tot neamul de Ioni și de Marii
Zidit e-n noi, în toți și-n fiecare.

Ei în zadar cotrobăiesc prin gropi
Și taie țigve, înecați în fiere –
Nouă ne ard făclii de Paști în ochi,
Noi mirosim a stea și-a Înviere.

Noi învățăm din nou, aici, să fim,
De viața noastră ține cont Vecia.
Sus în Carpați ning flori de vicleim,
În ieslea lor se naște-acum Mesia.

ÎN MINE, JUDECATA DE APOI

Mă bate iar neantul și cenușa,
Sunt trist, și e târziu, și-aș vrea să mor,
Mă strâng pereții și mă latră ușa
Și mâinile-mi se frâng a ultim zbor.

Iubita mea, destinul nu ne iartă,
În drama lui ne-a mai rămas un rol,
Un greier slut ne cântă chiar în vatră
A despărțire parcă și-a pârjol.

E-un timp al cărnii ruginind în cuie
Când mor principii și se sting iubiri,
Și-al dragostei ce parcă-a fost și nu e,
Și-al porcilor ce râmă prin psaltiri.

În palma mea, pe liniile vieții,
Trec spre Golgota trenuri lungi de var.
Le-auzi tușind pe șesurile ceții?
Vezi moartea în tunică de acar?

Mi-s simțurile aspre și sărate,
Poți să le faci căpestre pentru cai.
Și când respir – respir singurătate,
Și-abia mai știu lumina ce erai.

Și când gândesc – gândesc apocalipsă,
Sânge de miel îmi pare apa-n căni.
Iar tu nu-mi ești decât doar steaua fixă
Pe care o extrag mereu din răni.

Pe limbă-mi cresc bureți și solzi de pește,
Creierii-mi ard și nervii îmi sunt goi.
În capul meu sălbatic se trezește,
Urlând, chiar Judecata de Apoi.

ION A ÎNVIAT!

Hei, cine-mi umblă-acum pe la strămoși?
Cine-mi încearcă osul spre-a mi-l frânge?
Mormintele lor sfinte, de Christoși,
Mi-au fost adânc însămânțate-n sânge.

Strămoși de schimb? Ei nu pot fi schimbați!
Ei suntem Noi – și-avem mereu cu toții
Grupa de sânge-a munților Carpați
Și-aceeași dramă-n sfâșierea roții.

Voi nu-i simțiți în miezu-acestei pâini?
Sunt ei, umilii: moșii, tații, unchii.
Mi-e trupul năpădit de-ale lor mâini
Și-i simt în osul tâmplei și în unghii.

Ei au hrănit acest pământ de flori,
Ni s-au prelins în lacrimi și bucate.
Cu munții lor întregi suntem datori,
Cu râurile, ce ne-au fost scurtate.

Mormintele lor, iată, au dat rod,
Crucile plâng, în noi, și se revoltă;
În șirul lor neîntrerupt mă-nnod –
Și sângele îmi freamătă-a recoltă!

Golgota lor ni-i rană și blazon,
Iar noi suntem acum semănătură.
Mâncăți și beți – e trupul lui Ion,
Chiar trupul lui îl duceți înspre gură.

Ce pâine neagră și ce grâu ciudat
Din vechi străfunduri iese în afară!
Bat clopote... Ion a înviat
Și s-a născut – prin noi – a doua oară!

Strămoși de schimb? Ei nu pot fi schimbați!
Ei suntem Noi – și-avem mereu cu toții
Grupa de sânge-a munților Carpați
Și-aceeași dramă-n sfâșierea roții.

MORTUL DIN TÂMPLE

Dragostea noastră – clopot de brume,
Noi suntem două dangăte reci.
Doamnă, se face frig peste lume
Și-oricât ai vrea să vii – tu doar pleci.

Bat pe întinderi nori de leșie,
Vin să ne-ncerce vânturi din nord.
Ce-a fost să fie – n-a fost să fie,
Ducem în tâmples câte un mort.

Cade ninsoarea cu frig și boală,
Apar străjerii primelor vămi.
Spune s-aducă ceară și smoală
Ca să ne ungem morții pe răni.

E-o despărțire parcă în toate,
Pier aștrii nopții din trei în trei.
Clopot de taină bate și bate:
Panta rhei, panta rhei, panta rhei.

Niște contabili ne tot adună
Unul plus cellalt, și-apoi ne scad
Și ne-nsumează iar împreună
Sub o aceeași cruce de brad.

Tot ce ne ține e-această dramă,
Crucea sub care iată ne-am frânt.
Ding-dang-ding – se aude la vamă
Clopot de brume sau de pământ.

Dang-ding-dang, sună lung... Și din tâmple-mi
Pleacă corăbii spre nici un port.
Ce-o să se-ntâmple – să se întâmple,
Mortul din mine, doamnă, -i chiar mort.

ÎNCHIDEREA ÎN CERCURI

S-a mai închis un cerc. A câta mie?
Azi, ieri și mâine, vineri, luni și miercuri
Sunt simple cercuri. Mă închid în cercuri,
Mă soarbe o banală geometrie.

Ați auzit ce mi se-ntâmplă mie,
Tu, soră iarbă, și voi, lupi și iepuri?
Mă-nchid în cercuri verzi, ca-ntr-o magie,
Și cheile-s la ea, la Sfânta Miercuri.

O singură ieșire-ar fi: prin centru.
Dar stă în el Bătrânul Geometru –
Păianjenul cu cruce, care vede
Pe-ntreg cuprinsul lumii perimetru.

Un cerc se-ncheie, altul îi succede.
Cum vom ieși din ele, Arhimede?

ÎNGER PRINTRE GĂINI

Frumusețea mea mănâncă paie,
Plânge peste groapa cu siloz,
Mi-ar intra de-a dreptu-n măruntaie
Să extragă idealul roz.

Spectatorii-n piețe o aclamă,
Toarnă-n ea petrol, îi pun fitil,
Până-i scot pe gură, de reclamă,
Un Shakespeare algebric și util.

O seduce zilnic un contabil,
Și din cuplul lor, adeseori,
Ba se naște un pian rentabil,
Ba Veneții lărmuind de ciori.

Sângele-i de-azur, cândva romantic,
I-a fugit din carne și din mit...
Du-o, Doamne, iar la corul antic
S-o descânte, bag-o sub cuțit,

Dă-i jăratric, fă-o să mai plângă
Pe Parnas, așterne-i pat de crini –
C-o să moară, tristă și nătângă,
Ca un înger orb printre găini.

ULTIMA ȘANSĂ

Miroase-n jur a zaruri aruncate,
Noroii urcă, drept fitil, în lămpi,
Îmi fierbe beznă-n cap și iad sub tălpi,
Un semn al degradării e în toate.

Poate s-a frânt cumpăna lumii, poate
Greșit a fost divinul Tău șablon?
Pe limbă simt un gust de Babilon
Și simt apocalipsă-n dinți și-n coate.

Dă-mi, Doamne, șansa de-a ieși-ntr-o seară
C-un plug de lemn, c-un colte de mamut,
Să ar civilizația de-afară,

Să semăn lumea ca pe-un deal de lut,
Să luăm totul de la început
Sub ochiul tău divin – ultima oară!

ETERNA DANEMARCĂ

1995

PISICILE APOCALIPSEI

Primăvara când Dumnezeu se lasă
electrocutat de seve
se aud în nopți pisicile Apocalipsei:
miau-miau realitatea prăsindu-se pe acoperișuri,
miau-miau dezastrele cu mustăți de pisică

Pe străzi, printre lăzile de gunoaie
bate un vânticel subțire
dinspre Vechiul Testament
aducând miros de geneză putrezită,
din infern răzbate până la noi
duduitul aproape familiar al cazanelor încinse
Flăcări albe, roșii, portocalii –
pisicile par îngerii veniți
din lumea de sus sau de jos,
de la fosforul din ochii lor
în curând ne vom aprinde țigările,
nu va dura mult
și ele ne vor lepăda puii în prag
ca pe-o meritată ofrandă

Cu binecuvântata emoție de dinaintea evenimentului,
din mărul biblic
va ieși fermecătorul vierme de-argint
anunțând sărbătoarea,
noi vom fi veseli, aproape fericiți
adormind cu Apocalipsa în brațe,
miorlauuu

MAȘINA APOCALIPTICĂ

La drept vorbind, iubit cetitor, mă și tem
să te invit în atelierul mecanic
al acestui poem
pe cât de lucid pe-atât de halucinant
căci aici și acum, Domnul Abis și Prințul Neant
vor pune în funcțiune,
după un scurt repaos,
mașina de fabricat absurd,
mașina de fabricat haos

lată-i așadar răsucind șuruburi
mișcând nevăzute pistoane
mici scripeți ai istoriei contemporane
până când – priviți – roți dințate
se-mbucă și crișcă
și minunea învie, „comedia se mișcă”!

Oho, duduie cazanele, roțile interioare
acționează roata cea mare –
și ca din beznă, umed de ceață,
întreg Babilonul mi-apare în față

iată o țară în care morcovii și cartofii
cresc pe cupola aurită a Sfintei Sofii
iată-o câmpie minată cu focuri de moaște
prin care Aristofan mână cârduri de broaște

iată un zeu într-un castel de urzici
cu aureola mâncată de viermi și furnici

iată o plombagină cu fețele-aburinde
multiplicând zi și noapte morminte

iată o fântână topindu-se de sete
iată-l pe Galilei încolțit de comete

iată cuțitul cununat cu rugina
iată bufonul iubindu-și regina

iată niște iepuri de casă dormind într-un mit
iată o priză îndrăgostită de-un scurtcircuit

iată îngerii de lux, iată stele de-alcool
iată Evul Mediu dansând rock-n-roll

iată roțițe cu zimți, dulapuri de-argint, sertărașe cu
lumânări
turnuri cu scări, turnuri fără de scări
forfecuțe de os, lentile roz, ceasuri stricate
năsturei de duzină grupându-se în sindicate
cutii cu zaruri, râșnițe de cafea, becuțe, focuri de
iască –
toate amestecându-se într-o dezordine îngerească
în imagini schimbătoare, caleidoscopice
(ah, ce nebunii, ah, ce iluzii optice!)

iată culoarea roșie putrezind în păunii de gală
iată un cartof în care crește piatra filozofală

iată păianjenul țesându-și plasa
în care cădea-vor mirele și mireasa

iată o biserică trasă pe roți
de triburi păgâne de vizigoți

iată în amurg trecând o fanfară
pusă-n mișcare de-o roată de moară

iată o mânăstire plânsă și-nlăcrimată
iată munții Carpați trași în judecată

Și în sfârșit iată-o corabie curtată de tangaj
după care, iată-te și pe tine, iubit cetitor,
apărând în peisaj

prins în mecanismul meu delirant
alături de Domnul Abis și Prințul Neant
care îmi fac semn să închei poemul
ca nu cumva, de prea multe imagini,
să se deregleze sistemul
de semne și numere criptice
al superbeii Mașini apocaliptice

BULDOZERUL

Tu îmi ceri să scriu
poezii frumoase,
dar nu vezi că din frumusețe n-a mai rămas nimic:
e ca și cum i-aș pune propriului mormânt
papion verde,
e ca și cum mi-aș trage peruca lui Mozart pe cap
și aș ieși să salut secolul care trece

Încerc să scriu,
dar mă pomenesc curățind în ritm dactilic
cartofii,
vreau să gândesc,
dar ideile mugesc ca vitele în abatoare

Oare vântul care mișca atât de armonios frunzele
a amestecat brusc valorile
sau tu, Doamne, ai îmbătrânit
și începi să confunzi noțiunile,
căci iată: vara nu mai este vară,
copacul nu mai este copac,
mlaștina se dă drept copie a mării,
goarna se pomenește în zori altoită pe pian
și, ca o dovadă a firii tale dialectice,
vine buldozerul să mă convingă
de farmecul romantismului său fuciar:
prrr-poc prrr-poc prrr-poc
rrrr rrrr rrrr –

și, Doamne, n-am nici un motiv
să nu-l cred

ULTIMA MOARĂ DE VÂNT

Quijote modern neconvertit la nici o religie,
iei în arendă ultima moară de vânt
hotărât să îmbătrânești
pe acest deal costeliv sfârtecat de cârțițe
unde pasc doar caprele și cometele
așteptând vântul apocalipsei
care speri să-ți aducă profit,
îngânând melodia plusvalorii
dimineața și seara,
seara și dimineața

N-a mai rămas mult
și vei începe și tu să prosperi,
o făină enigmatică va umple valea lumii săracă,
moara va hurui neconținut
măcinând numai dezastre și dezastre,
dezastre și dezastre,
făină roșie pentru pâinile Judecării de Apoi,
până când într-o zi,
bătrân magnat al himerei,
vei muri sfârtecat de elicea sălbatică
descoperind abia atunci cu uimire
că moara ta
există cu adevărat

FEBRA AURULUI

La 42 de ani lui Einstein începuse
să-i însurească mustața

La 42 de ani tu
mai aluneci printr-o Alaskă imaginară
scuturat de febra aurului, gata să-ți lași
scheletul alb-trandafiriu
lângă foc pe zăpadă

Viața nu te-a învățat aproape nimic
patul tău e o sanie trasă de câini
prin preeriile unei cămăruțe de trei pe patru
râul Mackenzie îți curge prin bucătărie
sunt zile când comunici cu realitatea
doar prin țevile de canalizare
când te bărbierești în oglindă ca într-o copcă de apă
din vorbele tale ciudate
băștinașii aprind focuri în fața blocului

Noapțile cad rezezi și scurte. Frica dă naștere
la viziuni
gustul înfrângerii îți ațâță pofta de viață

Vierme al Nordului, în față
cu harta unui continent dispărut
îți bei ceaiul încălzit la foc de licheni
șe te gândești că viața nu te-a învățat aproape
nimic
că aurul poate nici nu există

Cu balotul în spate, cu chibriturile ude
mâncând poame de baltă și ceapă de trestie –
astfel înaintezi
printr-o Alaskă imaginară
Dezamăgit dar încă destul de încrezător
te încui în casă și bați câmpii
călărești caii verzi de pe pereți până la istovire
lingi aurul de pe cotoarele cărților
gata să inventezi din oasele tale albite
o nouă paradigmă a gloriei

LA CURTEA MĂRULUI DE SMARALD

La curtea Mărului de smarald
Viermele avea statut de herald
aflat în slujba Doamnei Apocalipse
și făcând în jurul ei grațioase elipse
mișcându-se dinspre coajă spre miez
și înapoi, ca într-un vals vienez

În întreaga împărăție a Noului Babilon
numai Viermele purta papion
ca blazon al stirpei sale cavaleresti

Eu sunt, el este, tu ești
și suntem în așteptare de vești
pe care numai el ni le poate-aduce
la coborârea de pe cruce
sau în paturi verzi de morminte
„nu râde, citește nainte“

Oho, când își arăta el fața și epoletul
se oprea-n săli de bal menuetul
și domnii în fracuri și cu jobene
aveau tresăriri de sprâncene
și doamnele ușor maniheiste
plângeau cu nasu-n batiste
și domnișoarele în bluze de chimono
visau câmpii de corbi la Waterloo

Cum locuia singur în turn de mătase
domnul Vierme avea și-aventuri amoroase
cu grațioasa Domnișoară de Gri
căreia nu-i plăcea să conjuge verbul *a fi*
pentru formele lui neregulate

Ah, noaptea ros de singurătate
el îi scria cu litere gotice, ca de psaltire
interminabile scrisori de iubire
(pe trupurile noastre, pe oase
ca pe niște pergamente frumoase)
pe care domnișoara bătrână și cam senilă
le citea de pe tăblițe de-argilă
savorând expresiile ușor franțuzite
ce-i atâtau pohtele și o duceau în ispite

Seara, după rigorile mesei
Heraldul purta insigna Prințesei
anunțând din trompeta-i subțire
începutul noilor turnire
și numele învingătorilor
de la marele circ al erorilor
unde cavalerii cu spada
se grăbeau să înflorească zăpada,
ca pe-o imaculată scrisoare,
cu sângele lor roșu și cald...

Ah, ce idilă, ah, ce fast, ah, ce splendoare
la curtea Mărului de smarald!

APOCALIPSA TRECEA PRIN OGLINDĂ

Într-o zi de joi sau de luni
când Apocalipsa trecea prin oglindă
cei mai curajoși dintre noi
și cei mai nebuni
s-au aruncat în apele ei ca s-o prindă
– Uite-o cum trece acum prin dreptul lunii
strigam, are forma unei piramide,
legați-o și coborâți-o pe funii.
– Ne scapă, are forme fluide

Uite-o acum stând ca un zeppelin
agățată-n copac
dați mai iute o cange,
acum e-o balenă – n-o lăsați să treacă-n alt veac

acuma-i în Nil,
oho, acuma-i în Gange

lat-o pe mare,
ba iat-o în soare
iat-o la gâtul secundeii
strigam, alergând pe-o dungă de zare:
unde-i ea? unde-i?

Grăbiți-vă, n-o lăsați prea departe să treacă
să nu supărăm lumea greacă
fiți atenți la harpoane
copii ai lumii contemporane

S-o prindem degrabă
să-i punem belciug
să-i scoatem lapții, s-o ardem pe rug
s-o împrejmuim iute cu garduri
să-i confiscăm locomotiva cu aburi
s-o întrebăm cine e și ce vrea
huo, mama ei de cățea
să ne spună ceva despre zei
să-i scoatem din burtă orașul Pompei
să-i fluturăm ușor din batistă
să ne spună dacă există
să-i măsurăm coada cu-o riglă
să facem din ea țiglă
s-o afumăm cu ceară și păr de câine
s-o întrebăm dacă azi
dacă mâine...

SPLINA PORCULUI DE CRĂCIUN

Ehei, cine își mai amintește acum
 întrebările Sfinxului
 când miturile nu sunt decât
 dulci pastile pentru cei ce suferă de insomnie și
 plictiseală,
 când în zilele de duminică Oedip poate fi văzut
 în curtea azilului de bătrâni
 așteptând nerăbdător ora prânzului
 fericit că s-a inventat un nou alfabet
 pentru orbi

Visul nu ni se mai dă decât în rate lunare,
 metafizica s-a scurs ca sângele
 din carnea obosită-a materiei:
 întorci capul și descoperi deodată
 că îngerul nu mai vine zburând
 ci coborând pe funie,
 seara confunzi religia cu frigiderul,
 demontezi sonetele lui Shakespeare
 ca pe niște mici mașinării sentimentale
 și abia dacă îți poți stăpâni bucuria
 când descifrezi în splina alungită
 a porcului de Crăciun
 semnele apocalipsei—
 saluit, mon lecteur, cum ți se pare?

CALUL-REPTILĂ

Oare ce mai fac cail troieni
acum când zidurile cetății s-au dărâmat?

Destituiți din mit,
uitați până și de Ulise,
se uită cu mirare la plugul descoperit abia de curând,
la slinoasele hamuri domestice,
dar condiția de cal îi refuză

Ehe, unde e vremea
când săltau glorioși în linie frântă
pe tabla de șah a destinului
printre pionii risipiți pe pătrățelele roșii, de sânge,
când dădeau discret din cozile lor de lemn
pe la petreceri și foruri,
printre rândurile de ziar, pe sub ziduri?

I-ha, cât de iscusit știa limba lor de lemn
să corecteze gândirea filozofului rătăcit,
cum mai știau ei, cu numai un nechezat,
să ne strămute la polul nord
spre a ne spune povestea fericirii universale
I-ha, cât de sublim știau ei
să se înghiță unul pe altul
succesiv, într-o binecuvântată ordine ierarhică:
un cal mai mic înghițit de un cal mai mare, înghițit
de un alt cal mai mare, înghițit de un alt cal mai mare,
înghițit de un alt cal mai mare –
o înlănțuire de cai devorându-se reciproc,
formând un cal neterminat,
un cal-reptilă,
cu începutul în Homer,
i-ha!

Jumătate în această viață, jumătate postum
 lunecam pe ferăstraiele secunde de-acum
 și mă întrebam, înecat în fumul subțire:
 unde-ți sunt, sire,
 mușchetarii sentimentelor de iubire?
 ce-amurguri și-au subțiat trena
 peste zilele tale strălucitoare ca trăsurile de Viena?
 în care piețe, la care tarabe
 ți se împart oasele pe silabe?

Dar în loc de răspuns, în față și-n spate
 se auzeau doar pocnetul zarurilor aruncate
 râsul de clopoțel al Damei de Caro
 lustruind pereții în cazino
 Îngerul meu de duminică (Îngerul de circumstanță)
 semăna tot mai mult
 cu o ușă cu clanță
 care, când se deschidea, dădea Dincolo
 spre-un cer verde sau poate galben sau poate gri
 unde stau la o masă
 cel care-am fost cu cel ce voi fi
 adormiți în jilțuri de iarbă, zidiți între perne
 cu fruntea citită de Magnificul Vierme
 ca pe-un verset știut pe de rost...

Cum voi fi, Îngere, când abia dacă-am fost?

CAVALERUL ÎNZADAR

Abia ne așezarăm la jocul de zar
când iată-l și pe Cavalerul Înzadar
invitat în carte
la rugămintea lui Napoleon Bonaparte
(nu cumva, zice el, îndelungata-i lipsă
s-o indispună pe Doamna Apocalipsă)

O, când dădea el cu zarul
se stingea în Alexandria farul
și prințul Ashurbanipal
cădea ca secerat de pe cal
și adolescentele mioape și fără de sutiene
erau cuprinse de spleenuri baudelairiene

Pe străzile Noului Babilon
pe unde mai strălucesc urmele lui Makedon
și unde zidurile sunt cârpite
c-un fel de ferești
uite-l plimbându-se în treispe calești
trase de cai de-argint și mătase
de la unu până la șase

Și-alături de el, oho,
uite-o și pe indefinita culoare Indigo
cea care lustruiește zarurile pe fețe
mai curând cu mister
decât cu tristețe

LOCOMOTIVA STEPHENSON

La capăt de linie
în spatele depozitului de cherestea
am văzut-o pufăind, tușind spasmodic cu burta umflată
de aburi
Semăna cu o reptilă arhaică
părea o omidă neagră lunecând unduos pe limba
industriei

(Ce-i acum viața ta
dacă nu chiar această locomotivă cu aburi
înaintând spre muzeul sentimentelor demodate
cu roțile roșii strălucind pe șesurile literaturii
prin gările celei mai glorioase provincii?)

Era frumoasă și tristă, în faruri
i se vedea lumina ochilor mei
în motoare cutreiera sângele meu fantastic ușor obosit

Ducea 14 vagoane („bielă-manivelă” – tren-sonet)
în care se vedea tinerețea mea
adunată-n baloturi ușoare

LEGEA VASELOR COMUNICANTE

În orașul supranumit Nevermore
bătrânii aveau umbrele de sticlă
și stelele erau umflate de gaze și clor

Pe-aici în duminicile mai răcoroase, îngerii
o plimbau pe Doamna Apocalipsă în lectică
dinspre centru spre margine
prin toată Valea Plângerii
și înapoi, întocmai cum umblă gândirea
prin dialectică

Doamna Apocalipsă devenise o prezență familiară,
o salutau
copiii și vârstnicii, bătrânii și femeile
numind-o respectuos „dona” și „frau”
în timp ce ea cutreiera străzile, parcurile și aleile

Dar de la o vreme
în turnul primăriei
se arăta noapte de noapte
ochiul plâns al Mariei
și nimeni, nici arhivarii nici pompierii nici cerșetorii
nu cunoșteau motivul
de ce lucrurile au început să-și arate brusc negativul –
copacul devenea un fel de infra-copac
pisica – anti-pisică

De sus curgea muzica sfârșitului de veac
din ceasuri vechi cu secunda antică
în ganguri în mansarde în ferestrele din zid
lucra o mașină de fabricat vid
o ceață verde se lăsa egală
în arbori în pietre în plante
(Doamna Apocalipsă însușise bine la școală
Legea vaselor comunicante)

Dar pentru că în acest poem
se simt ușoare tente suprarealiste
nimeni nu acorda prea multă importanță
unor întâmplări ca acestea,
mai mult sau mai puțin triste

În orașul supranumit Nevermore
cu crini algebrici și miei păscuți de iarbă
fiecare cetățean își vedea liniștit de treabă
cultivându-și cu grijă cancerul și cartofii
și ignorând ușor ieșirea la mare,
Îngerul și filozofii

POEMUL HIDROLOGIC

Tocmai când mă părăsea inspirația
și scrisul picura anevoie
ieși din mașinăria poemului Noe
tăind grăbit orizontul
pe locul unde albăstrise cândva Helespontul
și venind către noi
cei amenințați de ape și ploi

Cum l-au simțit,
ploile au prins să-l latre ca niște cățele
lehuze, întărâtate și rele
păsările cerului și lighioanele
se ațineau din urmă-i cu miile și milioanele

Pistoanele poemului aveau bătăi neregulate
de aceea poate, ah! de aceea poate
prea mulți nori se ridicaseră pe zări
și prea crescuse nivelul apei în râuri și mări –
fapt alarmant pe care
Noe îl constată de îndată ce se uită
în oglinzile interioare

Ecranul sentimentelor mele îi arăta
o lume de sticlă, de nichel și mucava
cu stele oxidate, cu ape acide
în care norii păreau Atlantide
cu orașe suprapuse, cu primăveri machiate, cu raze
gama și beta
la care ne preparam dimineața omleta

cu mere aurii în care Domnul Vierme în frac
cânta la clavecin aria sfârșitului de veac
cu mълuri, gunoaie, benzină, clopotnițe, poduri
cu zeii meciurilor de fotbal trecând în exoduri
cu ploii nevrotice, portocali de plastic, femei-biciclete,
lei cu capete de miel
cu plânsul lui Ezechiel
o, cu plânsul lui Ezechiel...

– Manometrul poemului tău e defect,
zise bătrânul c-un zâmbet suspect
și cu ochii aburiți de cețuri albastre,–
nu indică defel cotele lacrimii voastre

și nu lipsește decât o singură picătură
ca apa să vă intre în gură:
ai neglijat, cum se vede,
principiul lui Arhimede

Și-acum să trecem degrabă la fapte
chiar dacă-i frig în poemul tău, chiar dacă-i noapte
dă mai încet mașina asta infernală
și programează ceară și smoolă
(sau, cum le ziceți voi, cuvinte de ceară și smoolă)
calculează cât a mai rămas din uscat
fixează pe hartă muntele Ararat –
nu-i timp de pierdut
să dregem iute arca
și fii atent la pompe, nu vezi cum urcă apa?
E-hei, cum urcă apa!

SILOGISMELE LUI ÎNZADAR

Tânăr încă și încrezător
 ca Alexandru dormind pe-un pat
 de broaște țestoase-n deșert
 te iubești cu lucrurile în oglindă
 și-aștepți – în zadar – să se desprindă
 lebăda dintre funingini
 să crească nufărul pe lătratul câinelui

Uiți că miracolele de mult sunt
 un mănunchi de chei zornăind în mâna destinului
 că ție nu ți-a fost dat să cunoști
 fascinația realității ci chiar realitatea:
 sabia îndrăgostită de cap
 gustul dimineții ca o sulfură de plumb cenușie
 fierea și rânjelul zațul și drojdia
 și toate urdorile biologiei

În zadar stai baricadat în Turnul Silogismelor
 nimeni și nimic, nici un scripete, nici un sistem de oglinzi
 nu poate schimba ordinea
 Mecanismul funcționează ireproșabil:
 pentru vecie ochiul rămâne cununat cu plânsul
 cârțița se naște cârțiță
 celui abandonat pe mare îi cresc până la urmă branhii
 și chiar acum în timp ce îți faci socoteala
 cum să-ți închei mai bine poemul
 pe uliță copiii mână cu bățul
 cercurile frumuseții
 ce-ți sar de pe gură oricum

PEISAJ CU O ROTIȚĂ DINȚATĂ

De la un timp în orașul Nevermore
populat de câini și hingheri
străzile duceau spre nicăieri
în jur mirosea a orient și-a zei de stearină
călăii se numeau, elegant, mecanici de ghilotină
și în fiecare dimineață întrebam aiurit:
nu știți: mai trăiesc sau poate-am murit?
ziua de mâine a fost azi sau va fi ieri?
dar în zadar:
câți oameni atâtea păreri

– Fiecare cu apocalipsa lui,
ziceau unii, destui
fiecare visându-și seară de seară
o apocalipsă de lux așteptându-l la scară
o apocalipsă philips cu video și bar
o apocalipsă ediție de buzunar
o apocalipsă verde, roz-bombon, în carouri

În băncile cu ferestre ovale ca niște zerouri
se prăseau rublele cu guzganii
„ce-am de pierdut? doar anii, numai anii“

Pe la colțuri de străzi, la câte-o răscruce
strălucea tinerețea mea răstignită pe cruce
În spațiile de jos, de-acool și plictis
Doamna de Gri și Domnul Abis
cântau la un pian
cu claviatura din oasele albe de câine
ale zilei de azi,
ale zilei de mâine
lieduri roșii de-amurg abisale
pentru voi, dulci șurubașe sentimentale

În cușca pieptului meu, Corbul lui Poe
alegea secundele verzi de secundele indigo
ca pe niște microscopice ouă
ale cifrei șapte
ale cifrei nouă
potrivind viața mea ca pe-o rotiță dințată
în marele mecanism
al lui nimic – niciodată

ROBINSON CRUSOE

Bătrân de ani dar tânăr ca dezastru
ieșeam din tinerețe ca dintr-o apă tulbure
Naufragiat în mijlocul oceanului
visam la paiul înecatului
vâsleam pe-o scândură glorioasă desprinsă
din corabia ce n-a mai atins Continentul

Cu fața sărată, cu buzunarele pline de cenușa civilizației
călare pe butoaie de rom, pe baloturi de tutun
cu hărțile ude – ajungi la țărmul
acestei insule, purtat de curenți:
arhivele zilelor sunt salvate
oglanda realității e doar ușor aburită
gravitația copacilor mai atrage primăvara
furnicile – ehei, dar adio,

adio, voi, castele albastre din Spania
seri parfumate strălucind ca niște hoteluri de lux
prieteni devotați lustruind fermoarele gloriei:
copilul din mine nu s-a mai însurat
cu regina furnicilor
tinerețea mea n-a umilit bibliotecile

Naufragiul m-a făcut în sfârșit fericit:
proprietar al unei insule închise între patru pereți
(pustie dar cu comodități: baie, bucătărie, WC)
ajuns un fel de Robinson confuz
mulgând capra de var a tavanului
departe de mila publică – îmi cultiv în palmă orezul și
singurătatea
seara valurile generoase îmi aduc la țărm
biblioteci de scoici și languste
dimineața îmi tipăresc pe coji de portocale ziarul
ignorând cifrele, veștile, pasta de dinți și prezervativele
împăcat și fericit – fără să mai aprind focuri pe țărm
fără să mai aștept semne, scrisori
dispus să încep a-mi scie,
cu degetul pe valuri,
viața din nou

CORBII DE LA WATERLOO

Pentru că în memoria mașinii de scris
rămăsese o doză prea mare de-abis
și-un sentiment indigo –
au apărut pe neașteptate
corbii de la Waterloo

Cu cât roata poemului se învârtea mai tare
cu-atât mai mulți corbi s-aliniau pe zare
căci fiecare luptător
cu cal sau fără cal
are corbul său personal

Priviți-i cum zboară în stoluri joase
printre cadavrele cuvintelor glorioase
ce fuseseră, fiecare, câte-un soldat
în slujba magnificului Împărat:
cuvinte pedestrași, cuvinte cavaleriști
cuvinte dragoni, cuvinte gorniști
cuvinte simple, cuvinte auguste
ciugulite de corbii mei grași cu aripi înguste

– Sunt semnele Preaînaltei Prințese,
zise Domnul Abis, urmărind careva interese,

și privind la diavoleasca-mi mașinărie
din care zburau corbii Apocalipsiei,
în varianta lor vie
pe-un câmp negru,
cu zăpadă neagră
strălucind ca un blitz

– Tot corbii aceștia au fost
și la Austerlitz,
mai zise și Cavalerul Înzadar
scoțând cutia de zaruri dintr-un sertar, –
în valea aceasta ciudată
în valea aceasta adâncă
totuna e din gloria cui mănâncă

Iar în valea adâncă și ninsă
chiar noi eram armata învinsă
fără steaguri și tobe, răzlețiți în morminte
vii încă sau cu măruntaiele aburinde
orbecăind printre ziduri, traverse și roți
urmăriți de zei de sticlă și de roboți
corbii negri numai cenuși
în ai noștri pereți se zbăteau, în ale noastre uși
ciugulind din gloria noastră deșartă
c-un fel de tandrețe, c-un fel de artă

În aburoase ceasuri de lut
sunau secundele noastre din viitorul trecut

Pe când în pat de iarbă sau în fotoliu
ședea Doamna Apocalipsă îmbătându-se
de plăcere și-orgoliu
sedusă de-un balcanism moldo-vlah
iar corbii se înmulțeau
ca bobul de grâu pe tabla de șah
multiplicându-se în serie
peste zarea lumii eternă
din spiritul lipsit de materie
al acestui poem cu ardere internă
și încercând să existe cu adevărat
în orașul acesta închis ca un regat
cu ziduri de hârtie, îngeri parașutați
și mult transport în comun
în care eu am rolul de rege nebun

POEMUL NEÎNTRERUPT

La picioare
pisica neagră
toarce

f

i

r

u

l

d

e

s

â

n

g

e

VIZIUNI LA CERNĂUȚI

Numai arhivarii și măturătorii
numai cerșetorii orașului ar putea să mai știe
numai bătrânii ceasornicari mai au viziuni:
dintre roțițele dințate ale ceasornicelor răsar
ofițerii subțiri mirosind a tutun interbelic
Celan și Mircea Streinul aureolați de aburii decadenți
ai cafelei
barba Mitropolitului Silvestru
curtată de briciul imperial prin saloanele din Viena

Numai arhivarii și măturătorii, numai cerșetorii
înșurubând în cer
turlele răsucite ale Bisericii Sf. Nicolae, simt
orașul închis sub varul din ziduri

Alte statui, alte măști, pentru alte ceremonii

Întinzi mâna – și dai de trupul absenței
muști din măr și mărul
e pe jumătate mâncat

În lumină lucrează umbra păianjenului Arghirodes
cu râvnă benedictină. Mincinoase-i sunt
pânzele, himerică-i este crucea

Se înserează și în turnul Primăriei
luminează capetele primarilor decapitați
strălucește mefistofelic firma ziarului pictată
cu sângele poetului Ilie Motrescu

Se zice că Dumnezeu a fost văzut
vorbind cu câinii vagabonzi
în preajma fabricii de drojdii peste pod

Urci scările în noapte și-i pustiu
cobori scările, alergi pe trepte către centru și-i pustiu:
unde ți-e tinerețea umplând vechile pasaje
împingând uși grele din lemn de Bosnia
împodobite cu guri înverigate de leu?

Unde-ți sunt prietenii: Ilie Arcadie Ștefan Vasile Grigore
Mircea Simion și celălalt Ilie?

Închizi ochii și-i vezi înălțând o piramidă
de carne și sânge pe tăișul săbiei
deschizi ochii și-i vezi răzuind clopotele
de mierea imperiilor

Alte statui, alte măști, pentru alte ceremonii

Ai vrea să te-ntorci
dar brusc înțelegi că nici n-ai plecat
te oprești speriat și-ți ascuți bătăile inimii
întinzi mâna și abia dacă dai de tine-n oglindă

ÎNFRUNTAREA LUI HERACLIT

Când am intrat în râu era dimineață
nu se auzea curgerea
prin carnea mea transparentă scheletul tânăr
strălucea glorios

„Dă-l naibii de Heraclit, am strigat, eu voi fi
primul care se scaldă de două ori
în aceeași apă” – și așteptam apa
să prindă în jurul meu pojghiță
apoi alergam în josul râului
s-o prind, să-i aflu tiparul în care m-am oglindit
„Dă-l dracului de grec, strigam,
cu tot cu dialectica și ordinea necesară”
și iar alergam în josul râului
dar de fiecare dată apa era alta
alte și alte contururi lichide
alte oglinzi, alte muchii, alte linii

„Vezi că ți se termină râul”, îmi striga
de pe mal Îngerul
dar nu vroiam să aud decât vocea sângelui orgolios
lustruind scheletul meu tânăr
„Nu vreau să știu de nici un fel
de principii fundamentale, strigam,
să mă lase în pace cu acest stupid panta rhei”
și alergam să prind apa în care mă oglindisem o dată
dar apa era alta
mereu și mereu alta alta alta

Amurcea când curentul cel repede
se mistui în marea indefinită
râul se terminase, acum
înotam într-o apă amorțită, nepământească,
oglindită în sine
nu era curgere, nu erau valuri, nu erau limite
„E punctul Alfa, mi-am zis, o! de aici
nu-mi voi mai putea relua experimentul“

„Ți-ai cheltuit râul în zadar, altul
nu vei mai avea niciodată, ești prost ca toți ceilalți“,
mi-a zis Îngerul trist
și-a plecat

CORABIA LUI SEBASTIAN

(variantă nouă)

Când secară mărire în Levant
apăru la orizont
corabia lui Sebastian Brant
intrând în apele post-moderniste
ale acestor versuri
mai mult vesele decât triste

(Ca să spulberăm, iubit cetitor, orice tabu
îți voi spune că pe corabie eram eu, el și tu
sau, dacă-ți convine, noi, voi și ei
câte persoane are pronumele?
trei...)

Iar cum trei ori doi fac șase
Apocalipsa avea picioare frumoase
și noi o urmăream prin lunetă
cu o bucurie aproape secretă
cum urca puntea dinspre lagună
pe corabia noastră nebună
ce plutește, de veacuri, în voie...

– Ah, strigă Noe,
aprindeți o lumânare sau o lanternă
că-i beznă în lumea modernă
autorul acesta cu epitetul bufant
pare să-ascundă cava important
învăluind tot ce există (sau nu există)
într-o ceață manieristă

Când scăpără chibritul,
mări, ce se văzu?
Un Turn Babel plutitor, în care
eu, el și tu
eram deopotrivă noi, voi și ei –
unul ținea discursuri în groapa cu lei
altul decapita bisericile de turle
acoperit de tobe și surle
unul făcea harta petelor din soare
altul deschidea măcelării în altare
unul gădila corabia la pupă
altul punea îngerul să fiarbă în supă
unul își mânca unghiile, altul își rădea sprânceana
altul lua probe direct din Nirvana
unul confecționa batiste din vele
altul se decreta personaj din viețile paralele
unul confecționa căpestre și botnițe
pentu îngerii prinși în clopotnițe
unul își vopsea chelia jumătate verde jumătate gri
altul se întreba patetic a fi sau a nu fi
unul era bielă altul era manivelă
unul se închina la zeul din gamelă
altul la steaua sa verde de tinichea –

iar corabia, glorioasă și sfidătoare, plutea
pe valurile de sticlă și de beton
ale Noului Babilon
pe talazuri de muzică și de gunoaie
pe crucea ferestrei, prin lucrurile din odaie
în cercuri închise, în zig-zag ori săltând
dinspre Niciunde către Nicicând
prin aceste versuri dinadins rimate frumos
să nu cădem – eu, el și tu –
din corabie jos.

MĂRUL ÎNDRĂGOSTIT DE VIERME

1999

LOVE STORY

În mărul roșu
doarme viermele alb

În mărul alb
doarme viermele roșu

Încă de la naștere viermele alb
s-a îndrăgostit de mărul roșu –
fapt ce mi se pare aproape normal

La fel și viermele roșu: încă din prima zi
s-a îndrăgostit numaidecât de mărul alb –
ceea ce de asemenea mi se pare
cât se poate de firesc

Farmecul inedit al acestei dulci povești
de sfârșit de mileniu
este că într-o zi mărul roșu
se pomenește și el îndrăgostit de viermele alb
după cum mărul alb se văzu îndrăgostit și el
de viermele roșu –
întâmplare ce ne face să ne gândim
la armonia contrariilor în natură: *concordia discors*

Asta e toată povestea mărului
îndrăgostit de propriul vierme –
măr care poate fi văzut
chiar la dumneavoastră pe masă

PROFESIONIST AL HIMEREI

Singur, cu nisipul deșertului în palme
cu fotografiile marilor piramide
arse în scrumieră
expediam pe sub ușă
scrisori incendiare către himeră
mă visam primarul Parisului, râvneam
la scaunul Patriarhului Ecumenic din Bizanț

Știu, știu, iubito: ți-era rușine, ți-era jenă,
ți-era deșanț
că nu eu inventasem șurubul
că n-am fost eu acela care-a adus
cartoful în Europa
că n-aveam bani nici noroc nici habar
Veteran al dezastrului – semănam ridiche și gulii
dar recoltam grece antică: câte-o tonă și ceva
la hectar

Într-un cuvânt, mi-o făcusem cu mâna mea –
nu eram decât o canalie, o lichea,
omul din umbră, eminența cenușie, cavalerul
cu tava
aducându-și singur pumnalul și-otrava
Îmi săpasem singur groapa – una în tavan
și alta-n podea

Împrejur – fețe de nichel, inimi de cârpă,
sentimente de tinichea –
aceeași lume pragmatică holbându-se
la inima mea încă întreagă
din care în curând
se va rostogoli bila neagră
la inima mea de regn necunoscut
la inima mea sărită de pe fix
la inima mea aproape nebună –

mereu dorind ah! ceva
ce nu știe să spună

MANUALUL BĂTRÂNULUI NEOFIT

Pentru a supraviețui ca poet
la sfârșitul secolului XX
trebuie să fii profund antiliric
ori să faci ceva trăsnit de tot
de exemplu, să-ți cumperi o ghilotină

Numai așa, capul îți va sări
tot mai spectaculos în poeme
sângele scurs se va încheaga într-un text
roșu postmodernist

Ajuns rudă apropiată cu Revoluția franceză
poate vei putea câștiga îngăduința
generațiilor tinere
(nu uita să le spui de trei ori pe zi
că oul de sub limba lor e chiar oul lui Columb)
și astfel te vei putea vindeca definitiv
de romantismul tău desuet
de nociva floare albastră a lui Novalis
care de atâta timp împiedică noua artă
să se dezvolte

Fiindcă dau să rimeze – vei demonta
șinele de tramvai
vei arde public pelerina lui Byron
ca pe cămașa ciumatului –
și deodată vei ajunge și tu celebru
criticii te vor băga în toate
istoriile deschise ale literaturii

CÂRTIȚELE

*„Ceea ce e sus e și jos!
Ceea ce e jos e și sus!”*

*Legea corespondențelor
pantaculare*

Câtă vreme mă plimb eu
pe această pajiște cu mușuroaie de cârtiță
voi, Platon și Aristotel, puteți fi liniștiți:
filozofia nu e-n primejdie

Dedesubt, blănițele lor lucioase
electrizează ideile
deasupra gândul meu sapă și el galerii
pe sub aștri
de sus și de jos
clocim ouăle binelui și răului
de jos și de sus
roadem osul sec al dialecticii
tălmăcim semnele, cifrele, viețile
până ni se rup dinții în morala lui Socrate
până când mărunțim întreaga știință
a Babilonului și Epirului

Umede și calde, matrițele aburesc dedesubt
deasupra disperarea mea invocă
principii și definiții
sapă tuneluri în cer
din ambele părți scormonim
în căutarea *adevăratei cauze*

Spaima noastră vorbește aceeași limbă
de sub ferăstraiele noastre
curge în afară același rumeguș negru
același pământ mărunțit bun de pus la rană –
mușuroaie aici – mușuroaie în cer
alternând, polemizând
alternând, polemizând

„Câtă asemănare!” – se miră și Dumnezeu
de viețile noastre perfect paralele

NOUA DANEMARCĂ

*„...Dar iar apare Hamlet să ne spună
Că-i putred și în noua Danemarcă”*

(Din volumul „ETERNA DANEMARCĂ”)

În noua Danemarcă nu e ca-n vechea Danemarcă
aici e bine, e aproape sublim:
piaița are brevet de paiiță
spărtura din zid a fost ridicată la rang
de fereastră
noul rege iese dimineața în piață
cu o maimuță pe umăr –
ce poate fi mai frumos, ce poate fi mai sublim?

Ziarele au voie să scrie despre
ideea de putred, despre duhul lui Hamlet-tatăl
prîntul nu mai cultivă arta de a se întreba –
oricum n-ar ajuta la nimic
În sfârșit, alte idei,
alte viziuni bântuie printre ziduri

Nu, nu în noua Danemarcă
nu e ca-n vechea Danemarcă – lucrurile mărunte
au dreptul să compună ele esența
golul dacă vrea se poate numi cerc
Polonius e acum directorul firmei
Lacrima Ofeliei SRL
iar țeasta lui Yorick a ajuns material didactic
în școală –
ce poate fi mai frumos, ce poate fi mai sublim?

Ce să vă mai spun:
noua Danemarcă e mult mai Danemarcă
decât vechea Danemarcă

ÎNGERUL DE MĂCELĂRIE

La fabrica de sticlă se fac zei de sticlă
la fabrica de cherestea se fac înger
de rumeguș

Zilele trec – caravane-n deșert.
De mult
am trecut de Epoca Luminilor,
de locomotiva cu aburi, de marii romantici
acum încotro, suflete de fier, mici
sufertașe aburind în mâna hazardului?
lată-ne ajunși la capătul veacului
– vă salut
onorați cetățeni ai Nimicului
glorie vouă, viermi ai filozofiei
surâzătoare, apocalipsa ni se
uită în ochi

Zațuri și drojdie, mercur verde picură din inima ta
mercur verde și păcură

Mănâncă-ți lacrimile, clovn nenorocit
scuipă-ți cirul din piept – am ajuns

E prea târziu să mai rostești cuvinte
e prea târziu să mai dai o erată
apleacă-ți spinarea, aruncă-ți cheile și principiile
fii doar carne, biologie

Afară moara de vânt naște computerul
îngerul, din biserică,
se mută în măcelărie

PERSONAJELE LUI ERASM

Nu, nu era închipuire nici basm
eram chiar personajele lui Erasm:
tu îți lustruiai talpa, celălalt își pierduse
speranța
al treilea striga: ducă-se dracului

Se împuținase de tot fitilul în lămpi
vechiul cartof venea să fete
la masa săracului

Îmi pierdusem trompeta în iarbă. Suflam
în burlane, în șinele de tramvai,
în mărfare
Baricadat într-un castel de ziare
vânam (ca prostul) fantoma aurului,
fiara tutunului

Chiar așa: îmi trăsesem pe cap
scufia nebunului
eram măscăriciul lui *o-ho!* și *da-da*
îmi puneam distrat monoclul lui Tristan Tzara
cel cu panglică de moar

Așadar, îmi ziceam, așadar –
și, cu figura alungită și slabă,
cu vopsea zilelor cojindu-mi-se pe unghii,
pe față
îmi luam deodată adio
și brusc intram în oglindă ca-n ceață

ORIUDE SE POATE MURI GLORIOS

De la o vreme nimeni nu mai venea
să-mi ghicească în zațul vechi de cafea
noapțile lungi-nibelungi
erau când albe, când colorate în dungi
Papi, împărați, principii și dogi
pieriseră ca fumul sub coroane și togi
navigatori și plugari, oșteni și cavaleri
se destrămaseră în ceața zilei de ieri
lăsându-mi pe masă, cifrat într-un plic,
însemnul heraldic al Marelui Nimic

Și doar Viermele uneori,
când se sfârșea vara,
deschidea ușa mărului dând bună seara –
totdeauna distins și foarte galant
în armura-i verde de prinț și amant
al (săru' mâna!) preafrumoasei
Domnișoare de Gri

(Și tu ce făceai? parcă aud întrebând cititorul,
Si? Și?...)

Și nimic. Nimic nu făceam.
Stam închis în odaie. Mâncam. Dormeam.
Dar mai cu seamă muream

Mă stingeam încet în biblioteca aceasta de oase
cu ferestrele oarbe și fumegoase
zidită pe dinăuntru în chip de minaret

Masa bleagă, scaunul analfabet
papagalul senil și broasca țestoasă
dimpreună cu alte personaje din casă
n-aveau de unde să intuiască
boala mea de origine îngerească
vița mea nobilă de Templier
al Ordinului de Diamant

Căci de mult îmi luasem gândul
de la Epir și Levant

Sihăstrit, fără-a ști care-i azi care-i mâine
rupeam acum din deșertăciunea
deșertăciunilor ca din pâine
cu fața vopsită-ntr-o culoare pal-suferindă
surpat în mine ca-ntr-o oglindă,
și nu mă mai atrăgeau Delphi ori Rodos,
Veneția ori Paris
(pe unde de-atâtea ori fusesem în vis)
și unde eram odată tentat să evadez pe ușa din dos

„Căci și aici (oriunde) se poate muri glorios” –
obișnuia să repete acest sublim adevăr
bunul meu Vierme, ieșind seara din măr
transfigurat, ca un călugăr din schit –
lung,
foarte lung,
nesfârșit

DESPRE VIAȚA MEA

Despre viața mea n-am scris niciodată nimic
despre viața mea vroiam să scriu
ceva nemaipomenit de frumos

Dar mereu îmi ziceam nu acum
poate cândva altădată, acum nu e timpul
acum e mai bine să vorbim despre lupi
ori despre vulturi ori despre

Omului care sunt nu i-a părut niciodată de viața mea
omul care sunt n-a știut decât să se îngroape
zi de zi în sine, să supra-viețuiască
Pentru el viața mea a fost ceva nedefinit
un fel de fericire mereu amânată
un sâmbure al unui fruct presupus

Nu, acum nu e timpul, îmi tot ziceam,
poate cândva altădată. Acum, acum altceva se
întâmplă
Cu siguranță, într-o zi o să vă spun
ceva deosebit de important despre viața mea
o să vă povestesc ceva nemaipomenit de frumos
numai nu acum, după

Omul care sunt a auzit într-o noapte
rostogolindu-se o bilă neagră. Omul care sunt
a înțelese că nu mai e nimic de făcut

Despre viața mea nu voi mai putea scrie de-acum
decât ca despre o bijuterie scăpată-n noroi
ca despre un zeu zglobiu strivit sub copitele vitelor
Nu mă voi putea gândi la ea decât
ca la un vapor cu zbaturi, elegant
înțepenit între pietrele râului

Despre viața mea n-am scris niciodată nimic
despre viața mea vroiam să scriu
ceva nemaipomenit de frumos

ARCADIUL, TEOFILIUL

Lui Teo Chiriac

Viața întreagă noi nu facem
decât să reproducem tabelul lui Mendeleev
Nu, noi n-am inventat legea periodicității cuvintelor
nu, noi n-am corectat greutatea atomică
a îngerilor

Noi n-am brevetat încă
arcadiul (Ar) și *teofiliul* (Tf)

Desigur, îngerul nostru este excentric și dadaist
Îngerul nostru este ironic, dat naibii
el se mișcă liber printre propoziții
el rupe șira spinării gramaticii
dar te întreb: va umple el căsuțele goale?
poate el disloca sulful, argintul și sarea?

Noi nu facem decât să conjugăm
elementele (al)chimice
noi nu putem decât să ne prefacem
că inventăm fierul și hydrargirul

Maimuța inimii sare zglobie
prin pomii optzeciștilor
desigur, noi purtăm pantofi
din pielea abstractă a sferei
subțiri și blonzi și curajoși
noi suntem cei care vom potcovi *hidra poetică*

Dar mă întorc și iarăși cu tristețe
întreb: unde e *arcadiul?* unde e *teofiliul?*

Pe când un nou *sistem periodic?*

DISPARIȚIA LUI ESOP

Câtă vreme îl țineam pe Esop sub limbă
mai puternic eram, mai apărat
Ca din instinct,
strecuram pisica moartă a adevărului
în fântâna parabolei
șobolanul îmi ieșea din mânecă parfumat
și zglobiu
ca o binecuvântare, ca un proverb

Pe atunci
sub blana lupului detectam bretele și ochelari
de contabil
lingeam mierea de pe limba vulpii
și deodată simțeam
gustul insinuant al prafului de pușcă
Fabula era fructul exotic cultivat pentru cei naivi
și săraci

Dar libertatea te ia prin surprindere
ca și moartea. Acum realitatea
nu-i nici măcar mistreț ci doar rât
Esop a fost sfâșiat de propriile lui animale
dispare ca specie – priviți:

șoricioaica, cu instinctul pervertit,
vine să-mi fete în buzunare
leul înfometat nu pare dispus să fie atent
la nuanțe
limba nu mai are limbaj
ochiul nu mai are iluzii optice
nu mai are nici un fel de iluzii

Până la urmă, neputincios și scârbit
te predai și tu unui trust
te retragi pe un fel de insulă plutitoare
și-ți scrii poemul direct pe foi de papirus
aclamat de tribul cu seceri în mâini

GROAPA

Pe câmpia verde a nopții
Calul meu Alb nu mai paște iarbă inexistentă
Cu aripile fleșcăite, lăsate în jos
zace bolnav de principii terestre, necunoscute
„Mai dă-i puțin idealism transcendențial”,
zice îngrijorat Immanuel Kant
„Mai îmbie-l cu grăunțele spiritului
absolut”, intervine
grav domnul Hegel
„Așa e când neglijezi rațiunile inimii”,
se-aude și vocea critică a lui Blaise Pascal

Dar nu și nu. La marginea lumii imagineare
el și-a înghițit zborul și stă plictisit
de-atâta metafizică
La marginea lumii de pământ
zace umflat de imaginile grase ale realității

Sub copitele lui albe s-au spart oglinzile nopții
„Iartă-mă, stăpâne, zice el. Continuă-ți călătoria
cu altcineva” – și, ca la un semn,
șoareci iuți, cârțițe, dihori și lupi
umplu spațiul de lângă mine

„Încalecă”, îmi strigă viermele
„Te voi duce pe sub pământ ca săgeata”,
zice cârțița
„Nu renunța, lipsa Orgoliului te va ucide”,
îmi strigă în ureche o bufniță

Ah, frumosul meu Cal Alb de pe câmpia
verde a nopții!
Vin sensurile ca niște corbi
să-ți spulbere carnea și oasele
Vin șacalii semnificațiilor
vine materia flămândă și rea ca o lupoaică
să-ți sfâșie beregata

La marginea lumii imagineare
la porțile lumii de pământ
stau ca deasupra gropii și strig:

sânge astral, zbor vulturat
să sărim peste această groapă
treceți-mă peste groapă
treceți-mă, rogu-vă, groapa

ÎNTÂMPLĂRI ÎN BIBLIOTECĂ

De printre rafturile bibliotecii
pe masa de scris
răsare o mică bestie verde:
cioc de vultur, pânțece de vacă, piciorușe de muscă

„Nenorocitele, întârziatule,
chițcăie mica arătare, vremea poemului
a trecut de mult
afară înflorește tutunul, comerțul
Ai un creier frumos ca un glob de porțelan
uită cuvintele, uită cuvintele”

Stau la masă netulburat și scriu mai departe
Scriu altfel, invers, cu literele înăuntru
Țin direcția sângelui și scriu
iau cu asalt istoria literaturii, academiile
îmbătrânesc între propoziții
mă bâlbâi și scriu

„Hei, gramătic al lui Nimeni-Nimic,
din cauza ta și-a unora ca tine
au degradat științele, a slăbit economia și medicina
avea dreptate Platon,
avea dreptate Platon...”

„Javra dracului! Javra dracului!”
sar înnebunit de furie
și o strivesc cu unghia pe hârtia
pe care îmi scriu poemul, până când
rămâne doar o pată umedă printre oximoroni și
simboluri –
și, cu sângele ei verde de paiată scârboasă,
scriu mai departe

A doua zi, de printre rafturile bibliotecii
pe masa de scris
răsare o mică bestie verde:
cioc de vultur, pânțece de vacă, piciorușe de muscă

ANEXĂ LA ISTORIA PĂDUCHELUI DE PAT

Ai vrut să trăiești în ortodoxia frumosului
dar viața ta a căzut în noroi

Ai vrut să plantezi corăbii pe Mările Sudului
dar inima ta se scaldă în această
băltoacă

Ah, eterna ploșniță
(augusta *Cimex Lectularius*)
ce bea sângele biologiei
Ah, Dumnezeule ursuz ce faci gargară
cu apa lui Heraclit căreia-i
zicem viață

Până și cărțile pe care le-ai iubit
te lasă să mori. Până și mâinile tale
încep să te uite
Din cruciadele trupului ori de câte ori te-ai întors
cu cretă albă pe zidul roșu ai scris:
„Câtă materie atâta lipsă de spirit“

Prin aceste saloane ori de câte ori ai trecut
ți-a fost dat să auzi ciudata, grațioasă
Parabolă a porcilor hrăniți cu
mărgăritare

Trosnește, se zguduie Casa de pe cascadă
tot mai departe se aude glasul Îngerului
în seara mecanică
dar nu dispera, nu dispera:
consacră-ți și tu viața scriind noi pagini
la *Istoria păduchelui de pat* a lui
Marcus Terentius Varro
admiră și tu foarfeca ce ne decupează

Ori, dacă nu, ia pușca din perete
așază-te la masă, trage cocoșele și
scrie până la capăt poemul

VREMEA LEULUI PORTOCALIU

Părul tău nu mai incendiază frizeriile
capul tău de Robespierre a început
să îmbătrânească
revoluțiile tale au fost compromise

Într-o zi îți vei înălța singur o ghilotină
într-o zi vei descrie
cu scris mărunț, resemnat
povestea capului tuns rostogolit la coș

Revoluția de sânge s-a schimbat
în revoluție de catifea. Revoluția de catifea
în revoluție de mătasea-broaștei –
dar lucrurile
au rămas la locul lor neclintite
Fără rost Ludovic al XVI-lea a fost omorât –
în locul lui au apărut Ludovic al XVII-lea,
Ludovic al XVIII-lea – un șir nesfârșit
de Ludovici desprinși unul din altul
ca într-o matrioșcă rusească

Nicăieri nu există nici o erată
Viermii învingătorilor sunt la fel
ca viermii celor învinși

Pentru vecie timpul rămâne încuiat
în maimuță

Vremea Leului portocaliu a trecut
capul tău de Robespierre a îmbătrânit
tinerețea ta a fost o grenadă neexplodată

Într-o zi îți vei înălța singur o ghilotină
Într-o zi vei muri îndeajuns
ca să poți înțelege

RECURS LA ISTORIA IEROGLIFICĂ

La focuri de spirt, înghesuți unul în altul
dialogam plictisiți fără păreri și principii
doar ca să nu dispară filozofia ca specie
dezmoșteniți de înger, supraviețuitori
ai revoluției de catifea –
nimeni nu mai aștepta minunea
ce ne-ar preface în ființe
strălucitoare

În seara iezuită – vitrine cu măști, circul
balcanic. Ungeam îngerii cu grăsime
de porc și îngropam (pentru totdeauna)
duhul lui Hamlet
în capătul de miazănoapte-al grădinii

În jungla străzii se revărsase
toată *istoria ieroglifică* – nimeni și nimic
nu mai putea să ne mire. Dincolo de
zidul cărnii gândul nu răzbătea
noi răsturnam pahar după pahar
acceptam totul și-orice, viața de recuzită,
încântați de melcii ce ne lăsau
trese de argint pe umeri
și-aplaudând
cercul convertit, mai mult cub
mielul nebun, mai mult scroafă

GRĂDINA DE FULGERE

Vai, greiere,
 cine te-a surghiunit în parabolă
 monah bătrân hrănindu-se din pâinea metafizică
 de cântecul tău se subție zidurile imperiului
 spaima ta lasă ouă de cerneală în urmă

„nu peste mult vei atinge cerul cu palmele
 vei respira transparența“, repeți fără noimă
 treaz în grădina de fulgere

iar dincolo de zidul nevăzut
 ai viziunea des-Facerii: stele de iarmaroc,
 mări fără port, smoala păcatului
 și, convertit, trandafirul retoric
 văruind cu viziunile tale
 pereții

în amurg, cu buzele arse de cifru
 cu mâna pe trăgaci, aștepți
 ipocritele personaje:
 Sfârșitul și Limita, Umbra și Zarul
 gata să tragă din uși toate cheile
 gata să-ți măsoare cu rigla
 viața (un fragment de literatură), biografia:

scurtă, nici cât un verset
 pe care să-l murmure-n cer Isaia

CAFEAUA TRANSCEDENTALĂ

Pe această terasă portocalie
mi-am băut seară de seară cafeaua
La această masă din colț
mi-am pierdut fericirea la zaruri

Luminat pe dinăuntru de un cuvânt
înalt, nerostit
am visat și eu vânturi prielnice și cruciade
aurul îndepărtat al Yukonului
Printre mici sorbituri de cafea,
asprit de tutun,
am salutat pe rând câteva revoluții

De pe această terasă am urmărit filmul mut
al înserărilor, am zărit într-o zi
caleașca lui Ludovic al XVI-lea trecând înspre
ghilotină

La această masă am scris un mic tratat despre
fericire

(„imediat vine și cafeaua
Dumneavoastră, domnule“)
am măcinat vorbe și vorbe – diavolească
sămânță – la morile înalte ale nimicului

Păianjenul din pendula verde
acum e bătrân. Masa s-a scorojit
în parcul municipal cântă pentru ultima
oară *fanfara*
între timp sintaxa străzilor s-a încâlcit
jobenele s-au rânduie cu șepcile proletare
(„imediat vine și cafeaua Dumneavoastră, domnule“)
șepcile proletare cu pălăriile
în oraș a apărut o nouă generație de tramvaie
peste pavajul vechi s-a turnat asfalt
peste asfalt alt asfalt – și
țac! se aude, țac! și capul lui Ludovic al XVI-lea
îmi sare deodată în brațe holbat
Strada se zbate ca o venă deschisă
gâlgâie un sânge negru, vâscos

În curând terasa va dispărea
ca un transatlantic în ceață
În curând mi se va aduce și
ultima ceașcă de cafea. Pe suprafața ei
se va ridica din adânc
o picătură uleioasă de sânge

CHIAR AȘA

Chiar așa: beau vin de lemn câinesc,
mănânc pâine de zar
mă încălzesc (de-a dracu'!) la focul gropii cu var
mă bâlbâi, tușesc, cad mereu de acord
înghit zoile cu demnitate de lord
colorez marginile nopții, cioburi de zile
– Clanț! mă fotografiază îngerul (monstru mic pe șenile)
clanț! clanț! – și a doua zi apar în reclamele luminoase
pictat cu tot cu carne și oase

Chiar așa: trecut prin zodii și avataruri
mă câștig pe mine însumi la zaruri –
trist și urât și nefiresc
poet postmodernist în caftan boieresc
mulgând moara costelivă cu aripile cosoroabe
ca pe-o sondă din Emiratele Arabe
ori lustruind (cu sângele)
aceste cuvinte poeticești
pe care le las moștenire
urmașilor mei Văcărești

Chiar așa: vine îngerul (același) simandicos
 mă întoarce pe față, pe dos
 și zice: cinstiți cetățeni, melanholiile și tristețile
 îi sunt bune pe toate *fețele*
 iar din aceste preaîncălcite sentimente și stări
 împleti-vom scripeți, pârgiii și scări
 pe care să urce și să coboare
 Timpul pierzându-se în legănare
 până dincolo de dincolo și peste

- Vrednic este?
- Vre-e-e-e-dnic e-este
- vre-e-e-dnic e-este
- vre-e-e-e-dnic e-e-este-e

CAVALERUL DADA

În seara aceasta
s-ar putea să apară Cavalerul Dada
cadavrul literaturii a început să miroasă

El se arată de regulă pe la
sfârșit de veac, în amurguri aprinse:
jumătate înger-jumătate porc de câine –
și doi ori doi nu mai vor să facă patru
si, Doamne, frumos mai e
spectacolul dezagregării

Fiți cu băgare de seamă, el duce
o ghilotină de cuvinte sub braț
nici nu veți prinde de veste când ne va asasina zeii
nici nu veți simți când ne va
schimba cifrul statuilor

Unii l-au și văzut la cafeneaua din colț
bând cafea cu Ecleziastul, unii
au și pus la adăpost cuțitele,
măștile clasice, pipa lui Alecsandri
și alte câteva lucruri mai însemnate

Hotărât, el este pregătit pentru
o nouă cruciadă

„În zadar crede că ne poate
influența starea de spirit”,
zic unii, săpându-și tranșee și mai adânci
în manuale și creștomatiji

„Ha, revoluționari de paie, am mai văzut noi!” –
răbufnesc alții, ghintuindu-și rimele
și arătând cu degetul la noile generații

Dar e târziu: pisica dezarticulată a gramaticii
a trecut sfidătoare prin dreptul Academiei Franceze
cadavrul literaturii a început să miroasă
măimuța îmbătrânită a frumuseții
a căzut din copac –

semn că în curând se va arăta Cavalerul subțire
cu ghilotina de cuvinte sub braț,
răsfățatul tuturor revoluțiilor, falitul de-o viață:
jumătate porc de câine-jumătate înger

ȘOBOLANUL METAFIZIC

Pentru că nu mai avea cine să mă înțeleagă
pentru că nu mai aveam cui să-mi dăruiesc
dragostea și fericirea
aproape am ajuns să-l iubesc
pe șobolanul de sub podea

Soarta a fost generoasă cu mine
viața mi-a dăruit o unică și nesperată șansă:
la numai câțiva centimetri,
de cealaltă parte a scândurii,
ani la rând el mi-a ascultat târșăitul pașilor
noapte de noapte are grijă să-mi prindă respirația
îmi studiază tusea, tăcerea și etica

Fără să fi avut șansa cândva să mă vadă
pentru el eu sunt Zeul cel bun care nu ține pisici
Fără să știe exact cum arăt (o mașină de carne
și oase? un condor priponit?
un fuzelaj de avion?
un cuvânt? o axiomă?)
pentru el eu sunt Zeul cu sentimente
care nu meșterește capcane

Ani la rând a învățat să-mi suporte
dragostea și fericirea
noapte de noapte a râvnit resturile strălucitoare
de la masa-mi de diamant
Gaura de sub frigider
nu-i decât trecerea lui secretă în ionosfera bucătăriei
metafizica ei îl tulbură și îl deprimă

Soarta a fost generoasă cu mine
viața mi-a dăruit ceea ce poate nici n-am sperat:
neștiut de nimeni, într-o mansardă veche,
stau singur îmbătrânind sub scândura cerului
chițcăind de frig ori de fericire
săpând galerii adânci în pagina albă
Noapte de noapte adorm cu gândul
la resturile strălucitoare de la masa de diamant
a Zeului
descifrez ieroglifile pașilor de deasupra
zornăitul unor chei presupuse

VALETUL DE CUPĂ

În dreptul ferestrei umbra omului cu pelerină a ezitat
în dreptul ferestrei și-a văzut deodată viața
ca pe o șansă pierdută

El duce cu sine un cufăr vopsit, de recrut
în care se află un zar galben
și o pereche de aripi de înger
găsite în dulapul de rufe

La lumina farurilor, prin ceața subțire
are fața ciudată ca de amfibie
privit din spate seamănă îngrozitor
cu Valetul de cupă

Prin ceața orașului el pare grăbit să ducă o veste
de-a lungul zidurilor merge cu capul plecat
urmărind o dâră de sânge

Despre cenușa din ochii lui n-are rost
acum să vorbim
despre viața lui n-aș putea spune nici un cuvânt

Sub Arcul de triumf ne-am privit o clipă bănuitor
în oglinda vitrinei cu pălării
ne-am descoperit ca doi oameni aproape străini

Adio, Valetule de cupă. Prin ochii tăi
am văzut înfățișarea lumii
cu aceste lacrimi odinioară am plâns fericit
Să nu ai teamă – îți voi șterge urmele
îți voi arde dosarul

În dreptul gării ne-am oprit deodată tăcuți
În dreptul gării ne-am privit îndelung
aproape complice
ne-am fumat până la capăt țigara

Apoi începuse să ningă
și brusc l-am pierdut printre linii

AURUL ÎNTUNECAT AL NIMICULUI

Flămând, am mâncat din pâinea piramidelor
însetat, am băut lapte de capră
și lapte mort de eclipsă
Mâinile mele au stat la aceeași masă
cu axiomele – dar nu,
nicăieri n-am putut afla *sensul*

În căutarea frumosului am scormonit în urât
avid, m-am aplecat în afara ființei
Am văzut facerea în clepsidră
am văzut nisipul și cenușa, golul și limita –

dar nu, nicăieri
n-am putut afla *sensul*

Peste tot m-au umilit materia, energiile
din toate ah! n-am putut să extrag
decât aurul întunecat al Nimicului

„Magister mundi, arată-te!
Magister mundi, care e *sensul*, care e *sensul*, care
e *sensul?*” –
ori de câte ori am strigat
n-am auzit drept răspuns decât tăcerea
o tăcere universală

De fiecare dată tu, Doamne, ai întruchipat
doar perfecta formă a Absenței
De fiecare dată râul și pasărea, păianjenul,
copacul, furnica, steaua roșie Proxima
steaua Epsilon din constelația Boarul
împreună cu alte două sute de miliarde de stele
își vedeau nestingherite de treabă

De fiecare dată armatele mele
s-au întors înfrânte de sub Metafizicul Zid

Fericirea n-am putut s-o culeg
decât de pe buzele filozofilor
din toate ah! n-am putut să extrag
decât aurul întunecat al Nimicului

NOAPTEA CICLOPULUI

El este un animal singur și trist
el nu vine, nu pleacă
nu mai are de mult întrebări

În fața paginii albe, povestește Zidului despre sine
scaunul din bucătărie are delicatețea
să fie totdeauna de partea lui. Masa de scândură
încleiată, vopsită alb
zice mișcată: mai bine murea decât...

El este Ciclopul, îngerul scărilor de incendiu
a cărui credință stârnește râsul celor mulți

Locatarii blocului se plâng că pune
capcane în pod
pentru demonii de pe acoperiș
că lasă cărțile să-i sugă ca niște lipitori
veneile negre, că
una, că alta

Dar Domnul Zid știe mai bine
motorul pe care l-a ținut ascuns ani
de zile sub pat
nu i-a folosit nici lui la nimic
mașina de scris i-a ajuns o biată
mașină de cusut vorbe

El n-a făcut niciodată nimic pentru sine
meseria lui a fost
să-și ia viața mereu de la capăt

El nu se uită de mult pe fereastră
nu caută dovezi. Noaptea
scoate cartușele din sertare
le lustruiește îndelung
ascultă atent țevăria de la subsol

Câteodată Domnul Zid se gândește
mult-mult la el
și, înduioșat, plânge

DIN ISTORIA MARILOR NAUFRAGII

Trecutul mi se năruie
ca o statuie făcută din bile

Pe jumătate orb, ca o fereastră
zidită pe dinăuntru,
stau închis și bat câmpii
decupez psalmi cu foarfeca

Ca să lași impresia că mai ești
ca să-i faci să creadă că n-ai renunțat
te îmbarci pe corabia
ce-o ții ascunsă acum la mansardă
închizi ochii, lași privirile
să îmbrățișeze imensitatea oceanului –

dar nu, nu mai visezi pământ
nu te mai atrag aurul și mătasea
și toate mirajele Țării piperului

Pentru tine *marea idee* s-a stins de mult
între timp totul a fost spus
totul a fost gândit
toate americile au fost descoperite
Vicerege și guvernator al nimicului –
plutești pe mările de-alcool și plictis
spre o americană desenată cu pixul în palmă

Scopul tău e să pleci spre oriunde
gloria ta e să n-ajungi nicăieri

Închizi ochii, tragi zăvoarele
respiri aburii coniacului
și deodată simți parcă adierea Golfstreamului
Pe valurile halucinației
străbați acum ultima mare. Corabia e tot
mai ușoară. Vântul e tot mai prielnic
tot mai legănător – ah, numai de n-ar trebui
să deschizi ochii
numai de nu s-ar vedea dâra de sânge
rămasă în urmă

Dar în zadar. Materia a obosit, vântul a îmbătrânit
pe câmpuri cailor pasc o iarbă de sânge

Se zice că cineva l-ar fi văzut
la marginea orașului
într-o crâșmă, beat, tolănit pe paturi de trestii
Alții susțin că el a vândut Cifrul
pe o mie de drahme, iar alții
mai zic că Godot e mort de mult
ori, mai curând, nici n-a existat

Veacuri la rând l-am așteptat ca
pe Marea Promisiune
ca pe un agent al paradisului
Viața întreagă am tot mâncat cartoful cotidian
în așteptarea rețetei magnifice
am aprins în onoarea lui focuri
am suflat în trompete de-argint

Dar iată că s-a făcut seară. În curând
se va arăta un Fluture negru și,
cu o singură zbatere de aripi,
va uni cele două milenii

FRUMOASA SPECIE

Nimic nu-ți mai cer, Doamne, decât
bucuriile simple din care înflorește
primăvara măceșul

Din vânatul vânătorii de vânt
mâncat-am pe săturate, paharele umilinței
tremură pline pe masă

Fiu al lucrurilor în care m-am născut
nu-ți cer decât puterea de-a rămâne
eu însumi

Adevărul și poezia nu m-au adus
în preajma zeilor. Cheia enigmelor
pe care o caută de trei mii
de ani filozofii
n-am aflat-o

Pe scara evoluției, cu ochii plesniți
stau și admir frumoasa ta specie
Chipul mi se scurge din carnea înspăimântată
creierul îmi sare din mașinăria ficțiunii:

mă uit în oglindă
și nu văd decât oglinda
mă uit înafară și nu văd decât
înafara

MORTUL DE FERICIRE

Oricât ai lustrui
 ouăle de diamant ale poeziei
 nu-l vei putea extrage pe Dumnezeu
 Ordinea haosului e perfectă: inefabilul de ieri
 azi bâzâit e de muște
 mortul de dimineață vinde-n amurg indulgențe
 scaunul obez cuprins brusc de evlavie
 murmură psalmi în bucătărie –

dar destul, bagă-ți o dată în cap
 că zarurile de mult au fost aruncate
 renunță la nenorocita moară de vânt
 uită de Danemarcile și Levanturile tale
 (oricum într-o zi ele vor ajunge perfecte)
 sparge sâmburi de piersică la mașina de scris –
 țac-țac, pac-pac, până se vor învineți
 poeții postmoderniști de invidie
 vopsește-ți fața în galben
 uită-te pe fereastră, dă bună seara
 privește-te în oglindă ca să ai revelația
 mortului de fericire

SFÂRȘIT DE CAPITOL

Se dărâma zidăria, se ducea dracului
zilele abia de-și mai treceau cămilele
prin urechile acului
prin viețile noastre și prin destine
fulgerau colții furcilor caudine

Pe la colțuri de străzi, prin parcuri, pe bulevarde
se arătau îngerii roșii cu trâmbițe
și halebarde

Eram schior al iluziei, săream din turn
îmi puneam pelerina călătorului din Melbourn –
caraghios, delirant, aproape stupid

– Mai treci și prin acest zid,
mai treci și prin acest zid,
mă soma Îngerul meu ușor volatil
duhnind a votcă și a azil

Zilele rămase încercau să se mlădieze
ca valurile de-a lungul corăbiilor portugheze
trecând înspre Indii, în care moartea
juca zaruri cu Vasco da Gama

– Ai să dai sama, Doamnă, ai să dai sama,
ziceam inimii mele ușor asatine
ascuțindu-și pumnalul bătut în rubine
al ultimului sentiment de iubire
pe care-l vor găsi
căutătorii de aur în zori
pe drumul Damascului pavat cu erori

POEZIE, LUX AL DEȘERTĂCIUNII

Viață distrusă de poezie

ION MUREȘAN

În fața ta întotdeauna am spus
da și s-a auzit nu
În fața ta întotdeauna am spus
nu și s-a auzit da

„Ferește-te, poezia îți va mânca inima”,
așa mi se spunea

Așa mi s-a spus
Și n-am ascultat. Și tu ți-ai trimis cuvintele
ca pe niște turme de porci să-mi sfâșie inima
mi-ai luat măsura palmelor
spre a-mi face în taină o cruce

Ah, poezie, târfă de lux ce-ai dormit
cu Baudelaire în pat de absint și
te-ai tăvălit cu Apollinaire pe sub podul
Mirabeau și
te-ai ținut de șaua lui Petöfi în războaie și
te-ai iubit în blocul din Piața Amzei cu Nichita
Stănescu și –

de ce mi-ai otrăvit ca o scorpie viața
de ce m-ai ales pe mine ca să-mi pierzi
iubirea și tinerețile?

Homer, Edgar Poe, Rimbaud ori Kavafis –
ori de câte ori
te-au *scris până la capăt*, tu mereu
ai re-născut virgină și imaculată. Învinsă, te-ai
re-compus spre nenorocirea altor
și altor poeți

Inchiziția și Academia Franceză neputincioase
în fața ta sunt

Tu, care îți place să te confunzi cu hârtia simplă de ziar,
oare chiar poți tu să învingi moartea?

Poezie, dulce vânătoare de vânt, lux al deșertăciunii,
mi-ai legat de picior ghiuleaua vorbelor goale
m-ai deferit tribunalelor publice

Ah, dacă și carnea ta ar arde pe rug
dacă aș avea și eu tribunale
dacă și dacă oasele tale n-ar fi de aer!

CAVALERUL ÎNZADAR

2001

ZEPELIN ÎN VĂZDUHUL DE SEARĂ

Frumusețea din care mușcai ca din măr a putrezit,
viața ta e ca și dusă,
fericirea ta n-a avut loc

Tânăr, ai văzut lumea de pe fereastra
acestei mansarde: de aici
ai citit strada ca pe o ediție de dimineață, strălucitoare,
ai admirat marile piramide

Aici, în această mansardă aerodinamică,
ai deschis aerodrom pentru îngerii
ai meditat la ideea șurubului
ai învățat arta oratoriei în fața oglinzii

Într-o zi, îți ziceai, într-o zi
vei vedea lumea cu adevărat. Mansarda ta
se va umple ca un zepelin cu aerul cald al fericirii
înălțându-se sus, deasupra orașului,
trecutul tău nedemn va rămâne scrijelit în varul pereților
abia descifrat

Ai fi putut și tu să strigi,
să bați cu picioarele-n ușă,
ai fi putut inventa liftul, funia, cloroformul,
dar nu: singur în mansarda cu ferestre abstracte,
ai tot sperat lucrând zaruri din oase de câine,
ți-ai înfundat capul în pernă să nu îți se audă plânsul,
ai învățat iertarea pentru toți, pentru toate

DISCURS DESPRE ROTIȚA DINȚATĂ

„Bine îi șade roțiței în Mecanism,
frumoasă este doctrina mișcării” – se auziră
de odată în noapte vocile
lui Napoleon și Savonarola

„Ea este cârțița dialecticii,
mușcătura ei face istoria” – de dincolo de vremi și epoci
se auziră vocile lui Henric al VI-lea
și Richard al III-lea
vocile tuturor Ludovicilor și Ferdinandzilor
urmate de vocile altor bărbați ce purtară
războaiele Venetiei, Milanului și Neapolului

„Ea poate avea înfățișare de zeu
sau de vierme, nu prea are importanță –
scopul scuză mijloacele” – susură de pe undeva
și vocea aproape cântată a lui Niccolo Machiavelli

„Ea nu poate exista decât în angrenaj,
sufletul ei e un suflet colectiv, ea
nu poate avea viață personală. Așadar,
lăsați-o îngropată în Mecanism, acolo
îi e locul, lăsați-o
dracului să-i putrezească oasele în Mecanism” –
se mai auziră alte câteva voci ilustre,
și în tăcerea ce se lăsă în odaie
brusc, am avut revelația adevărului fundamental
despre mine

ZARURI PICTATE

2003

CORABIA DE LA MANSARDĂ (I)

Cînd s-au retras mările
corabia a rămas
în mîlul de la mansardă
unde de la o vreme
îmi țin Araratul

Porumbeii de pe catarge
de mult au zburat

Dimineața, Îngerul
o întinde pe sfoară
ca pe o rufă, la uscat

Cînd va bate musonul
dînspre ocean spre Continent,
corabia, pe neobservate,
va porni într-o zi către cer –

o mică întîmplare
între atâtea mii de întîmplări

DRUMUL SPRE IAD

Un anotimp în infern
ARTHUR RIMBAUD

Poezia are iarăși venele retezate

Doamne, oare ce anotimp
o fi acum în infern
de-mi apare în vis Arthur Rimbaud
palid, cu părul vopsit în albastru?

Dincolo de carne
se pare că nu mai există întrebări
spiritul moare sfărâmat
între roțile dințate ale trupului

Doamne, cuvântul mai poate ține saț
asemenea pâinii și peștilor
din parabolă?

Scriind hârtia n-am făcut
decât să sporesc pustiul și înzadarul
și celelalte, ale lumii,
tristeți

De ce, Doamne,
ai pavat drumul spre iad
cu capete de poeți?

ET IN ARCADIA EGO (I)

Între timp, trecu și timpul
surpate sunt piramida, Olimpul

Îngerul mi s-a înecat în carne
nu mai am ferești
nici lucarne

Ferecat în mine
ca-ntr-o chilie
viața nu-i decît sînge,
biologie:
aurrum, khloros, ferrum

Sunt lacrimae rerum

VIZIUNE

Cocoșii de tinichea
cântară a treia oară
de pe turla Bisericii sf. Elefterie
Îngerul de aproape îmi urmărea
sufletul despărțindu-se
de materie

Lucrurile se aliniară
în fața mea
Îngerul zise: sărută-le umbra,
plânge-le.
Mâine în zori abia
dacă vei mai avea timp
să le fluturi cu sângele

CORABIA DE LA MANSARDĂ (II)

Ce foșnet s-aude, e vântul la bord?
O, nu, e amurgul, amurgul, Mylord.

Ce umbră-i pe ape? E luciul lunii?
Ba-i luntrea ce-așteaptă la mal prinsă-n funii.

Dar cine mă ia și mă duce de mînă?
Vai, n-o cunoști? E Înalta Stăpână.

Mylord, raportează: flota ta nu-i în gardă,
Corabia noastră-i acum la mansardă.

ET IN ARCADIA EGO (II)

Recunosc, sunt vetust, sunt anacronic, romantic
adesea mă înham la corul antic
necuviincios pentru vremea noastră
postmodernistă
îmi strivesc lacrima în batistă
mă-mbăt cu-amurg și beau anume
din cești de-argint
sfârșit de lume
mai scriu sonete neolitice, ca Will,
retardat în rimă și stil
vorbec despre dragoste și ideal
mă sincronizez
cu iarba pe deal

iar uneori împrumut de la Novalis
monstruoasa floare albastră
și vă bat cu ea, dinadins,
în fereastră

STAMPĂ

După-amiază de-aprilie
cu zei-cărăbuși

Dedesubt, morții alcătuiesc
hărțile ierbii. Sufletul meu e acum
zmeul de hârtie
ținut în vânt de-un copil

Zidul își improvizează în grabă
o fereastră

LIED

În apa metafizicii
pînă la linia gurii
stau și strig:

de ce, Doamne,
eu subiectul
și tot eu
predicatul?!

ET IN ARCADIA EGO (III)

De parcă aş mai avea timp
de parcă aş mai avea o viaţă,
de recuzită,
de parcă aş putea s-o iau
mereu de la capăt

De parcă, de parce
viaţa mi se toarce,
de parce, de parcă
o milă mă încearcă

CASA CU ZARURI

Dimineața, stol negru de corbi,
vin zarurile

Solzoase, croncănitore, îmi inundă
odăile, dulapurile, rafturile de cărți,
draperiile

Iau pâinea și vinul de pe masă
și le împart

Rup din pâinea inexistentă
și le împart

Grăbite, niciodată sătule, îmi ciugulesc din palmă
inima, umbra, sufletul
le dau să-mi bea apele văzului,
aurul sângelui
mă dau lor pe mine însumi
ca pe o mână de boabe mărunte

Spre seară, borțoase, legănându-se ca pinguinii
zarurile se îndepărtează tăcut
mereu în aceeași direcție
mie încă necunoscută

ET IN ARCADIA EGO (IV)

Noaptea întreagă
stau cu ochii la cer
sunt, pentru magnetul acestei stări
de spirit, pilitura de fier
rudă cu
ghilotina lui Robespierre
care atât de tandru mă despică –

să poată trece
Dama cea de Pică

PISICA LUI DEMOCRIT

Insomnie albă de cârțiță neagră

Pe pânza nopții
înfrângerea își arată nuanțele
de-afară răzbat rechizitoriile ploii: viața ta
n-a făcut decât să zgârâie cu unghia
perfecțiunea, să adauge noi pagini
la Cartea Zădărnicii

Obscuritate și smoolă,
miros de piele tăbăcită

Dumnezeu a uitat,
Dumnezeu stă închis în absolut
mâna lui n-ajunge
să corecteze șpalturile

Brrr! un frig neorealist se insinuează
pe ziduri
pe sub ferestre se plimbă
Indigoul și Negativul,
Kilowattul și Plusvaloarea

Pune-ți spiritul la adăpost, dă foc cămășilor
în care ai visat:
prin lume trece materia –
bătrâna pisică a lui Democrit
cu grohăit ca de scroafă

ET IN ARCADIA EGO (V)

Când demon,
când înger de pripas,
tutungerie cu iconostas,
cerc aproape pătrat,
vulcan împăiat,
jumătate marți, jumătate luni,
cârțiță cu viziuni
săpând viața întreagă pe sub biblioteci
până în antichitatea
vechilor greci
și înapoi, până dincoace
de secolul XX

LIED

Mașina lumii s-a sfărâmat
roțile dințate merg în gol
îmbucă neantul

Iar între timp
îmbuibății dezastrului au umplut scenele
viața și-a pierdut
personajul
fața și masca s-au contopit

Suflete, ia-ți haina trupului
și du-te de cealaltă parte
a apei lui Heraclit

ET IN ARCADIA EGO (VI)

Eu am fost, pentru abstracțiuni,
realitatea
m-au viscolit norii, secundele,
antichitatea

Al meu suflet
ca un scripet
scârțâia peste Egipt
a mea inimă peste Sparta
a însângerat
arta

ET IN ARCADIA EGO (VII)

O, câtă iubire, câtă iubire!

Îmi ungeam tălpile
cu ulei de psaltire –
pe apa metafizicii, de sus,
pășeam desculț,
eram Iisus...

Îngerul cu compasul
îmi măsoara umbra
și pasul
Materia se desprindea de pe spirit, ușoară
cum pleava
de pe bobul de secară

Sulful, miercurul și sarea
ți-au desăvârșit, Doamne,
lucrarea!

POEM VETUST

(găsit sub ruinurile Târgoviștei sufletești)

Într-o caleașcă de diamant
Trece prin mine Prințul Neant

De-a lungul mâinii, plin de dichis,
Trece de-o vreme Domnul Abis

Sub arcul pleoapei, lângă portic,
Se văd heralzii lui Nimeninimic

În zațul ceștii, tot mai amar,
Descopăr urma lui Înzadar

Vocile nopții murmură-n cor:
Nevermore, nevermore, nevermore

ZIUA PRIMORDIALĂ
(SERIE NOUĂ)

A îmbătrânit
și Turnul Babel, săracul
noaptea îl rod toate bolile
și nu poate să doarmă

Îl iau în brațe și-l legăn
ca pe-un copil:

nani, nani, Turn bătrân,
hai adormi că, uite, afară
se mijește de zi

Vine ziua a doua
primordială

STRIGOII POEMELOR MOARTE

E fapta zeului nevăzut,
e lucrarea lui netrebnicească:
el ți-a spart coastele și ficatul,
el ți-a scos ca pe o smoolă verde
din trup, tinerețea

Mâna înaintând pe-același drum
al nimicului
Pe masă, pe scaune, în pereți
peștii unei alte lumi își depun icrele
ies noaptea din robinetele deschise
îți lasă mâl pe față, sub unghii

Ca dinăuntru unei bile
simți rostogolirea de zile și nopți
prin văile metafizicii,
pe-acolo pe unde se-adună
umiliții materiei

E târziu să mai răsucești cheile filozofiei
în urechea lucrurilor amurgite
Seara pe coala albă apar
materii obosite, lucruri netrăite,
Urâtul cu râțul,
Zarul cu înzadarul –

strigoii poemelor moarte

VIAȚA CE-AM MURIT

Ziua a trecut
cu picioare scurte, de cârțiță. Sub ziduri
vechi, înveseliți am cântat:
„La ceru-acesta negru
se cere-un diavol alb,
La ceru-acesta negru
se cere-un diavol alb...”

Parcă ni se spărsese teatrul în gură,
aruncam replici, clămpăneam întruna
eram un fel de profeți: „În curând iarba
nu va fi iarbă, mâine
în ieslea roșie, femeia
va naște Trâmbița”

Sub noi, caili se prefăceau în nisip,
se contopeau cu pustiul
Cu alte cuvinte, trăiam un timp frumos,
aproape sublim:
afară minciuna umbla pe catalige
papagali guralivi țopăiau
pe spinarea leului
romantică și grațioasă,
Rotița dințată venea să-mi invite
un deget la dans –

ah, viața ce-am murit,
moartea ce-am trăit!

REFERINȚE ISTORICO-LITERARE

MENIUC: Dacă ați observat, Suceveanu evită ruralismele evidențiate, bagatelizarea folclorului, tinde mereu spre inovație. Nu orice îi izbuteste, însă e lăudabil când un scriitor se apucă de ceea ce e mai greu și complicat, se folosește de „dreptul de a îndrăzni totul”, cum spunea Gauguin.

Țărnuț de echilibru e o lucrare alcătuită din poezii originale, al căror izvor de inspirație este Timpul nostru neliniștit, cu mari zguduri sociale. Nu-i un timp al contemplației sublime, al reveriei romantice, ca în trecut. Civilizația modernă, sfâșiată de contradicții sociale, nu mai oferă poetului de azi posibilitatea să se ocupe de pasteluri. Fiecare fir de iarbă și rouă, fiecare uliță și colț de pământ parcă strigă: încotro mergem? E marea răspântie prin care trece omenirea. Iată de ce și stilul poetului devine febril, accelerat, de confesiune deschisă a unui om care încearcă să afle mai repede rostul crud, însă adevărat, al enigmelor vieții.

George MENIUC, din prefața la volumul *Țărnuț de echilibru*, Chișinău, Editura Literatura artistică, 1982.

CIMPOI: Acest nou volum al lui Arcadie Suceveanu transcrie parcă, fără a trăda cât de cât efortul, o respirație largă râvnind un aer oxigenat, înmiresmat; mai mult chiar: plin de toate aromele lumii, care întrețin o continuă flacără senzuală. Cu porii mereu deschiși ai simțurilor, poetul caută, lăcomos, sațul olfactiv, îmbătarea de frumos, de senzațiile tari, de foșnetele suave ale Pomului Vieții. Are sufletul jilav, asemenea adolescentului rimbaldian, numai că ceea ce-l jilăvește nu e doar roua matinală: e și lacrima „copilului de suflet” al secolului XX.

Trei mari umbre se așază peste trăirile candido ale acestui „copil de suflet” al veacului; pe arena lumii stă, într-o postură amenințătoare, Ares, zeul războiului și violenței, iar pe de lături ei –

Hamlet ezitând între a fi și a nu fi („A fi... A nu fi... A nu fi... A fi”) și, bineînțeles, cavalerul tristei figuri Don Quijote. Primii doi problematizează conștiința, cel de-al treilea îndeamnă însă la visare, deși apare într-o ipostază tragică: „Să ningă fraged și să ningă sfânt, / Să ningă convulsiv, ca într-o vină, / De parcă Don Quijote, la mori de vânt, / Ar măcina o tragică făină...”.

Chiar obsedat de asemenea figuri, tulburătoare prin însăși consonanța semnificației lor simbolice cu condiția omului la sfârșitul secolului XX, poetul rămâne un romantic incurabil, pornit, cu înverșunare, să redea lumii puritatea primordială, visul și speranța. El se aruncă în vâltoarea vieții ca un copil, chemând la păstrarea întregului ei farmec, care i se pare remediu universal: „Fiți vigilenți, în veacul nostru bântuie molii / atomice, aerisiți cât mai des dulapurile în / care vă stă închisă copilăria, / bibliotecile unde păstrați fondul de aur / al sentimentelor...”.

Ce mai invocă poetul? Lumina („Lumina-mi pare o scrisoare, / Un blând mesaj a lui A FI”), pruncii, miresmele, ninsorile, florile de cireș, flacăra, mielul, firul ierbii ce răsare, și crinul, toposul cel mai frecvent – poate – al volumului... Este seria de figuri ale viului și organicului care se opune unei serii de figuri ale mecanicului, inertului, incertului, standardizării („scripeți de mătase”, limba ceasului, ceasul întors pe dos, roata: „Ce zeu păgân ne-a răstignit pe roată / Ca să ne știm mereu în alergare / Prin lumea de consum și plusvaloare...”; vântul din Zero absolut, „haloul de umbre și cercuri”, clepsidra, „cifrarea ierbii, a mormintelor strămoșești”...).

Replica spirituală, calamburul, care valorifică jocul inteligenței, parodiază locul cultural comun, narcisismul imagistic, sprijinit de savoarea și neprevăzutul asociației spontane, delicat-teribilistă: „Sen-grășă-n pomii raiului omida, / Albinele administrează flori, / Rechinii țin în gură Atlantida / La cercul lor de farse și erori. // La cota bursei prețul vieții scade, / Orga lui Bach bolnavă-i de plămâni, / Iar pacea stă mai mult pe baricade / Cu o garoață-nsângerată-n mâini!”

Portretul sfârșitului de veac și de mileniu se constituie dintr-o astfel de ironie adolescentină, scânteietoare, inteligentă, cu o surpriză metaforică ușor-șocantă.

Dar Arcadie Suceveanu își mută versul și în alt registru, mai grav: „Umbrele lor ca-n vis mi se arată, / Veghind la geam atât de-adânc și greu, / Că din tăcerea lor însingurată / Își rupe vorba însuși Dumnezeu“ (*Colind*). Nota ușoară, narcisiască, colorat-expresivă cedează locul dramatismului, tensiunii, gravității: *Baladă pentru mama, Vis cu cai (I), Elegia trandafirului urbanizat, Dor de Dante, Miorița, Poveștile nerentabile, Umbra Albatrosului* ș.a.

Avem impresia totuși că Arcadie Suceveanu e un poet cu un sentiment acut-dramatic al vieții, care însă acceptă – din rațiuni polemice – masca de adolescent, elegiacă, dar accidentată de un surâs ironic.

Mihai CIMPOI, din prefața la volumul *Mesaje la sfârșit de mileniu*, Editura Literatura artistică, Chișinău, 1987.

ȘTEFĂNESCU: Lingviștii numesc stil înalt acea folosire a limbajului menită să impună respect cititorilor sau auditorilor. Despre poezia lui Arcadie Suceveanu se poate spune că valorifică resursele acestui stil înalt. O declarație de dragoste sună, la el, grav și solemn, ca o simfonie de Beethoven: „Tu ești proiectul unei catedrale / Pe care a visat-o Dumnezeu. / Îngăduindu-mi s-o-ntrevăd și eu / În armonia goliciunii tale. // Și la porunca lui (spre a păstra / Materia în forma ei divină) / Vin lebede să moară-n carnea ta, / Albinele-ți zidesc în trup lumină. // Un suflu tainic și un ritm prea pur / Dă forme dulci și linii muzicale / Acestei ctitorii medievale // Zidită din lut atic și azur, / În care Domnul, spre-a-i spori misterul, / Adună-n taină tot ce pierde Cerul.“ (*Catedrală medievală*).

De la o înălțime de rege ultragiatic tratează Arcadie Suceveanu răul din lume. Pentru că, trebuie spus, poezia lui nu este senină și surâzătoare, ci are ca dominantă o voință de incriminare fără drept de replică a tot ceea ce falsifică viața individului sau a colectivității etnice. Ca și Grigore Vieru sau Leonida Lari, ca aproape toți poeții basarabeni, Arcadie Suceveanu (n. 1952) își face fără rezerve datoria de a lua atitudine. Însă și-o face în felul său. Nu are nici jalea sfâșietoare a lui Grigore Vieru, nici firescul stupefiant cu care Leonida Lari rostește adevăruri interzise, ci o demnitate inflexibilă, de om căruia *educația* îi interzice să se supună și să se umilească.

De aici, sarcasmul din multe poeme ale sale: „Vine contabilul, intră în mine / Să se convingă dacă mai sânt. / Mă trage-n calcule fără rușine / Și îmi confiscă moara de vânt. // Doamne-al iluziilor, vine și vine / Vremea să-ți macini propriul mormânt,/ Să sapi tranșee, să crești albine,/ Să sameni grâul drept în cuvânt.// Se recalifică mitul în grabă, / Din vis se scoate sare și plumb. / Zăpada albă abia dacă-i albă, / Totul ce-i ieftin moare-acum scump ... // Azi Don Quijote-i morarul de treabă / Care bea votcă, vinde porumb...” (*Morarul Don Quijote*).

Rechizitoriile lui Arcadie Suceveanu iau adeseori forma unor parabole. Poetul nu vrea să... atingă răul. Dintr-un fel de silă, el recurge la o rețea de aluzii, ori de câte ori se vede pus în situația de a numi realități dezgustătoare. Utilizarea parabolei ține tot de distincția intratabilă a poetului. Datorită acestei preferințe, resentimentele sale, chiar și cele mai explozive, încremenesc în forme elegante, statuare, situate în afara timpului: „Sahara ne-a-nghițit definitiv, / Noi mirosim parcă-a Pompei și-a lavă. / Nisip, nisip e-n tâmpla mea bolnavă, / Nisip, nisip secret, conspirativ. // Nisip de-apocalips, nisip, nisip / Se-ntinde ca o plantă carnivoră / Ce ne sugrumă lent și ne devoră, / Vâscoasă, uriașă, fără chip. // Nisip curgând mecanic, monoton, / Și peste tot miraje-nșelătoare / Miștind viziunea tragiceii Sahare, // Pe zarea căreia, ca un blazon, / Se vede încă Turnul Babilon: / Un cap de monstru mort, dospind la soare.” (*Imperiul nisipului, Sahara*).

...Adevăratul Arcadie Suceveanu trebuie căutat în acele poeme de un remarcabil fast baroc despre care vorbeam la început. Limba aleasă folosită de poet în cele mai inspirate texte ale sale, ca și aptitudinea de a face din poezie un spectacol de gală constituie o contribuție prețioasă la dezvoltarea literaturii române nu numai *de acolo*, ci și *de aici*. De oriunde.

Alex. ȘTEFĂNESCU, în *România literară*, nr. 50, 1990.

LASCU: În anul 1990, la Editura Hiperion, din Chișinău, a apărut o carte de poeme – *Arhivele Golgotiei* – semnată de Arcadie Suceveanu. Nu știm dacă Suceveanu este nume sau pseu-

donim, dar știm că poetul, trăind acum în Basarabia, este originar din înstrăinata Bucovină. Cât despre carte, ea conține o poezie care spune nu, căreia îi repugnă lozincile: o anatemă neîndurătoare este aruncată asupra sloganului, a poeziei servile. Respingerea poeziei oficiale, slugarnice este un act de revoltă, dar, întrucât poetul adevărat se ridică împotriva unei ordini stabilite prin dogmă, el este în postura unui (binecuvântat și binecuvântător) Toma Necredinciosul, făcând un act de apostazie în fața ideologiei. Acest crez, acest gest de recuzare sacră a minciunii și a reprimării gândului, a năclăirii libertății sunt simbolizate prin „peștele cel mare”, care se zbate să părăsească mlaștina improprie credinței și libertății în firesc. Altfel, el s-ar scufunda în „dogmă stătătoare”, ca o „reptilă flască”. [...]

Alt poem – *Eterna Danemarcă* – scris în metrul și în registrul eminescian din *Scrisoarea III*, partea a doua, abundă în imagini ale disoluției, ale descompunerii, ale sfârșitului unui colos prea îmbătrânit și cu grele metehne. Aluziile sunt străvezii, sensul politic este izbitor. Morbiditatea puterii este istoricește ereditară și dezumanizată până la mecanică: „Viziunea simplă a Danemarcei e șurubul”, iar „Dumnezeu (chiar el se pare) e șurubul fără scrupul / Ce-a prăsit lumi de șuruburi și le-a răspândit pe-aici”. Puterea și plasticitatea imaginii, mișcată de sarcasme și de viziuni escatologice, sunt zguduitoare, iar monstrul ideologic este apocaliptic – orice element de conștiință este împins spre mecanic, spre carnagiu și spre mineral. *Arhivele Golgotei* sunt, în această poetică a istoriei construită de Arcadie Suceveanu, suferințele nevinovaților, inundate de sângele vărsat prin șirul neoprit al trădărilor. Un chip al suferinței este Iona. Aglutinarea este un act de manifestare a puterii monstroase. Peștele cel mare în burta căruia se descompun popoare nu este decât Chitul imperialismului totalitar comunist.

Revendicarea paternității se face în instanța entității de neam: ciobanul Mioriței este un simbol al paternității spirituale, al continuității (filo)genetice prin cei de același sânge zvâcnind în Carpați. Din aceeași panoplie de simboluri face parte și zimbrul, a cărui reîntoarcere va aduce izbăvirea de păcatul rățâcirii.

Prevestirea naufragiului se alătură unei presimțiri a Apocalipsului, căci va veni o Judecată de Apoi a torționarilor și a monștrilor zămisliți de ideologiile totalitare anexioniste. Fantasma lui Iuda bântuie de secole, în clinica lui biblică el internează pe cei ce și-au renegat durerile, crezul și gândurile. Iuda este călăul din spațele scenei istorico-politice.

Ioan LASCU, în *Ramuri*, nr. 2, 1991.

ȚONE: Oriunde se privește, oriunde ajunge pasul prin această imensă Sahară, „arhivele Golgotei sunt la un pas de noi” (*Arhivele Golgotei* I). Poetul, în viziunea lui Arcadie Suceveanu, devine un Dumnezeu izbăvitor, el are misiunea de a „citi” toate însemnele acestor „arhive” și a le dezvălui, în toată grozăvia lor, semenilor săi. Astfel, deloc întâmplător, „furia” dezlănțuirii adevărurilor cuprinse în multe dintre creațiile sale amintește, peste ani, de puterea explozivă a versurilor transilvăneanului Octavian Goga. O creație precum *Neamul lui Iona*, a lui Arcadie Suceveanu, așezată azi lângă celebra poezie *Oltul* (nu ne putem opri gestul de a reproduce ultimele patru versuri ale acesteia: „Țărâna trupurilor noastre / S-o scurmi de unde ne-ngropară / Și să-ți aduni apele toate, – / Să ne mutăm în altă țară!”), nu pierde nimic din adâncimea gândurilor, din frumusețea și măreția sa. Credem, de altminteri, că acest poem reprezintă, în genul său, o poezie memorabilă, de care nu se va putea face niciodată abstracție, în nici o istorie, oricât de pretențioasă și de restrânsă, a poeziei noastre...

Ne e ușor să înțelegem, acum, de ce poetul se consideră primul chemat la demolarea unui astfel de univers, care seamănă atât de bine cu un „circ”, cu o farsă stranie. „Mai bine fluture cu aripi arse, / Mai bine mort de nouă ori, decât / Biet figurant la circu-acestei farse / Cu tinicheava dogmelor de gât” – mărturisește autorul, semnificativ, în poemul *Refuzarea circului*, unde se și numește pe sine : „statuia albă-a unei suferinți”. El se dorește, ca atare, nu mai departe decât un „nufăr magic”, care să filtreze, prin puritatea sa, mizeria și grozăviile întregii lumi: „De ce nu am destinul unui nufăr, / Un ornice vegetal să fiu pe ape, / Și clipa lacului din arc să-mi scape, / Și-n albe înfloriri să-nvăț să sufăr. // Și să strecor

prin orifice supape / Impurități, noroaie fără număr, / Pe apa rea să nu pot să mă supăr, / Să scot din mlaștini perle-între pleoape” (*Nufărul magic*).

Autor complet (există, în volumul de față, alături de poezia politică și socială, și o excelentă poezie de dragoste), Arcadie Suceveanu ne dă, prin *Arhivele Golgotei*, în totalitatea sa, o exemplară carte de poezie. În ceea ce ne privește, ni se pare neîndoielnic faptul că în orice bibliotecă din România locul ei trebuie să fie pe raftul cel mai prețios: al poetilor, al scriitorilor aflați foarte aproape de inima noastră.

Nicolae ȚONE, în *Totuși iubirea*, Nr. 5, 1991.

CIOPRAGA: La Arcadie Suceveanu, persistenta dramă a basarabenilor, calvarul lor multiform – legat în special de reprimarea sentimentului național – se constituie într-un lamento prelung, traducând ca la Goga, în alt context, pătimirea generalizată. Nu e însă abandon, ci numai reculegere, nu instalare într-un tragic paralizant, ci privire scrutândă, mișcare între concretul imediat și oglinzile istoriei. Nu e vorba de aproximări, ci de o geografie sacră, în care munții Țării eterne au funcție totemică, regeneratoare: „Mi-e sete, frate, și aș bea Carpați. / Ți-au mai rămas ceva Carpați, loane?”. Absolutul, la Arcadie Suceveanu, altfel decât la sfâșiații căutărilor interioare, se definește ca integrare în etnic, într-un panoramic temporal sugerând continuitatea. În fapt, *Arhivele Golgotei* – cum sună titlul cărții sale de referință – însumează stări pozitive, momente de flux și de reflux, cu accente pe ideea de înrădăcinare, cu obsesia restituirii și a vegherii active. Anumite cuvinte (Golgota, sângele, mama) au devenit concepte, dar concepte-emele deci cu disponibilități iradiante, care, făcând joncțiunea între Eu și Ceilalți, imprimă monologului liric rolul solistic dintr-o mare corală. Fără să pară, poetul de la Chișinău e un rapsod, unul care, exponent al celor din jur, precum în *Colind cu strămoși*, atinge cote remarcabile: „Răsar strămoșii în cămăși de ger / Să roage zeii ce ne-nstrăinară, / Florile dalbe, Doamne, flori de ler, / Să nu ne deie din părinți afară [...] // Ei duc, călări, istoria în șa, / Cea răstignită, pusă la dosare, / Icoana ei e vie, și în ea / Sunt toți:

Bogdan, Mihai, Ștefan cel Mare...“ Munții, „luceafărul fără moarte“, „focul sfânt din lumânări“, voci line murmurând „în strană“ – iată însemne „pe blazonul stirpei noastre sfinte“ (*Ultimul zimbri*), prinse în orchestrații memorabile.

Unul din cele mai frapante texte din câte s-au scris pe tema *Mioriței* e de găsit în *Arhivele Golgotei*: în esență, *Miorița* lui Arcadie Suceveanu și alte câteva poeme aparțin unui poet de indiscutabilă valoare, cu o adecvată mitologie personală, capabil de redistribuții și permutații metaforice inedite, în măsură să ducă la trans-substanțiere și incandescențe. Un limbaj atașant, simpatic, adaugă baladei vrâncene sensuri noi, de o cuceritoare forță expresivă: „Acel cioban din culme de Carpați, / Ce-a curs în stea, cu nunta fulgerată, / Acel cioban ucis de cei doi frați, / Prin jertfa lui de sânge, mi-este tată [...] // Ci-n timp ce mor sub lună plină eu, / Scurt fulgerat de umbrele nătănge – / Acel cioban, ajuns la fiul meu, / Prin el își mână turmele de sânge“... Tribunal, adesea, în linia Goga-Cotruș, frazarea despuiată a lui Arcadie Suceveanu e făcută parcă pentru retorica de forum, destinată mulțimilor în așteptare. Ce poate fi mai plastic decât omul pământului? – „Bob de grâu, arhaică statuie, / Zeu mărunț în aură de mit“... –, obiectul unui poem antologic: „E târziu de tot acum în lume, / Bate-n seri un vânt industrial, / Dar în tine mai nechează-un cal / Și mă strigă morții mei pe nume. // E târziu acuma și-n natură... / Semăna-te-aș, frate, – peste ani, / Să răsară holde de țărani / Peste-a lumii stearpă arătură“... Cu invocații ca acestea din *Holde de țărani*, sub pavăza sângelui nemuritor, „memoria ce zace în arhive“ cheamă la conștientizare și verticalitate; notele de ceremonial, mai exact de spectacol mitic, țin deopotrivă de structura discursului ca și de ideea eminesciană de răscolire programatică.

Câte un colind, câte un psalm în prelungire argheziană (ca *Echilibru imperfect*), câte o rugă ori câte o doină travestită în elegie, câte un pastel-vitraliu ori câte o baladă în ritm de veac XX, și mai ales sonete pe toate gamele, în toate pulsează câte ceva nou, ceva reclădit, regândit în arhitectură modernă. Fără nimic vetust, Arcadie Suceveanu e un modern veritabil, un iscoditor în pas cu

epoca, în spiritul în care Arghezi, Blaga, Ion Pillat și ceilalți practica inserția în fluxul vremii. Atât de legat de fenomenul românesc în totul, purtând în inimă harta țării întregi, simțind în propriile-i oase Carpații, și-n pieptu-i Pontul Euxin, el comunică în spațiu și timp cu Narcis, cu Hamlet și Don Quijote; pe Baudelaire îl vede răstignit și însingurat, orga lui Bach îi trimite ecouri grave; îi este dor de Dante și de Eminescu (în latura arhetipală – mesianică), îl solicită refrene bacoviene; într-un poem dintre cele mai evocatoare, *Vis cu cai (III)*, aleargă „săniile din Esenin”. Analogia e modalitate curentă de revelare a stereotipiei existențiale, de unde trimiteri la „biblicul Chit” care l-a înghițit pe Iona, ori la Noe și la Turnul Babel; constatarea shakespeareiană din *Hamlet* că în Danemarca e „ceva putred” devine reper pentru realități actuale: „Danemarca-i pretutindeni. Danemarca e în toate”... Aluzii în serie duc spre fantasticul, himericul hidalgo de la Mancha, nebunul asaltator al morilor de vânt. Deasupra împletirilor de lamento și ironie e loc pentru interludii erotice, când *Bolnav de dragoste*, contemplativul din *Totem cu ochi albaștri* și *Cântec de dragoste*, din *Iluzia cu chip de Monaliză* ori din splendida *Dragoste definitivă* – cultivă adorația petrarchistă și galanteria modernă.

Cu „neamul de Ioni și de Marii” în suflet, e normal ca Timpul (cel din *Ion a înviat!* – bunăoară) să fie o dimensiune existențială majoră. De menționat, în acest sens, *Cimitire vii*, *Arta morții*, *Fular de-azur*, *Nufărul magic*, o eseniniană *Scrisoare mamei* și alte pagini. Concluzia la aceste considerații sumare se desprinde de la sine. Modern de disciplină clasică (de aici propensiunea spre sonet), lăsând misterului partea lui, fără a obstacola transparența, autorul *Arhivelor* aspiră spre maxima decantare –, spre *Tăcerea ca dialect al cuvintelor*.

Și-astfel – prin aspre armonii – să pot vorbi
În dialectu-n care-a plâns Paul Valéry.

Dar *Arhivele* lui Arcadie Suceveanu se cer cunoscute prin lectură directă, personală. Poezia basarabeană, prin el și prin alții, e în mâini bune.

Constantin CIOPRAGA, în *Dacia literară*, nr. 1, 1994.

PALLADI: După șaizecistul Ion Vatamanu („matern la Bucovina”), după „privighetoarea” care a „cântat plumb”, „măslinul oglindit”, „secundele cu munți”, „basmău”, „dimineața mărilor”, „iubirea de tine” și „nimicul” care „nu-i zero”, vorbind în metaforă polemică, șaptezecistul Arcadie Suceveanu, un alt poet prominent pe care l-a dat „dulcea Bucovină” celei de-a doua jumătăți de secol XX peisajului liric național, imprimă poeziei generației sale (și nu numai celei bucovinene sau moldovenești în particular, ci în general celei din întregul areal al verbului și versului românesc) culoarea candorilor ironice și polemice (*Mă cheamă cuvintele, Arhivele Golgotei, Eterna Danemarcă*, sunt metafore totale și globale în sensul plenar al cuvântului și al ars poetica din perspectiva confluențelor stilistice (onirice și simbolice, telurice și energetice).

Prin *Arhivele Golgotei* și prin *Eterna Danemarcă* Arcadie Suceveanu pune definitiv capăt unei competiții cu sine, reîncepând de fapt prin ciclul de „inedite” altă competiție. Să fie ultima?... Așa e poetul – un drumeț al Necunoscutului, al căutării, al metaforei mereu schimbătoare la față prin aspațialitatea ei ideatică sau prin „dejucarea” ei. Fețele ei se adâncesc în altă lumină, în alte zugrăveli. Iar Arcadie Suceveanu este un zugrav ales al metaforei și un incrustator neîntrecut al goticului imagistic, mai ales al fastului acestuia. La el poezia veritabilă este ca și crucea aurită a unui templu de pe culmea unui deal, planând ca și cum aerul și totodată ținându-i respirația azurului. Este ceva miraculos în această inversare, răsturnare ideatică dinspre aspațialitatea ideatică a metaforei sau a dejucării ei în subsidiar, pe care el a găsit-o intuitiv și ideal în ceea ce privește echilibrul dintre gând și imagine. Frecventând alți poeți, lirica lor de esențe, „mesajul” său liric este unul gotic sau „baroc” numai în aparență (și numai atât cât privește imaginea exterioară, ca și-n cazul artelor gotice sau baroce, de altfel...), pe când el trebuie poate mai bine căutat după noi mai mult în intimitatea comunicării, zicerii subțiri, fine... Or, ea este pare-se cheia de boltă a fondului său original...

La Arcadie Suceveanu fiecare poem adevărat e un edificiu al metaforei, al „stilului înalt”, condeierul imprimându-i cu genero-

zitatea și ironia „dulce” (dragonică) tot elanul ritmului interior și toată splendoarea eufonică dinspre fastul imaginii, armonizându-le și totodată atemporalizându-le. Această redimensionare a scrișului său vine dintr-o severă și disciplinată lipsă de stabilitate a instabilității lirice a condeierului. Metafora „Danemarcei” noastre „turcizate” și „slavizate” este mai mult decât o dovadă, în sens ironic firește, precum ironică este culoarea candorilor sale polemice indirecte și destul de acide totuși în subcuvinte și-n superspații, dacă e să privim lucrurile în perspectiva dejucării gotice sau baroce a metaforei violentând aspațialitatea ei ideatică. Or, arta este comunicare cu sine și nu un lucru în sine. Apoi, versul suceveanian este adesea nu numai atemporal, metaforic, ci aproape în aceeași măsură și ideatic aspațial, oricare i-ar fi tentația unui univoc ideal. Patria, arta, cultura, Omul – măsura morală și filozofică nu numai a tuturor lucrurilor, ci și a neînchipuitelor paradoxuri ale cunoașterii și autocunoașterii – văzute prin ochiul poetului nostru sunt aceleași edificii metaforice, dar și sensibilizate, traumatate sufletește și spiritualmente.

[...] Marcantă este nu numai tensiunea ideatică și interpretativă, ci și construcția persuasivă a limbajului, a potențialului lui expresiv, omniprezent și influent, călit în subsidiar de angoase și esențe personale, social-umane. Apoi, nu putem trece indiferenți pe lângă ajustarea stilistică notorie dinspre absolutizarea magiei eufonice a poeziei pe care Arcadie Suceveanu și-o manifestă magistral și plenar în cazul versificației tradiționale și moderne. Nu în ultimă analiză vom menționa desigur și ținuta, suplețea aforistică a poemelor consfințind deopotrivă atât inspirația divină, cât și cizelarea din interior până la transparența dezinteresată și cristalină a metaforei polivalente (venind atât din subsidiar, cât și din „deasupra deasuprelor”, caraionian vorbind). Oricum, lectura poeziei lui Arcadie Suceveanu este una antrenantă și nelipsită de farmec, de savoare rafinată, de profunde eferescențe lirice moderne cu priză la realiile social-umane concrete și abstracte, locale și universale. De aceea acel care va încerca „vinul” metaforei suceveniene se va pătrunde numaidecât de taina poeziei lui de parfum, incolor-so-

nore, de candori origine și originale, adică esențiale, oricând ademenitoare, „cu sunet profund”, al unui distins „compozitor de vorbe”, bacovian vorbind.

Tudor PALLADI, în *Literatura și arta*, nr. 39, 1996.

VASILE: Sub titlul *Eterna Danemarcă* avem a descoperi o masivă antologie din volumele poetului Arcadie Suceveanu, tipărite între 1979 și 1990, cărora li se adaugă 22 de inedite sub sigla milenaristă *Mașina apocaliptică*. Gestul Editurii Eminescu ce restituie Țării și tuturor românilor un profesionist al poeziei (născut în 1952 în Nordul Bucovinei și rezident la Chișinău) este nu numai exemplar, ci și determinant în a impune o valoroasă parabolă poetică juriului ce va decide premiile Uniunii Scriitorilor pentru anul 1995. Dotată cu un cuprinzător aparat critic (prefață, referințe critice și notă biobibliografică), serioasa carte a poetului Suceveanu... atestă pe de-o parte un cântec performant, o vocație orfică a Rezistenței existențiale, pe de alta un neconținut exercițiu autoreferențial al limbajului poetic.

... Apreciat de Alexandru Ștefănescu pentru „acele poeme de un remarcabil fast baroc”, prețuit de C. Ciopraga pentru putearea de sinteză a „rapsodului”, omologat de Mihai Cimpoi pentru „replica spirituală, calamburul care valorifică jocul inteligenței”, oniric a la Dimov și echinoxist în viziunea lui Nicolae Popa, autorul *Arhivelor Golgotei* este un poet-cărturar care a citit bibliotecă întregi de poezie și mitologie românească și universală, dovadă scriitura sa surprinzătoare prin proteism, plasticitate și fosforescență prozodică, virtuți prezente atât în poeme lungi, balade, cât și în psalmi, sonete ș. a .m. d. Disponibilitatea harului de a poetiza și problematiza simultan se învederează nu numai în varietatea tematică, ci și în forța de a imagina și realiza convența între formă și fond, de a instaura convenita cotă stilistică. Mai puțin credibil pe spații lungi, *rapsodul*/Suceveanu are temeritatea de a improviza din orice poezie, cel mai adesea cu rezultate notabile. Este felul poetului de a-și păstra forma inspirației, bransată de multe ori în zonele seismice ale delirului diurn, muzical. Practica poemului „despletit”, susținută de o uimitoare inventivitate, îi

asigură lui Arcadie Suceveanu succesul perpetuării la nesfârșit a comportamentului poetic. [...]

Poezia lui Arcadie Suceveanu este un caz de democrație a inspirației, ecuație în care vorba bogată, scenografia verbalizată, nu înseamnă facilitate. Ecologistul nu lipsit de accente profetice, elegiace, sarcastice din *Poemul hidrologic* nu exclude ludicul „sorescian” din *Corabia lui Sebastian*, terifiant inventar al formelor de nebunie, de la Noe până la zilele noastre: „Când scăpără chibritul, / mări, ce se văzu? / Un Turn Babel plutitor, în care / eu, el și tu / eram deopotrivă noi, voi și ei – / unul ținea discursuri în groapa cu lei / altul decapita bisericile de turle / acoperit de tobe și surle / unul făcea harta petelor din soare / altul deschidea măcelării în altare / unul gădila corabia la pupă / altul puneă îngerul să fiarbă în supă / unul își mânca unghiile, altul își rădea sprânceana / altul lua probe direct din Nirvana / unul confecționa batiste din vele / altul se decreta personaj din viețile paralele / unul confecționa căpestre și botnițe / pentru îngerii prinși în clopotnițe / unul își vopsea chelia jumătate verde jumătate gri / altul se întreba patetic a fi sau a nu fi / unul era bielă altul era manivelă / unul se închina la zeul din gamelă / altul la steaua sa verde de tinichea – // iar corabia, glorioasă și sfidătoare, plutea...” Suntem aproape de discursul liric al unui ineuizabil erou umanist, convins că hamletiana, fatidica Danemarcă și-a generalizat cam peste tot în timp și spațiu acel *ceva putred*, ceea ce nu-i știrbește puterea de adorație, fără de care în dragoste nu ești nici convingător, nici original, după Dante, Goethe, Eminescu...

[...] Departe de a se revoluționa, ca la Valéry, prin tăcere, sau de „a se sinucide” ca la Rimbaud, poezia lui Arcadie Suceveanu are șansele unei emisii neîntrerupte, suprafirești prin performanțe, aproape spontană prin subtile metafore, rime, analogii. Un joc superior al imaginarului în cascadă oferă generoase, dramatice, irezistibile secvențe lirice despre viața poetului și a poeziei de la origini până în zilele noastre. Permanent dedramatizate printr-un daimon ironic, satiric și tobă de carte, aproape toate poemele lui Arcadie Suceveanu au

acoperire în aur, mai ales muzical, credem, fiind tentat să recite: „O, când dădea el cu zarul, / Se stingea în Alexandria farul“. De ce nu?

Geo VASILE, în *Luceafărul*, 1996, mai.

BROASCĂ: *Eterna Danemarcă* este un volum antologic al poetului Arcadie Suceveanu, care conține doar 22 poeme inedite cuprinse într-un ciclu intitulat antipoetic *Mașina apocaliptică*. Despre cărțile precedente, în special despre *Arhivele Golgotei*, s-a scris suficient, după cum atestă și referințele critice de la sfârșitul cărții, pentru ca să mai fie cazul de a reveni într-o simplă cronică la motivele atât de familiare ale poeziei suceveniene. Interesant este de urmărit evoluția poeziei sub aspect formal, deoarece aceste 22 de poeme vin, incontestabil, să prefigureze o reînnoire semnificativă, poate nu atât a limbajului, cât a arhitectonicii imagistice. Nu este vorba de o schimbare de registru determinată de o vârstă poetică, ci de reevaluarea conceptului de lirism în general din perspectiva unor mișcări profunde de conștiință pentru un creator „ispitit mistuitor de cuvinte” și „răstignit pe poezie” pe calea decantării veșnice a sensurilor și sunurilor până la cele mai ideale forme.

Arcadie Suceveanu se dezice de formele fixe ale sonetului în favoarea unor parabole desfășurate și neîncorsetate rigurilor strofice și de măsură, după cum îi impunea prozodia clasică, deși în fond poezia sa de până la *Mașina apocaliptică* este de o modernitate desăvârșită sub toate aspectele. Discursul liric nu este stânjenit și nici constrâns, însă în tiparele rigide și vechi ale sonetului și-a descoperit o ținută aleasă de noblețe, obținând girul apartenenței sale la o castă a spiritelor cele mai elevate care aspiră la perfecțiunea absolută. Însă nu imposibilitatea acesteia l-a obligat pe autorul *Arhivelor Golgotei* să părăsească sferile elitariste și să revină la o rutină poetică, cum ar fi poemul în vers liber, ci, probabil, conștiința că talentul său deosebit nu ar mai avea nevoie de alte probe și nici orgoliul nu mai dorește să participe la cursele *sui generis* de încercări. Poetul a ajuns la vârsta când are importanță doar mesajul liric, iar forma vine de la sine,

firesc și necăutată, ca un izvor ce pur și simplu curge fără să țină cont de asperitățile terenului...

Sigur pe instrumentele sale, poetul se lasă dus de fluxul unor meditații grave ca fond și filigranate cu măiestrie, însă cititorul rămâne frapat de senzația inițială de a fi nimerit într-o capcană fără să poată sesiza care este mecanismul ei ascuns și care sunt pericolele ce-ar trebui evitate pentru a pătrunde cu adevărat în schelăria ideatică atât de sofisticată până și a celui mai restrâns, ca proporții, poem. Poezia lui Arcadie Suceveanu se opune unei deconspirări în toată plinătatea și profunzimea sensurilor ei chiar de la prima lectură, necesitând eforturi intelectuale și o certă experiență de percepție a unei scriituri cu mai multe straturi semantice, învăluite (și mă refer, evident, la ultimul compartiment din *Eterna Danemarcă*) în subtile și evazive veșminte ale unei ironii abia sesizabile și până la un grotesc de cea mai crasă speță...

Cu ciclul *Mașina apocaliptică* poezia lui Arcadie Suceveanu accede spre un spațiu nelimitat, în afara timpului, defrișat de orice repere reale, aspirând să-și creeze un mit propriu, modern, prin utilizarea ca material de construcție a unor asemenea arhetipuri clasice și simboluri livrești cum ar fi „Apocalipsa”, „Nevermore”, „Babilon”, „Oedip”, „Sebastian”, dar inventându-le și pe ale sale, unele cu destule șanse de a supraviețui acestei cărți, de genul „Domnul Abis”, „Prințul Neant”, „Cavalerul Înzadar”, „Magnificul Vierme” sau „Domnul Vierme”, „Turnul Silogismelor” etc. Poemul ce dă titlul acestui ciclu este un manifest al noii viziuni poetice a lui Arcadie Suceveanu, dezvăluind și o nouă atitudine – cea de profet al unei lumi în degradare continuă, cu dezumanizarea relațiilor între cei ce-o populează, unei lumi fatidice cu sabia apocaliptică deasupra ei gata în orice moment să se desprindă peste toate secolele de civilizație, aflându-se atât de aproape de „Abis” și „Neant”. Este „corabia noastră nebună” și poetul încearcă să ne atragă atenția, măcar pentru un răgaz cât de scurt, la goana după vânt de zi cu zi, cu poezia sa plină de sarcasm și ironie amară, dar lipsită de cea mai discretă notă de tragism...

Ștefan BROASCĂ, în *Plai românesc*, nr. 6, 1996.

GRIGURCU: O consecință directă a intelectualizării actului liric o constituie autorefectarea sa, sub forma a ceea ce se numește poezia poeziei. Creația se reprezintă pe sine în imagini cu multiple conotații, precum un chip preluat de mai multe oglinzi, absurdul condiției umane privindu-se în cel al istoriei locale, înainte de-a se răsfrânge în absurdul, până la urmă paradoxal-funcțional, prin inflexiunea ironică, al discursului liric: *„La drept vorbind, iubitor cetitor, mă și tem / să te invit în atelierul mecanic al acestui poem / pe cât de lucid pe-atât de halucinant / căci aici și acum, / domnul Abis și prințul Neant / vor pune în funcțiune, după un scurt repaos, / mașina de fabricat absurd / mașina de fabricat haos. // Iată-i așadar răsucind șuruburi, nevăzute pistoane / mici scripeți ai istoriei contemporane – / până când – priviți – roți dințate se-mbucă și crișcă / și minunea învie, „comedia se mișcă!”* (Arcadie Suceveanu: *Mașina apocaliptică*). Alte aluzii la real, din același text, merită atenție: *„Oho, duduie cazanele, roțile interioare / acționează roata cea mare - / și ca din beznă, umed de ceață, / întreg Babilonul ne-apare-n față // Iată o țară în care morcovii și cartofii / cresc pe cupola aurită a Sfintei Sofii”*. Sau: *„Iată culoarea roșie putrezind în păunii de gală / Iată un cartof în care poate fi piatra filozofală”*. Sau: *„Iată o biserică trasă pe roți / de triburi păgâne de vizigoți”*. Sau: *„Iată o mănăstire pângărită și-nlăcrimată / Iată munții Carpați trași în judecată”*. Vedem astfel cum versurile metabolizează dureroasele obsesii ale conștiinței naționale, spre a le răsfrânge nu în artă, în tirade provincial-patriotarde, ci înăuntru, în chiar materia lirismului. Conștientizat, manifestându-se autonom, neevitând a vorbi despre el însuși, limbajul liric își asumă sarcina unei poziții moral-civice, fără a accepta imixtiunile limbajului gazetăresc, fără a recurge la un discurs anacronic, fără a ieși, prin urmare, din cercul său expresiv. Semnificația politică își poate găsi loc într-o poezie înțeleasă ca plurisemnificație a unui orizont estetic.

Gheorghe GRIGURCU, în *Viața Românească*, 1996, nr. 11.

RACHIERU: Abia antologia *Eterna Danemarcă* (Editura Eminescu, 1995), echipată și cu un util și penetrant studiu introductiv semnat de Ștefan Hostiuc, cercetând jocul paradigmatic al scrii-

turii, ne îngăduie să-l cunoaștem la adevărata-i cotă pe Arcadie Suceveanu, fixat de câțeva vreme la Chișinău. El trăia „în așteptarea poemului”, și dovedise, ca bun tehnician, atent la spectacolul post-modern al poeziei, un scris emancipat. Oricum, față de bucovinenii rămași acasă, supuși unei presiuni kremlinofone și ruși de mișcarea literară românească, Suceveanu a avut șansa unei sincronizări prompte; *optzecismul transprutean* află în poetul strămutat un pionier, manevrând pe fundalul tradiționalismului și instrumentarul poeziei romantice, credincios unei linii luptătoare, dar și recuzita ultimului val, împăcând, prin ispita deconstrucției, surâsul ironic cu masca elegiacă. Locuind într-o geografie sacră, cutreierată de nostalgii cosmice, el practică, în pofida exploziilor sarcastice, reculegerea și dezvoltă atât „retorica de forum” (C. Ciopraga), cât și spectacolul mitic, inventând o mitologie personală. Aducându-l în contemporaneitate pe Hamlet, Arcadie Suceveanu înțelege însă că lumea „e o dramă”; în pofida fastului baroc (prin bogăție imagistică), el este, pe rând, și „sublim actor în arta de-a visa” (*Perfecțiune*, 1976), dar și inapt pentru visare, chiar dacă interludiile erotice, gardate de un lung lamento ori însoțite de bruiaj ironic, sună ca o ispititoare invitație. „Eu nu sunt prea umilul visător”, ne avertizează poetul, dorindu-și un destin de nufăr; mai mult, poezia „prinsă la rever / Mi-e poate chiar fiola cu cianură” (*Fiola cu cianură*). Poet puternic, sensibil, cu lecturi temeinice (asimilate), Suceveanu urcă în clasamentele noastre, devenind un nume de referință (nu doar pentru plutonul liricilor bucovineni). În plus, interesul firesc pentru literatura exilului (hrănind o tragică dedublare), cu supralicitări – deloc firești –, mutând înspre exterior centrul axiologic, e dublat acum de redescoperirea literaturii din teritoriile înstrăinate, rescriind și revalorizând geografia noastră literară. Într-o atare optică, gestul recuperativ înseamnă și un demers integrator, străin de entuziasmul critic, necondiționat.

Dar un asemenea pericol nu-l paște pe Arcadie Suceveanu, cel căruia i s-a confiscat „moara de vânt”. Sensibilitatea sa optzecistă lasă loc vulturilor romantice dar și grimaselor ironice. El colindă „câmpii de mituri” și constată că „crisalidele și-au crescut în tăcere aripe” (*Parabolă*). Și experiența tragică a dezrădăcinării și utopia

„țării pierdute” și nostalgia ingenuității hrănesc fondul reflexiv. Dar această poezie e, mai cu seamă, îndatorată unui existențialism vibratil, interogativ-filosofard, captând strigătul ființei; de unde și sentimentul acut dramatic al vieții (M. Cimpoi): „...întinzi mâna și abia dacă dai de tine-n oglindă”. Pe acest sol cultural, fără criterii milostive (în sensul omologării), poetul nu flutură un proiect nostalgic și mesianic; ci corectează, am zice, ideologia optzecistă (căreia mulți deja i-au cântat prohodul), conectând-o cumplitelor emoții sufletești.

[...] Poezia lui Arcadie Suceveanu, clasică în aparență și modernistă cu măsură, cu apetit pentru parabolă și de un indiscutabil rafinament, trăind această dramă fără febre mesianice, va plânge „munți de sare”. Ea condensează metaforic durerile unui neam. Prin Arcadie Suceveanu (prezent și în volumul antologic al „optzeciștilor” din Basarabia, *Portret de grup*, realizat de Eugen Lungu), poezia de „dincolo” se desparte hotărât de tradiționalismul rural și bucolic, îmbrățișând parabola cu aer fantast (ca în superba *Mașină apocaliptică*), trecând chiar dincolo de comedia cotidianului pentru a instaura, sub aerul apăsător al tablourilor suprarrealiste (Oct. Soviany), cinstirea metafizicului. Dar Suceveanu, anunțând ruptura pe care ultimul val o și realizează (în pofida caracterului „disjunctiv”), nu acceptă, neapărat, rețetele „optzeciste”; poet matur, format, el se anunță ca un nume important al liricii noastre.

Adrian Dinu RACHIERU, în antologia *Poezi din Bucovina*, Editura Helicon, Timișoara, 1997, p.435 – 436, 439.

ROMANCIUC: Înnoindu-și, reînnoindu-și în permanență instrumentarul poetic, experimentând inspirat în spirit postmodern, sensibilitate conectată la marile valori europene și universale, Arcadie Suceveanu nu s-a dezis nici pentru o clipă de legăturile sale cu tradiția, cu ceea ce avem mai de preț acasă, considerând că un Poet trebuie să fie mereu altul rămânând același, să rămână același, fiind mereu altul. Dar iată și un autoportret: „poet postmodernist în caftan boieresc” (*Chiar așa*), completat de o superbă „variantă” din „întâmplări în bibliotecă”: „*Scriu altfel,*

invers, cu literele înăuntru / Țin direcția sângelui și scriu... "A scrie altfel, ținând, concomitent, „direcția sângelui”, învederează, de fapt, același nobil efort de a împleti „vechiul” și „noul”, de a aduna „floarea albastră a lui Novalis” cu „monoclul lui Tristan Tzara”, sentimentul și ideea, de a accepta ca pe ceva firesc și necesar „democratizarea” limbajului liric, dar fără a pune „în afara legii” formulele consacrate. Pe marginea acestui subiect, „bătrânul neofit” ironizează cu înțeleaptă blândețe: „Pentru a supraviețui ca poet / la sfârșitul secolului XX / trebuie să fii profund antiliric / ori să faci ceva trăsnit de tot / de exemplu, să-ți cumperi o ghilotină...” (Manualul bătrânului neofit).

Limba poeziei lui Arcadie Suceveanu este de o rară eleganță, frumusețea, aerul de taină al rostirii sale având ceva din lina unduire a valsurilor vieneze, din lunecarea lebedei „pe ape”, dar și din ritmurile bărbătești ale călușarilor, comparabile cu impetuoasa curgere a râului de munte...

Deși „legea periodicității cuvintelor” încă n-a fost descoperită, poetul a „brevetat”, spre bucuria noastră, „arcadiul (Ar)”, unul din elementele importante ale poeziei române de astăzi.

Vasile ROMANCIUC, în *Luceafărul*, 1999, 17 decembrie.

GÂRNETȚ: Poet delicat, cu un deosebit cult pentru expresia frumoasă, calofilă, care îl destinge în peisajul poeziei române de astăzi, Arcadie Suceveanu rămâne un fidel slujitor al metaforei și în noua sa carte de versuri intitulată *Mărul îndrăgostit de vierme* (Editura Augusta, Timișoara, 1999). Metaforele acestui volum au însă o ușor descifrabilă grafie postmodernă, caracteristică ce semnalează o schimbare, în opinia mea, în felul de a scrie al autorului *Arhivelor Golgotei*. Înzestrat cu un potențial creator inepuizabil, sensibil și receptiv la evoluțiile poeziei, Arcadie Suceveanu se racordează rapid, cu un efort abia sesizabil, la o nouă sensibilitate poetică, postmodernă, cu care a cochetat în multe din cărțile publicate până acum. Formula de creație din acest recent volum al său semnalează, cred, o nouă vârstă poetică a lui Arcadie Suceveanu, una în care intră conștient și firesc, ca o împlinire pentru care au existat destule premise și disponibilități. Dar, ca

orice poet adevărat, Suceveanu nu acceptă discursul postmodern doar dintr-un snobism al sincronizării, ci îl trece printr-un filtru al exigenței sale, măsurându-l – ușor nostalgic și cu destule irizări ironice pe alocuri – cu discursul dintotdeauna al marii poezii. Dintr-o confruntare (în planul ideii) cu modelul poetic postmodernist, „invadator și insidios” – cum ar spune cei înțepeniți într-un mioritism păgubos, rezultă un excepțional poem care se constituie, la rândul său, într-un veritabil model al noii poetici: *„Pentru a supraviețui ca poet/ la sfârșitul secolului XX/ trebuie să fii profund antiliric/ ori să faci ceva trăsnet de tot/ de exemplu, să-ți cumperi o ghilotină// Numai așa, capul îți va sări/ tot mai spectaculos în poeme/ sângele scurs se va încheaga într-un text/ roșu postmodernist// Ajuns rudă apropiată cu Revoluția franceză/ poate vei putea câștiga îngăduința/ generațiilor tinere// (nu uita să le spui de trei ori pe zi/ că oul de sub limba lor e chiar oul lui Columb)/și astfel te vei putea vindeca definitiv/ de romantismul tău desuet/ de nociva floare albastră a lui Novalis/care de atâta timp împiedică noua artă/ să se dezvolte...”* (*Manualul bătrânului neofit*). Fascinat de mirajul îmbinării cuvintelor, autorul se lasă cucerit de propriul discurs. Tonul iacobin și ironia amară fac treptat loc unei împăcări, iar pe suprafața bine polisată a poemului el se recunoaște într-o nouă înfățișare: *„...Așa va fi bine. Va fi tot mai bine/ Ghilotina va lucra necontenit/ tu îți vei uita trecutul ca pe o valiză în stația de tramvai/ îți vei alcătui din nou fața/ fără milă vei ascuți cu inima cuțitele/ plin de speranță vei aștepta/ resurecția sângelui pe lama albastră”* (*Ibidem*).

Vasile GÂRNETI, în *Flux*, 1999, 22 octombrie.

CUBLEȘAN: Una din trăsăturile caracteristice ale exercițiului literar postmodernist este aceea a ironiei, a eliberării, cumva, a discursului poetic de încrâncenarea tragică, dramatică, sub care expresioniștii, de pildă, reprezentau condiția existențialității umane. Acest fapt a produs o serie de fanteziști ce vin să reediteze, cu o reverberație ideatică de profunzime, jocul de-a simbolurile, în construcții metaforice insinuant baladești, ce vorbesc parabolic despre neliniștile și, mai ales, despre tristețile unei căderi și decăderi umane sub

zodia maculată a contemporaneității noastre, în care totul pare a proba o cumplită zădărnicié. Între cei care și-au recunoscut în acest stil modul propriu de exprimare, excelând într-o viziune grotesc-barocă asupra lumii, este, fără îndoială, Arcadie Suceveanu, unul din poeții de marcă ai momentului, cu o voce distinctă și un timbru inconfundabil, găsindu-și locul în imediata vecinătate a lui Marin Sorescu sau Emil Brumaru, doar ca atitudine polemică implozivă, nu și ca modalitate de expresie, denunțându-și fals-moralist condiția propriei angajări poetice:

„Ah, poezie, târfă de lux ce-ai dormit/ cu Baudelaire în pat de absint și/ te-ai tăvălit cu Apollinaire sub podul/ Mirabeau și/ te-ai ținut de șava lui Petöfi în războaie și / te-ai iubit în blocul din Piața Amzei cu Nichita Stănescu și –/ de ce mi-ai otrăvit ca o scorpie viața/ de ce m-ai ales pe mine ca să-mi pierzi/ iubirea și tinerețile?” (Poezie, lux al deșertăciunii). E o lume paradoxală, în care totul pare întors pe dos, existența fiind o formă dezolantă a inexistenței, comunicarea putându-se face abia pe căi obscur-mizere ale unei sordide ființări („sunt zile când comunică cu realitatea/ doar prin țevile de canalizare” – (Febra aurului), în care victima pervertită își adoră călăul („Încă de la naștere viermele alb/ s-a îndrăgostit de mărul roșu –/ fapt ce mi se pare aproape normal// La fel și viermele roșu: încă din prima zi/ s-a îndrăgostit numaidecât de mărul alb – / ceea ce, de asemenea, mi se pare/ cât se poate de firesc// Farmecul inedit al acestei povești/ de sfârșit de mileniu/ este că, într-o zi, mărul roșu/ se pomeni și el îndrăgostit de viermele alb/ după cum mărul alb se văzu îndrăgostit și el/ de viermele roșu –/ întâmplare ce ne face să ne gândim/ la armonia contrariilor în natură: concordia discors// Asta e toată povestea mărului/ îndrăgostit de propriul vierme –/ măr care poate fi văzut/ chiar la dumneavoastră pe masă” (Love story). Simbolistica aceasta a pervertirii sentimentelor, mai mult chiar, a răsturnării relațiilor și rațiunilor de ființare, devine cheia de boltă a poeziei lui Arcadie Suceveanu din noul sau volum, *Mărul îndrăgostit de Vierme* (Editura Augusta, Timișoara, 1999), clădită pe o metafizică a absurdului.

Constantin CUBLEȘAN, în *Curierul*, 2000, 21 august.

DIACONU: Nu știu de ce antologiile poeziei românești din ultimii ani nu-l includ pe Arcadie Suceveanu. O „istorie” precum aceea a lui Laurențiu Ulici ar fi putut să-l situeze, fără nici un fel de rezerve, pe prima treaptă valorică. Să fie de vină același motiv pentru care literatura română e mereu exclusă de la festinul Nobel-ului, și anume... intraductibilitatea sau scrierea într-o limbă cu circulație restrânsă?! Puțin probabil. Arcadie Suceveanu scrie, totuși, în limba română. Ca să nu mai spunem că *limba poeziască* e stăpânită în detaliu. În fine, dacă o excepție confirmă regula, atunci aceasta se numește *Deliruri și delire. O antologie a poeziei onirice românești*. Ruxandra Cesereanu, realizatoarea valoroasei și ineditei antologii, cu o apetență și o siguranță critică de invidiat, scrie: „Un delir mimat, prin urmare lucid și ludic, transcrie Arcadie Suceveanu, pe care l-am descoperit întâmplător, dar cu uimire plăcută. Este un poet al apocalipsei jucăușe, un fantast elucubrant, care nu are pretenția de a scrie în transă, ci de a cultiva o febrilitate lingvistică. Frenezia este motorul delirului său construit și fluturat în fața cititorilor, fără ascunzișuri. Mașina apocaliptică a poetului este stihială, combinând cupola Sfintei Sofii, Evul Mediu dansând rock și piatra filosofală crescând dintr-un cartof. Arcadie Suceveanu construiește astfel o uriașă *comédie* mișcătoare de lumi”. Încheindu-și succintul profil cu urarea „bine-ai venit în lumea noastră de mucava!”, cu siguranță că valoroasa poetă se adresează nu numai personajului numit Apocalipsă, ci și lui Arcadie Suceveanu, care nu poate fi ignorat decât din neștiință.

Oricum, cu Arcadie Suceveanu, multe disocieri care ocupă deseori capul de afiș al disputelor literare se dovedesc futele. Șaptezecist? Optzecist? Modernist? Postmodernist? *Mărul îndrăgostit de vierme* (Augusta, 1999) este dovada sigură a faptului că Arcadie Suceveanu mănuieste cu aceeași siguranță și dezinvoltură metafora cu substrat metafizic și ironia, biografismul de suprafață și scenariul solemn, paradoxul avangardist și scepticismul care ascunde lipsa de încredere în forța cuvântului. Dar poate că toate aceste lucruri, puțin importante în sine, se impun pentru că poetul, pe lângă o necesară și deloc exclusivă cultură poetică, stăpânește din plin și cu siguranță ceea ce s-ar putea numi știința versului.

Mircea A. DIACONU, în *Convorbiri Literare*, 2000, decembrie.

CIUBOTARU: *Mărul îndrăgostit de vierme* (Editura „Augusta”, Timișoara, 1999) e o carte confesivă, în cheia poeziilor generației alături de care se consacră poetul Arcadie Suceveanu. Cu toate acestea, mărturisirile autorului basarabean ies, a câta oară, din limitele orfismului „ochiului al treilea” și se revarsă, cu aceeași vocație a lirei, aici funciară, peste zăplazul vizionarismului meșteșugit. Fără a renunța totuși la tehnicile anterioare, poetul se află la o a treia încercare de plăsmuire a unui alt chip pentru poemele sale, care să crească dintr-o identitate anevoios câștigată. A. Suceveanu nu dorește să se dezmință. Vrea să mai scrie poezie, chiar dacă aceasta nu e decât un recurs la resemnare. Împăcat cu noua realitate poetică, cea care îi distruge credința în nemuritoarea putere a versului, A. Suceveanu vine să o cultive și să o înzdrăvenească.

Ca și în *Secunda care sînt eu* sau *Eterna Danemarcă*, poetul apelează la o relație pentru a-și ridica edificiul. Este relația a două ipostaze fundamentale:

1. La nivel *estetic*, dintre poezia de altădată și poezia de azi. Cumpăna nu înclină în câștigul sau, mai bine zis, în dauna nici uneia. Neoromantismul sfârșește aici, o dată cu demistificarea unui ritual binecunoscut, acela al *Epigonilor*. A. Suceveanu nu mai are complexul antitezei.

2. La nivel *biografic*, dintre poetul și tânărul Arcadie, pe de o parte, iar pe de altă parte, scribul și bătrânul Suceveanu, acum factor al textului.

Aceste ipostaze se condiționează și se suprapun. Discursul îngăduie suprapunerea și confuzia planurilor. Toleranța simbolică din *Țărnuțel de echilibru* se împlinește cu ironia primitoare, dar și condescendentă a ultimelor cărți.

Adrian CIUBOTARU, în *Semn*, nr. 1-2, 2001.

MUREȘAN: Fără a-și asuma / accepta neapărat și necondiționat rețetele „optzeciste”, în ultimul volum de versuri de până acum al lui Arcadie Suceveanu – *Cavalerul Înzadar*, Ed. Cartea Moldovei, Chișinău, 2001 – poetul se dezice de fundalul tradiționalismului și de instrumentarul poeziei romantice din volumele anterioare în favoarea unui lirism de înaltă frecvență meditativă,

cu priză la real, nu rareori fulgerat de accente ironice, ludice, expresioniste sau suprarealiste ce explorează agonic teme și motive fundamentale.

Cartea este structurată pe patru secțiuni cuprinzând versuri din perioade diferite (*Ucenicul lui Homer, Corabia de la mansardă (jurnal de bord), Cavalerul Înzadar și Zidul metafizic*), susținute fiind vizual, nu întâmplător, cu reproduceri din lucrările lui Salvador Dali (cum nu întâmplător este nici subtitlul volumului – *Parabole oculte*), și prefațate de referințele critice spumos-metaforice ale lui Tudor Palladi.

Știindu-se că literatura este în mod esențial o scriere de sine, miza existențială a actului poetic este certă, toate cele patru părți transcriu palpăturile unui eu în depresie, în reclusiune morală și psihologică, înlăturând ornamentația lexicală în favoarea intensității ideatice. Orizontul poetic e unul sumbru, specific modernismului, poetul negăsindu-și în limbaj, precum postmoderniștii, o redută ridicată în calea tenebrei existenței; din acest motiv întregul volum „respiră” obsesia morții, în formă vertical (grafic) – curgătoare (în *Poemul neîntrerupt*), și a zădărnicii / dezamăgirii, ca elemente coagulante, prezente la toate nivelurile cărții prin „personaje” bizare și sugestive ca Domnul Abis, Cavalerul Înzadar și Doamna Apocalipsă, singurele apariții potrivite într-o lume în care doar oboseala, însingurarea și izolarea refac traseele liricului și definesc individul, într-un prezent decepționat al eului (auto)exilat: „În fiecare seară, înalta Prințesă / își dezleagă câinii galbeni din lesă / și coboară să-l admire / pe cavalerul cu nara subțire / ce-avea un Zar armonios și fosforic / lucrat din osul țestei lui Yorik / de culoare când roșie, când verde, / care niciodată nu pierde” (în *Cavalerul Înzadar*), sau: „Și nimic. / Nimic nu făceam. / Stam închis în odaie, Mâncam. Dormeam. / Dar mai cu seamă muream. / Mă stingeam în biblioteca aceasta de oase / cu ferestrele oarbe și fumegoase, / zidită pe dinăuntru în chip de minaret. / ... / Sihăstrit, fără-a ști care-i azi, care-i mâine, rupeam acum din deșertăciunea / deșertăciunilor ca din pâine, / cu fața vopsită-ntr-o culoare pal-suferindă, / surpat în mine ca-ntr-o oglindă” (în *Oriunde se poate muri glorios*). Paradoxal, s-ar părea chiar că moartea devine aici

prelungirea deșertului existențial în care se insinuează sentimentul zădărniceii, un moment necesar al creației pentru explorarea zonelor iraționale, a viselor și fenomenelor de automatism psihic.

Rodica MUREȘAN, în *Bucovina literară*, nr. 6, 2002.

CIMPOI: Arcadie Suceveanu a mai cunoscut și o fază intermediară de poet al dezrădăcinării, al exilului interior, care ne-a dat parabole profunde ale înstrăinării, ale noilor drame și tragedii mioritice, proiectate pe tot atât de parabolica imagine a Arhivelor Golgotei (*Miorița, Eterna Danemarcă, Neamul lui Iona, Ultimul zimbbru, Ultimul Babilon, Balada Ionului din Carpații Bucovinei, Pieta, Albatrosul lui Baudelaire, Emisferele de Magdeburg, Morarul Don Quijote*). Multe dintre aceste poezii, prin concentrarea conceptuală și afectivă, prin instrumentare supravegheată în sens neoclasicist, prin miezul lor existențial, sunt, așa cum remarca și Constantin Ciopraga, antologice. Ele au aspect de bijuterii bine lucrate: „*Acest timp mâncat de spațiu, / Acest spațiu ros de timp / Sunt chiar viața mea: un limb / Al Mișcării fără spațiu // în finit și infinit. / Pe unde curge și ne spală / într-o trecere egală / A ta apă, Heraclit. // Ah dar viața-seamnă moarte! / Lumi ce una-n alta curg, / Emisfere, vai deșarte / (Cum le-ai zis?) de Magdeburg, / Ce le-adună și desparte, / Prins de joacă, Demiurg!*” (*Emisferele de Magdeburg*).

Daimonul ironiei lucrează spornic în ființa poetului, ieșind în întâmpinarea Demonului neantizator al Timpului care face figură chiar de Satan. Suceveanu trăiește dramatic punerea lucrurilor și valorilor sub semnul unei ciudate transmutații și a unei substituții măcinătoare. Bacoviana tăcere a Nimicului ia chip de brantiană agitație a nebuniei Nimicului. Peisajele suprarealiste ale visării pure se restrâng la peisajul expresionist al coșmarului apocaliptic. Cavalerul Înzadar se însoțește cu Doamna Apocalipsă, luând și înfățișarea de Cavalerul Vierme. Liricul atât de pur al începuturilor se transformă într-un „antiliric” total, evocat în *Manualul bătrânului neofit*. Peste toate și peste Totul este arborat „însemnul heraldic al marelui Nimic” (*Oriunde se poate muri glorios*).

Arcadie Suceveanu nu pare decât un medievalist redivivus, un constructor de intermezzi ca cele înscenate în casa Borgia sau în curtea Medici cu ciudate decorații și figuri alegorice. În afară de Cavalerul Înzadar, Cavalerul Vierme, ieșit dintr-un măr îndrăgostit de el, și Doamna Apocalipsă, mai găsim grațioase Domnișoare de Gri, Heralzi, Prințese, Domnul Dumnezeu însuși, Patriarhul Ecumenic din Bizanț, primarul Parisului, Babilonul, Epirul și noua Danemarcă, Platon și Aristotel, cârțițele lui Socrate, Curtea Mărului de Smarald, cetățeni ai Nimicului, Delphi și Rodos, Veneția ori Paris, personajele lui Erasm, monoculul lui Tristan Tzara, Heraclit cu râul lui care se termină pentru experiențele metafizice ale poetului, Makedon, țeasta lui Yorick, Esop, Calul Alb din poveste, corăbiile de pe mările Sudului, tabelul lui Mendeleev, Robespierre și Ludovic al XVIII-lea, Yukonul cu aurul lui îndepărtat, duhul lui Hamlet, Cavalerul Dada.

Poetul își admiră narcisiac în ultimele volume propriile dexterități de *poeta artifex* redescoperit din virtualitățile începuturilor și antrenat într-o nouă, postmodernistă *ars combinatoria*, orientată în special spre deconstrucția ironică.

Mihai CIMPOI, în *Literatura și arta*, nr. 46, 2002, 14 noiembrie.

CODRU: Unul dintre acești creatori deosebiți și mie prieten devotat e Arcadie Suceveanu, poetul propriei noastre nașteri, spirit complex, și, de toată ființa simțirii neamului de români, rana de aur și pansamentul de miezul pâinii, de lecuire și revigorare spirituală a liricii noastre contemporane.

Spun acest lucru cu convingerea că imaginea fizică și spirituală adevărată a acestui vrăjitor de cuvinte și de zicere întru ales și pre voia rostirii noastre din veac și din toată viața, o putem desluși și scoate la lumina sufletului nostru mai mult din frescele și vitraliile mănăstirilor Bucovinei, de pe bolțile cu azurul și chinovarul de Buhara, redimensionat și de tot cuprinsul și zborul Luceafărului pe deasupra Levantului cu Egiptul și Alexandria învățării pe de rost a căderii Frunzei, a convingerii noastre horoscopice, că nu vom muri nici în moarte, acolo unde vedenia și arătarea la față a scriitorului preistoric și făptuitor de psalmi și aducere-aminte, a zgrăvului de simboluri și de toate minunile CERULUI nu este de-

cât cea a astronomului contemporan, cu busola și călimara din care se extrage cerneala metafizică a lui Euclid și Aristotel, a geometrului cu rigla și numărutul vieții omenеști în binomii și logaritmiile lui Pitagora, și de legea genezei lui Hammurabi din paleoliticul de vreme.

Și cercetările pot fi continuate la nesfârșit, căci poetul nostru e pestetotlocul căutării și găsirii noastre în necunoscut și în oriundele dintotdeauna, rodind pe nou sentimentele creației și dorul de oameni, lăudând *Comedia umană* a lui Dante și pedepsind cu nuiaua „apele moderniste și post-moderniste” ale poeților obscuri, ca filozoful din vechime valurile mării, încă luându-se de piept cu învățătura scolastică a lui Pindar și Heraclit pentru terminarea la jumătate a râului, inversându-l și delurând pe fuscei de crini de plastic scurgerea timpului și starea pe loc a eternității IERBII.

Anatol CODRU, în *Literatura și arta*, nr. 46, 2002, 14 noiembrie.

HOSTIUC: După ce ucenicește, până în 1982, la Homer, furând meserie de la vicleanul Ulyse și pregătind pentru drum lung „*corabia de la mansardă*”, poetul porni în aventura postmodernistă, consemnând ce era de consemnat într-un *Jurnal de bord* (1983–1987). Și când alții se plimbau cu barca printre nuferii lirismului, el deja își avea refăcută *Corabia lui Sebastian*, pe care, în 1995, o și lansa, glorioasă și sfidătoare, la apă, *pe valurile de sticlă și de beton / ale Noului Babilon, / pe talazuri de muzică și de gunoaie / pe crucea ferestrei, prin lucrurile din odaie, / în cercuri închise, în zig-zag ori săltând / dinspre Niciunde către Nicicând, / prin aceste versuri dinadins rimate frumos / să nu cădem – eu, el și tu – din corabie jos*”. Cu astfel de versuri, dinadins rimate frumos, Suceveanu se poate măsura oricând cu orice clasic al opzecismului de expresie ludică. E parcă ieșit din Cenaclul de Luni. Și parcă special să demonstreze că mai există șanse de înalt pilotaj în poezia optzecistă, devenită – pentru unii – exponat de muzeu.

Cavalerul Înzadar e o provocare la duel. Ca orice spadasin din tagma aristocraților, Cavalerul Înzadar aruncă mănua. Dar nu-i răspunde nimeni. Nimeni nu-l ia în serios. Duelul e privit ca un moff. Ba mai mult, ca o luptă ridicolă penru o „*târfă de lux*”.

Se schimbă vremurile, se schimbă și moravurile. Locul paradigmei ludice, al jocului aristocratic, îl ia paradigma revelărilor plutonice existențialiste, a gândului fatidic. Ironia în frac și joben se retrage – ușor, ușor – în fața ironiei cu cazma și a grotescului în cizme de cioclu. Poezia rămâne un lux, dar un lux al deșertăciunii: „*oricât ai lustrui/ ouăle de diamant ale poeziei, / nu-l vei putea extrage pe Dumnezeu. / ... / bagă-ți odată în cap / că zarurile demult au fost aruncate / renunță la nenorocita moară de vânt, / uită de Danemarcile și Levanturile tale / (oricum într-o zi ele vor ajunge perfecte), bea-ți liniștit ceaiul de dimineață, citește (mereu același) ziarul, / sparge sâmburi de piersică la mașina de scris –/ țac-țac, pac-pac, până se vor învineți / poeții postmoderniști de invidie, / vopsește-ți fața în galben / privește-te în oglindă, ca să ai revelația / mortului de fericire*” (*Mortul de fericire*).

Incepând cu anul de grație 1995, poetul nu mai are chef nici de rimă, nici de joacă. El intră cu buldozerul în metaforă, sparge „*zidul metafizic*”, trece „*peste aurul întunecat al nimicului*”, strivește zei, iluzii, se întreține cu cârțițe, viermi, șobolani și alte mici ființe din subteran, „*ascultă atent țevăria de la subsol*”, contemplă „*spectacolul dezagregării*”. După care pleacă. Iese din spațiul parabolei, constatând că (dă-te la o parte cacofonie! Ori rămâi, nu contează) „*cadavrul literaturii a început să miroasă*”. O estetică a urâtului se pare că i-a luat definitiv locul poeziei estetice: „*frumusețea din care mușcai ca din măr a putrezit*”.

Timpul Poeziei a trecut. Începe lupta cu Poezia.

Dar, bătrâne Verlaine, chiar nu-ți vei fi dat seama cât de elastic e gâtul care întoarce încotro vrea el capul literaturii?

Ștefan HOSTIUC, în *Literatura și arta*, nr. 46, 2002, 14 noiembrie.

LUTIC: Dacă anterior Suceveanu împărțășea, total ori parțial, conceptul novalescian de poezie ca „*real absolut*” („*Cu cât mai poetic, cu atât mai adevărat*”) sau cel coleridgean al „*magiei Verbului*”, în această etapă înclină mai explicit spre principiul claudian al lirismului ca „*ghimpe spiritual ce străpunge elementul*”. Barocul din cărțile precedente cedează locul modalităților gotice – formule ale verticalei spirituale și ale ascendenței poetice. De aici,

preferințele sale pentru enunțul frust, nelucrat, pentru expresia mai directă (nu rectiliniară), pentru cursivitatea mesajului, ca o întoarcere la formele primordiale ale exprimării metaforice și o cucerire de teritorii poetice vegheate de liberul arbitru. El nu renunță, însă, la gimnastica înviorătoare a intuiției lirice și, dând cu tifla în tiparele nomofilactice, rămâne tradiționalist în viziune și discurs, „baricadat în Turnul Silogismelor”, unde decupează „psalmi cu foarfeca”, regretă „asasinarea zeilor” și „schimbarea cifrului statuilor”, își consumă „cartoful cotidian” și, cu gândul la „rețeta magică”, așteaptă „să se desprindă lebăda dintre funingini” și „să crească nufărul pe lătratul câinelui”.

Mecanismul poeziei (al literaturii în genere) este – în concepția modernă, net sarcastică, a poetului – aidoma ghilotinării (vezi poezia *Ucenicul lui Homer(III)*), procedură pe care el trebuie să o descrie după ce i-a parcurs treaptă cu treaptă, pe viu-mort (planul real contopindu-se cu cel al ficțiunii) toate etapele fatidice. Adâncind transfigurativ mitul „înzadarului” și al rătăcirii universale, Suceveanu îi dă conotații personale profund revelatorii, comprehensiv paradoxale, de o mare forță sugestivă și de o stringentă actualitate. Metafora sa globală vizează relativul ontologic și estetic (trăirea și invenția merg mână în mână) și izvorăște atât din capacitatea mitogenetică, cât și din valențele empiriei lirice, în care imaginile superfluității și necunoscutului rămân inefabile, din moment ce nici chiar fantezia creatoare nu e în stare să le pătrundă. În contextul polifonic al cărții, Cavalerul Înzadar constituie și un simbol fatal, zămislit în ideile lui Marte, al neputinței omului de creație de a explora sferile absurdului și transcendentului. O entitate poetică cu sens răsturnat este Copacul Definitiv: „*Copacul de aici ce-i Dincolo? Copac/ crescut în sens invers/ spre ziua cea dintâi;/ un fel de copie/ cu trunchiul șters,/ opac,/ păstrându-și conținut și formă,/ bun de pus morții noastre căpătâi;/ un fel de negativ ce nu se mai transformă...*”.

Grație erudiției remarcabile, culturii lirice și livrești (în înțelesul nobil al noțiunii) de o mare distincție, neobișnuitei puteri de reflecție și eminenței inteligențe artistice, experiența poetică se traduce în memorabile simboluri simpatetice, în adevărate prodigii spirituale

și mitologii personale, în care ficțiunea se conjugă cu consuetudinea, cu datele individuale și cele ale memoriei populare, cu arta și istoria: Zidul Metafizic și Mașina Apocaliptică, Noua Danemarcă și Corabia lui Sebastian, Leul Portocaliu și Îngerul de Măcelărie, Cafeaua Transcendentală și Șobolanul Metafizic, Valetul de Cupă și Calul-Reptilă, Ciclopul și Locomotiva Stephenson, Corbii de la Waterloo și Pisicile Apocalipsei... Poetul posedă un cod sui-generis, cu ajutorul căruia construiește multiple lumi imaginare, bătute când de sacralități, când de demonologii, de un cuceritor farmec estetic și de un strivitor dramatism existențial.

Cartea este un edificiu liric de rezistență, cu o arhitectură de înaltă artă și inspirație și cu elemente pregnant articulate, asemeni unui templu antic în plină cotidianitate.

Mircea LUTIC, în *Zorile Bucovinei*, 2002, 16 noiembrie.

DINESCU: Peste recentul volum de versuri al lui Arcadie Suceveanu, intitulat simbolic *Cavalerul Înzadar*, nu se poate trece cu ușurință, deși el este scris cu mare dezinvoltură, cu acea imprudență ludică pe care i-o cunoaștem din scrierile anterioare. *Cavalerul Înzadare* este o amplă lucrare, cu 76 poeme de lungă respirație pe care autorul le numește „parabole oculte”; volumul apare la ed. Cartea Moldovei – Chișinău, 2001, redactor și prefațator Tudor Palladi, coperta Iaroslav Olinik, și beneficiază de reproduceri în alb-negru de pe cinci tablouri din Salvador Dali, cum nu se poate mai potrivite.

Fiindcă Tudor Palladi, prefațatorul cărții, a făcut deja o amplă analiză a intențiilor și motivațiilor autorului, descoperindu-i acestuia o adevărată vocație metafizică, noi vom încerca să aducem în prim-plan mai întâi perspectiva formală, logica matematică în care se dezvoltă „parabolele oculte” ale *Cavalerului Înzadar*. Asocierea textului „arcadian” cu extraordinara plastică semnată de Salvador Dali este o indicație fermă că Arcadie Suceveanu este un „fan” al suprarealismului, pe care îl practică de altfel în poemele sale cu o incontestabilă exuberanță și pricepere, cu permanentă amenințare a saltului mortal, fără plasă și fără speranță de salvare. Așadar Cavalerul din poeme nu este un „Inimă-de-leu”, plecat în cruciadă,

ci unul care luptă „în zadar”, adică pentru o realitate care-l dezamăgește și în care nu prea mai crede. La această zădărnicie existențialistă se adaugă senzația neantului (a nimicului) și permanenta obsesie a viermelui în măr, adică a elementului distructiv ascuns în permanență în însăși intimitatea creației.

Viorel DINESCU, în *Literatura și arta*, nr. 43, 2002, 24 octombrie.

HADÂRCĂ: Așa încât *Mesaje la sfârșit de mileniu* (1987) și mai ales *Arhivele Golgotei* (1990) au venit să impună fără grabă, dar temeinic un poet modern, matur și vizionar, stăpân pe un larg registru tematic și pe varii unelte poetice, receptiv la toate durerile noastre de esență națională (ca acele de brazi bucovineni crescuți pe inima metaforei!) și cu o sinceritate dezarmantă, identificându-se cu „secunda care sunt eu” – expresie plenară a scurgerii unui sfârșit de mileniu ireversibil. În aceste angrenaje de lieduri, stări angoasante, ritualuri totemice împrumutate din „arhivele Golgotei”, celebritatea unor texte cântate gen *Colind pentru Eminescu* sau *Miorița* aveau să-i accentueze doar neobositele exerciții de neliniște pentru problemele veacului. „Contemporan cu Hamlet”, cu Don Quijote și cu „locomotiva Stephenson”, poetul n-a părăsit niciodată paradisul bibliotecii, redingota sonetist-cărturărească prinzându-l de minune în orice împrejurări și conferindu-i invariabil toate datele astrologice pentru navigarea „corabiei lui Sebastian” către cea hamletiană *Eternă Danemarcă* (1995), spațiu ludic al dimensiunii umane interioare, dar și coordonată geografic–indetectabilă, către care se îndreaptă argonauții postmoderni. *Eterna Danemarcă*, apărută la Editura Eminescu în seria „Scriitori români contemporani” alături de *Înfruntarea lui Heraclit* (1998, Ed. Litera, seria „Biblioteca școlarului”), sunt cărțile de referință ale poetului și eseistului Arcadie Suceveanu cu variantele lor posthamletiene *Mărul îndrăgostit de vierme* (1999, Ed. „Augusta”, Timișoara) și *Cavalerul Înzadar* (Ed. „Cartea Moldovei”, 2001). Ce va rămâne din toate aceste experiențe dramatic-poetice ale „ucenicului lui Homer”, este o altă perspectivă „apocaliptică” asupra căreia numai „Zidul metafizic” poate avea vreo putere. În definitiv, apanajul selecției rămâne al poetului, care toată viața, de fapt, scrie o singură carte sau chiar un singur poem.

Ion HADÂRCĂ, în *Timpul*, 2002, 15 noiembrie.

BOSTAN: Prin volumul de debut *Mă cheamă cuvintele*, apoi prin a doua sa carte *Țărnul de echilibru*, scriitorul bucovinean a demonstrat că este într-adevăr un poet al metaforei, poet care se încadrează plenar în contextul poeziei optzeciste. El este poetul bucovinean, și poetul basarabean, care reprezintă programatic și paradigmatic ceea ce numim noi acum poezia generației '80. Prin viziunea și imaginația sa deosebită și întrucâtva paradoxală, dacă o comparăm cu poezia pe care o scriau alții, poezie care era cunoscută din manuale, din operele scriitorilor „recomandați” și „oficiali”. O poezie paradoxală, prin diferite stratificări ale imaginii, imagini foarte surprinzătoare. Poezia lui nu se citește în mod șablonar, ci la mai multe niveluri. Aș vrea să precizez faptul că Arcadie Suceveanu reprezintă nu numai poezia bucovineană și cea basarabeană, ci poezia românească în general. Pur și simplu noi ne-am obișnuit cu o asemenea distanțare. În realitate trebuie de găsit alt context în care se încadrează poezia sa. După părerea mea, acest context ar fi undeva între poezia modernă a anilor optzeci și cea postmodernă, între un Mircea Dinescu și un Mircea Cărtărescu. Deși Arcadie Suceveanu păstrează unele rădăcini romantice, totuși el le depășește foarte mult. Acest fapt se observă cu fiecare apariție editorială. El nu se oprește, ci mereu avansează, caută noi și noi modalități de exprimare.

Grigore C. BOSTAN, în *Concordia*, 2002, 9 noiembrie.

CODREANU: Mai întâi de toate, simulând destul de măiestru tertipurile textualiste, Arcadie Suceveanu trece la demitizarea propriilor mituri poetice, la o deriziune autoflagelatoare: „miturile nu sunt decât / dulci pastile pentru cei ce suferă de insomnie și plictiseală” (*Splina porcului de Crăciun*). Poetul se-ntreabă ce mai fac caii troieni de când „zidurile cetății s-au dâramat”? „Destituți din mit, / uitați până și de Ulise, / Se uită cu mirare la plugul descoperit abia de curând, / la slinoasele hamuri domestice, / dar condiția de cal îi refuză” (*Calul-reptilă*). Mitul calului troian degenerază și se asimilează unui „complex lona” grotesc și canceros-mecanic: „un cal mai mic înghițit de un cal mai mare înghițit / de un alt cal mai mare înghițit de un alt cal mai mare /

înghițit de un alt cal mai mare – / o înlănțuire de cai devorându-se reciproc, / formând un cal neterminat / un cal-reptilă, / cu începutul în Homer, / i-ha!” Așadar, simulacre peste simulacre, până la caricaturi fragmentare, de felul struțo-cămilei lui Cantemir. Tot în spirit postmodernist, poetul devine o simplă mașinărie-flașnetă de fabricat „așa-zise poezii” (*Îngerul de circumstanță*). E o mașină „infemală” cu care poți programa orice, de pildă, „ceară și smoolă” (*Poemul hidrologic*). Fostul hidalgo cervantesc mai e doar Cavalerul Înzadar într-o bolboroseală de gesturi inutile și de cuvinte, cum poezia însăși este. Oedip nu mai este înzestrat prin suferință cu „ochiul al treilea”, ci poate fi văzut duminică „în curtea azilului de bătrâni / așteptând nerăbdător ora prânzului / fericit că s-a inventat un nou alfabet / pentru orbi” (*Splina porcului de Crăciun*). Acum, Golgota nu mai arhivează nici memoria poporului său, iar moartea și viața nu mai au nici o importanță, căci trăiește în orașul Nevermore: „și în fiecare dimineață întrebam aiurit: / nu știți mai trăiesc sau poate-am murit?” (*Peisaj cu o rotiță dințată*). Dacă mă gândesc bine, la mai tânăra Tamara Carauș, Basarabia și România încă mai sunt tzara mea, pe când Arcadie Suceveanu se descoperă în Noul Babilon, o altă corabie a lui Sebastian, plutind pe „apele post-moderniste”, „pe talazuri de muzică și de gunoaie / pe crucea ferestrei, prin lucrurile din odaie / în cercuri închise, în zigzag ori săltând / dinspre Niciunde către Nicicând / prin aceste versuri dinadins rimate frumos / să nu cădem – eu, el și tu – / din corabie jos” (*Corabia lui Sebastian, variantă nouă*). De căzut nu poți să cazi decât în noua Apocalipsă, ea însăși o apocalipsă de mucava, o Doamnă care se plimbă printre noi, pe care „o salutau / copiii și vârstnicii, bătrânii și femeile / numind-o respectuos „dona” și „frau”, / în timp ce ea cutreiera străzile, parcurile și aleile” (*Legea vaselor comunicante*).

Sentimentul final e că Arcadie Suceveanu ne-a întins o reușită capcană. El își joacă atât de abil avatarul „postmodernist”, încât îl subminează cu propriile arme. Într-o Apocalipsă fără finalitate, omenirii și poeziei nu le mai rămâne decât să-și pună ștreangul la gât.

Dar Basarabiei ce-i mai rămâne?!

Poezia lui Arcadie Suceveanu e un scrâșnet existențial care s-ar putea să fie al unui mare poet.

Theodor CODREANU, în volumul *Basarabia sau drama sfâșierii*, Chișinău, Editura Flux, 2003, p. 238–239.

CIOCANU: Cu trecerea timpului, s-a văzut că postmoderniștii urmează să fie – în viziunea lirică a autorului *Eternei Danemarci* – niște stăpâni siguri ai fanteziei nezăgăzuite, metaforiști îndrăzneți, înnoitori principali și categorici ai limbajului poetic, preocupați însă neapărat de probleme complicate și dureroase ale prezentului și – de ce nu? – ale viitorului. Ciclul de poezii *Mașina apocaliptică* din cartea de la 1995 ar fi dovada care nu admite nici o replică, de vreme ce chiar în poezia titulară a ciclului autorul ne invită, nu fără o teamă declarată, într-un atelier în care Domnul Abis și Prințul Neant pun în funcțiune „mașina de fabricat absurd, / mașina de fabricat haos”. Toate anomaliile prin care intră în istorie realitatea contemporană își găsesc aici o expresie lucid-halucinantă, începând cu Babilonul contemporan și continuând cu imagini atestând depășirea acestuia, ca și a oricărei alte fantezii: „*lată o țară în care morcovii și cartofii / cresc pe cupola aurită a Sfintei Sofii*”, sau „*o câmpie minată cu focuri de moaște / prin care Aristofan mână cârduri de broaște*”, dar iată și unele realități care nu ne pot alina cu iluzia că ar fi niște simple închipuiri ale poetului; la lectură simțim pe pielea noastră proprie, de exemplu, acea „*plombagină cu fețele-aburinde / multiplicând zi și noapte morminte*”. Apoi și alte imagini, numite de autor „*nebunii*” și „*iluzii optice*”, sunt totuși mai curând realități vii și imagini veridice, între care, mai ales, „*o mănăstire plânsă și-nlăcrimată*” și „*munții Carpați trași în judecată*”.

Poezia *Mașina apocaliptică* are formă de monolog autoricesc, dar e unul care-l angajează plenar pe cititor, „*prins*” și el în „*mecanismul... delirant / alături de Domnul Abis și Prințul Neant*”. Autorul încearcă să afișeze ironia, numind „*mașina apocaliptică*” ... „*superbă*”, însă ironia lui este foarte dureroasă: poezia aceasta vizează realitatea contemporană cu anomaliile ei fără precedent și, din păcate, fără capăt.

Vâslaș cutezător pe mările fanteziei și adept credincios al metaforei insolite, Arcadie Suceveanu este un postmodernist, dar unul care se desprinde ușor de confrății săi optzeciști, printr-o fidelitate constantă literaturii de tip tradiționalist, sincronizându-se plenar și cu ei, ba chiar și cu douămiiștii, altfel zis – cu făurarii literaturii autentice de totdeauna.

Ion CIOCANU, în volumul *Literatura română (studii și materiale pentru învățământul preuniversitar)*, Chișinău, Editura Prometeu, 2003, p. 503–504.

SUMAR

<i>Tabel cronologic</i>	7
-------------------------------	---

CORABIA DE LA MANSARDĂ

Mă cheamă cuvintele <i>1979</i>	16
Parabolă	16
Grâul cel mare	17
Poemul de trecere	18
Anotimpul secret	19
Natură statică (I)	20
Natură statică (II)	21
Exerciții pentru coloana vertebrală	22
Duminică de floare	23
Efigie cu noi	24
Tu ești Salomeea	25
Copacul definitiv	26
Conștiința cireșului	27
Chemare sau poruncă?	28
Elegie de toamnă	29
Și totuși	30
Țărnul de echilibru <i>1982</i>	31
Posedat	31
Nunta Graiului	32
Rană de azur	35
Hidalgo	36
Vis de faun	37
În așteptarea poemului	38
Catharsis (I)	40
Vine vremea	41
Cavalerul Florii de măceș	42

Parabola frunzei și a febrilului ei visător	43
Ucenicul lui Homer (I)	44
Ucenicul lui Homer (II)	45
Ce se poate întâmpla cu Poetul când înfloresc salcâmi	46
Parabola norocoșilor soldați ai visării	47
La modul condițional	48
Scrib îndrăgostit	49
Lacrima lui Ovidiu	50
Catharsis (II)	51
Scrisoare dintr-o toamnă levantină	52
Încă nu	53
Convorbire cu iarba, anul 2000	54
Mesaje la sfârșit de mileniu <i>1987</i>	55
Secunda care sunt eu	55
Portret de sfârșit de veac	56
Un turn spre cer	57
Plimbare de seară	58
Transfigurat	60
Recrearea lumii prin visare	61
Contemporani cu Hamlet	62
Semnale din ceață	63
Jurnal de bord	64
Tristețea ta	66
Viziuni de iarbă nouă	67
Holde de țărani	68
Poem cu mama	69
Parabola Orașului din vis	70
Fulgerul de aur	73
Umbra vechilor greci	74
Miorița	75
Vis cu cai (II)	76
Jurnal de bord	78
Nufărul magic	80
Iarba ca vocativ	81

Marele alb	82
Elegia trandafirului urbanizat	84
Jurnal de bord	86
Miraj	88
Elegia întoarcerii	89
Scrisoare trimisă printr-un pescăruș	90
Omul mecanic	91
Clepsidra roșie	92
Ea, dragostea	93
Miracolul zilei de miercuri	94
Reinventarea liniștii	96
La modul condițional despre frunză	97
Jurnal de bord	98
Din cronica unui robot	100
Perfecțiune	101
Bolnav de boala dragostei	102
Goarnă	103
De dragul tău	104
Vitraliu autumnal (I)	106
Vitraliu autumnal (II)	107
Vitraliu autumnal (III)	108
Lied	109
Jurnal de bord	110
Vino, copile	112
Vezuviu	114
Infern divin	115
Vesperală	116
Vânat de gală	117
Jurnal de bord	118
Pod viu	120
Baladă în așteptarea ninsorii	121
Colind	122
Reintegrare	124
Flaut de argint	125
Balada unei scoici visătoare	126
Același semn	127

Jurnal de bord	128
Tăcerea ca dialect al cuvintelor	130
Fluturi de noapte	131
Pianul convalescent	132
Poveștile nerentabile	134
Fila 33	135
Herald	136
Arhivele Golgotei 1990.....	137
Pește de mare	137
Aici, în Fanar	138
Imperiul nisipului, Sahara	139
Arhivele Golgotei (I)	140
Pecetea de noroi a lumii.....	141
Ruga fiilor rătăcitori	142
Eterna Danemarcă	144
Neamul lui Iona	146
Ultimul zimbri	148
Balada Ionului din Carpații Bucovinei.....	150
Pieta	153
Corabia lui Sebastian	154
Clinică.....	155
Nu plângeți! strigă Noe	156
Ioane-frate	157
Inchizitorii morilor de vânt	158
Un greier pe ghilotină	159
Marea înfățișare	160
Ultimul Babilon	162
Zaruri pictate	164
Albatrosul lui Baudelaire	165
Clasele primare ale Morții	166
Pastel civil (I)	167
Scrisoare mamei	168
Totem cu ochi albaștri	169
Refuzarea cercului	170

Fiola cu cianură	172
Echilibru imperfect	173
Tramvaiul roșu	174
Barul Evul Mediu	175
Timp în delir	176
Cheia de boltă	177
Arhivele Golgotei (II)	178
Stea costelivă	179
Catedrală	180
Arta Morții	181
Poem de dragoste	182
Emisferele de Magdeburg	183
Morarul Don Quijote	184
Dragostea definitivă	185
Flori din Grădina Răstignirii	186
Duioasa ghilotină	187
Părinți la marginea lumii	188
Columbi domestici	190
Fular de-azur	191
Hamlet în noua regie	192
Cafeneaua Nevermore	193
Alt cifru	194
Arhivele Golgotei (III)	195
Volatil	196
Retragerea în sâmburi	197
Adio! Nevermore!	198
Viziune cu mama	199
Pastel civil (II)	200
Ruina fostelor Venetii	201
Meschina Moarte	202
Pumnal coclit	203
Miel pascal	204
Infernul	205
Cimitire vii	206
În mine, Judecata de Apoi	208
Ion a înviat!	210

Mortul din tâmples	212
Închiderea în cercuri	214
Înger printre găini	215
Ultima șansă	216
Eterna Danemarcă <i>1995</i>	217
Pisicile Apocalipsei	217
Mașina apocaliptică	218
Buldozerul	222
Ultima moară de vânt	223
Febra aurului	224
La curtea mărilor de smarald	226
Apocalipsa trecea prin oglindă	228
Splina porcului de Crăciun	231
Calul-reptilă	232
Îngerul de circumstanță	234
Cavalerul înzadar	236
Locomotiva Stephenson	238
Legea vaselor comunicante	240
Poemul hidrologic	242
Silogismele lui Înzadar	245
Peisaj cu o rotiță dințată	246
Robinson Crusoe	248
Corbii de la Waterloo	250
Poemul neîntrerupt	253
Viziuni la Cernăuți	254
Înfruntarea lui Heraclit	256
Corabia lui Sebastian	258
Mărul îndrăgostit de vierme <i>1999</i>	261
Love story	261
Profesionist al Himerei	262
Manualul bătrânului Neofit	264
Cărțile	266
Noua Danemarcă	268

Îngerul de măcelărie	270
Personajele lui Erasm	271
Oriunde se poate muri glorios	272
Despre viața mea	274
Arcadiul, Teofiliul	276
Disparația lui Esop	278
Groapa	280
Întâmplări în bibliotecă	282
Anexă la istoria păduchelui de pat.....	284
Vremea leului portocaliu	286
Recurs la istoria ieroglifică.....	288
Grădina de fulgere	289
Cafeaua transcendentală	290
Chiar așa.....	292
Cavalerul Dada.....	294
Șobolanul metafizic.....	296
Valetul de cupă	298
Aurul întunecat al nimicului	300
Noaptea ciclopului	302
Din istoria marilor naufragii	304
En attendant Godot.....	306
Frumoasa specie	308
Mortul de fericire	309
Sfârșit de capitol	310
Poezie, lux al deșertăciunii.....	312
Cavalerul Înzadar <i>2001</i>	314
Zepelin în văzduhul de seară	314
Discurs despre rotița dințată	316
Zaruri pictate <i>2003</i>	317
Corabia de la mansardă (I).....	317
Drumul spre iad	318
Et in Arcadia ego (I)	319
Viziune	320

Corabia de la mansardă (II)	321
Et in Arcadia ego (II)	322
Stampă	323
Lied	324
Et in Arcadia ego (III)	325
Casa cu zaruri	326
Et in Arcadia ego (IV)	327
Pisica lui Democrit	328
Et in Arcadia ego (V)	329
Lied	330
Et in Arcadia ego (VI)	331
Et in Arcadia ego (VII)	332
Poem vetust	333
Ziua primordială (serie nouă)	334
Strigoii poemelor moarte	335
Viața ce-am murit	336
<i>Referințe istorico-literare</i>	337